RESA

I

NORRA AMERIKA

AF

CARL AUGUST GOSSELMAN.
K. M. F.

"I *guess* you foreigners *reckon* our states the first country in the world? At least we Yankees *calculate* so!"
MATTHEWS som 'JONATHAN'.

I TVENNE DELAR.

SEDNARE DELEN.

NYKÖPING:
1835.

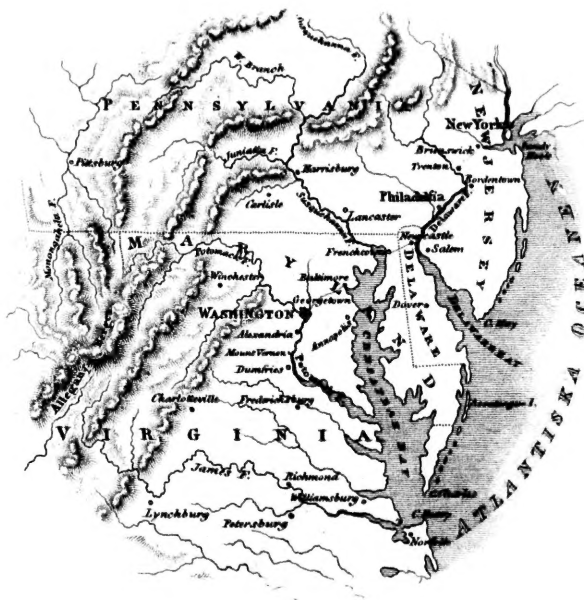
RESA
I
NORRA AMERIKA

AF

CARL AUGUST GOSSELMAN

K. M. F.

SEDNARE DELEN

NYKÖPING

1835.

KA

„

„

„

„

„

„

INNEHÅLL AF SEDNARE DELEN:

C

Jo
ge
ska
m
vi
sat
uta
de
tar
gå
da

RESA I NORRA AMERIKA.

KAPITLET IX.

RESA TILL HUFVUDSTADEN.

Om vi icke missminna oss, är det Doktor Johnson, som på något ställe i sina skrifter säger, att den angenämaste delen af en menniskas lefnad är den, hon tillbringar i sängen emellan uppvaknandet och uppstigandet. Vi vilja här icke disputera den lärde författarens sats, ehuru mycket deremot vore att invända, utan få blott förklara, att om Doktorn sjelf hade kunnat resa med postvagnarna eller ångbåtarna i Förenta Staterna, han ofta nog hade gått miste om dessa angenäma stunder, så vida han icke vaknade betydligt bittidare än an-

dra menniskor. Åtminstone hade han för dagen icke kunnat addera rätt många af dessa behagliga sängtimmar till sin lifstid, om han gjort oss sällskap vid detta tillfälle emellan NewYork och Philadelphia, ty ångbåten, på hvilken denna resa började, afgick redan klockan fem på morgonen, hvilket, då man betraktar omöjligheten att direkte från sängen vältra sig öfver till det afgående fartyget, fordrar ett ovanligt tidigt uppstigande, åtminstone under en mörk och kall årstid.

Det var nemligen en kulen December-morgon, ännu obehagligare genom ett snöblandadt regn, som vi, flera timmar före både solens och icke-resande menniskors uppstigande, skyndade från hotelet utför de toma gatorna af den ännu i hvila försänkta staden. Ju mera vi nalkades embarkeringsstället, som var vid Batteriet, straxt ofvanom Castle-Garden, desto mera började denna ödslighet störas af brådskande menniskor, hvilka, lika oss sjelfva, insvepta i sina kappor och skyddade af sina paraplyer, ilade åstad samma väg, åtföljda af personer med deras kappsäckar och ressaker. Slutligen hördes den rytande ångan från fartyget helt tydligt i den nattliga tystnaden, liksom uppmanande passagerarne att påskynda sin gång, un-

der det den med detsamma gaf tillkänna, att ångbåten var färdig att afgå och endast väntade det bestämda klockslaget, för att börja sin resa. Denna hotande signal gaf en frisk impuls åt de ombordgående personernas fart, hvilken icke minskades förr, än de hunnit målet eller väl passerat den kritiska landgångsplankan.

Ej mycket långt derefter var också den trefliga ångbåten *Thistle* under full fart med nära hundrade passagerare, af hvilka en stor del prefererade de eklärerade och uppvärmda kajutorna för det kalla, fuktiga och mörka däcket, från hvilket man knappast kunde upptäcka några andra föremål än eldgnistorna från skorstenen eller ett och annat ljussken på de närliggande stränderna. Oaktadt det omgifvande mörkret fortsatte den ändå helt oförtrutet sin jemna gång i en sydvestlig riktning utåt hamnen, för att inkomma i ett ännu trångare farvatten, eller sundet emellan NewYersey och Staten-Island. Från detta långa och smala sund inkommer man i Rariton-floden, på hvars högra strand ligger staden Brunswick, hvilket ställe var vår ångbåts slutliga mål.

Af en blick på kartan finner man genast, att det icke är möjligt att sjövägen göra en resa emellan NewYork och Philadelphia, så vida

man icke vill göra en mycket lång omväg, eller först löpa ut i Atlantiska Oceanen vid Sandy-Hook, för att segla söder ut långs kusten af Yersey, derefter inlöpa i Delavare-viken och slutligen segla norr ut, för att på den nyssnämnde floden uppkomma till Philadelphia; hvilket tillsammanlagdt utgör en segling af icke mindre än tvåhundrade-femtio Engelska mil, ehuru rätta afståndet emellan de båda städerna icke går till åttio sådane. Den lifliga kommunikationen emellan dessa ställen går derföre, åtminstone hvad resande och deras saker beträffar, en helt annan både kortare och angenämare väg, som obetydligt skiljer sig från den raka linien emellan dem, och hvaraf en medlersta tredjedelen går öfver land och de båda yttersta på vattnet.

Som vi redan nämnt, embarker r man på en ångbåt i NewYork, hvilken går till Brunswick, hvarest man debarkerar oc med postvagn fortsätter resan trettio mil öfver land till Trenton, en stad på stranden af Delavare-floden, hvarest man åter går om bord på en annan, der väntande ångbåt, med hvilken resan slutas i Philadelphia. Så väl vagnarne, som de tvenne ångbåtarne tillhöra samma bolag eller fara, som sjömännen uttrycka sig, för samma rederi;

hvilket gör att man betalar den olika passagen på en gång och icke behöfver bekymra sig vidare med fartygen och åkdonen, än blott så mycket som oundgängligen fordras, för att förflytta sin person från det ena till det andra. Hela resan göres på dagen och upptager vanligen en tid af omkring tolf timmar samt betalas med tre och en half piaster, hvaruti så väl måltiderna som alla öfriga omkostnader äro inberäknade.

Den obehagliga väderlek, som åtföljde afresan från NewYork, förändrade sig vid solens uppgång med denna ovanliga hastighet, hvarför det Nord-Amerikanska klimatet, isynnerhet längs kusten och under vintermånaderna, är så utmärkt. Wi hade också knappast hunnit genom det bugtiga sundet på östra sidan om Staten-Island, förrän den kalla och regniga morgonen blifvit utträngd af en klar solskensdag med en frisk vind, som på samma gång rensopade himmelen från de snödigra molnen, som den upptorrkade deras fuktiga qvarlefvor på det våta däcket. Vistandet här uppe blef med detsamma behagligare än nere i de temligen trängt befolkade kajutorna, hvarest under tiden frukosten blifvit serverad; och man hindrades nu mera åtminstone hvarken af väderleken eller

mörkret att betrakta de passerande landskapen af denna vackra inomskärs-segling. Dessa utgjordes för det mesta af väl odlade och tätt bebodda slätt-trakter, hvilka, i synnerhet på båda sidor om Rariton-floden, ofta utgjordes af låga ängsmarker, hvilkas bördighet bäst bevittnades af den mängd höstackar, hvarmed de, besynnerligt nog för årstiden, ännu voro tätt beströdda.

Sedan vi tillryggalagt en mängd af de beständiga bugter, hvari den nyssnämnde floden kröker sig emellan sina låga stränder, fingo vi sigte af staden Brunswick, till hvilken genast, medelst några målade segelduks-balonger, som hissades på den endast härtill nyttjade masten, gjordes en signal på antalet af de vagnar, som behöfdes, för att vidare transportera ångbåtens nuvarande laddning af passagerare. Efter en på detta sätt erhållen underrättelse, kunde de erforderliga åkdonen icke allenast vara förspända, utan, som äfven var fallet, nedkörda till bryggan, innan ångbåten lade till. Men för att hindra den oreda och de tvister, som möjligen skulle kunna uppkomma vid en så talrik och olika personals inqvarterande i ett halft tjog vagnar, med lika många personer i hvarje, har man på förhand gjort några arrangementer,

hvilka äro lika enkla, som befordrande hela sällskapets trefnad, och skulle i alla hänseenden vara att rekommendera, om möjligt, vid alla postvagns-affärer, åtminstone i detta landet. Kaptenen har nemligen kort förut gått omkring så väl i kajutorna som på däcket och, under det han upptagit passagerarnes namn, tillika observerat så väl deras inbördes bekantskap, som äfven, i brist deraf, de olika klasser, till hvilka de, med afseende på klädedrägt och utseende, tyckas höra, för att indela dem i sådana vagnlag, som, enligt hans förmodan, böra blifva mest angenäma eller åtminstone minst genanta för hvarandra. Naturligtvis underhjelpes denna klassificering så väl af Kaptenens egen bekantskap med kanhända de flesta af sina passagerare, som äfven af dessas åtgärder i detta afseende; ty de behöfva icke mera än för tillfället sälla sig till hvarandra i sådana grupper, för att genast blifva, om möjligt, förenade till en vagnbesättning. I sådant ändamål lemnar Kaptenen åt hvarje passagerare en biljett med den vagnsnummer, på hvilken man kommer att åka, och då man uppviser densamma för de matroser, som hafva bestyret med sakerna, teckna de med krita samma nummer på kappsäcken, hvar-

igenom man försäkras, att den kommer att afgå på samma vagn som egaren.

Klockan half tio förmiddagen landade ångbåten vid Brunswick, och inom tio minuter derefter fortsatte dess passagerare resan öfver land i en lång rad vagnar, hvilka uppgingo till icke mindre än nio stycken. Dessa åkdon voro alldeles lika med de förut beskrifna postvagnarna härstädes, så väl till anspann som inre och yttre utseende. Då vi nu genom erfarenheten blifvit temligen bekanta, så väl med inredningen, som etiquetten i dessa niositsiga voiturer, så hade vi icke dragit i betänkande att genast upphoppa på kuskbocken, hvarigenom vi försäkrade oss för obehaget att åka baklänges och gå miste om utsigten, tvenne så mycket lättare iråkade olägenheter, som Kaptenen gjort oss den hedern, att placera oss i samma vagn med en mängd damer, hvilka troligen icke skulle tillåta gardinernas öppnande på en i alla fall kall vinterdag. Huru härmed också hade gått, undveko vi nu alla omständigheter, derigenom att vi togo vår plats vid kusken, på samma gång vi förmodligen gjorde damerna en artighet med att lemna rum för någon annan tvifvelsutan närmare bekant.

Hela vägen emellan Brunswick och Trenton går öfver ett slätt och i hög grad uppodladt land, hvilket också anses för den bördigaste delen af den fruktbara Staten NewYersey. Man har redan utstakat och afvägt en kanallinia emellan dessa båda ställen; och då man ser den jemna landssträckan samt den dagliga rörelsen emellan Rariton- och Delavare-floderna, så förefaller det fremlingen besynnerligt, att icke en dylik vattenkommunikation redan finnes, isynnerhet i detta för ångbåtar och kanaler så märkvärdiga land. Vid Princetown, en liten stad, som ligger tjugo mil från Brunswick, ombyttes hästar; och något efter klockan tu på eftermiddagen anlände vi till Trenton eller rättare dess skeppsbrygga, vid hvilken en rykande ångbåt låg klar att emottaga det resande sällskapet, för att vidare transportera det utför den breda Delavare-floden.

Staden Trenton är hufvudstaden i Staten NewYersey och innehåller omkring fyratusende invånare. Den ligger på Delavares venstra strand; och nämnde ström upphör kort ofvanför detta ställe att vara segelbar, till följe af en mängd betydliga fall och forssar, emellan hvilka och staden ligger en lång täckt träbrygga öfver floden, hvilken här är nära en fjerdedels mil

bred. Öfver denna bro går landvägen emellan Philadelphia och NewYork eller rättare Hoboken, hvarifrån man på Hudsonfloden öfverfärjas till den sistnämnde staden. Denna väg begagnas, då vintern hindrar ångbåtarna att gå, hvilket likväl ytterst sällan lär vara händelsen, så väl på Rariton- som Delavare-floden.

Den vid Trenton väntande ångbåten, *Esmerald* benämnd, var icke allenast färdig att afgå genast efter vagnarnes ankomst, utan hade äfven en middag uppdukad för de resandes räkning, och landtågen voro icke väl losskastade förrän passagerarne tillsades, att bordet var serveradt. Denna ögonblickliga förflyttning från postvagnen till ett flytande spisqvarter var lika angenäm för den resande, som karakteristisk för landet eller rättare dess invånare, hvilka icke tillåta någon tid onyttigt förspillas, åtminstone på resor, antingen det nu är fråga om att äta eller sofva. I de flesta andra länder skulle man ansett staden Trentons värdshus vara ett så mycket bättre passande ställe att äta middag, som vagnarne anlände dit på en tid af dagen, på hvilken man i allmänhet plägar intaga detta mål, och man derigenom besparade sig olägenheten af att uppduka ett stort bord på ett fartyg. Men Amerikanerna anse

denna sednare omständighet för en småsak, jemförd med fördelen att komma fort fram; och i stället för att låta ångbåten vänta en halftimme på sina ätande passagerare, tar man dem genast om bord, så hungriga de äro, och sätter dem straxt till ett bord, der de icke sakna hvilken värdshustaffel som helst i land, och der de åtminstone icke behöfva kappas med hvarandra, för att hafva affären undangjord, innan den fruktade uppbrottssignalen låter höra sig.

Delavare-floden har flera skogbevuxna holmar, hvilka, tillika med dess vackra stränder, göra seglingen på denna ström till en af de behagligaste, man kan företaga. Den anses också, näst Hudson, vara den pittoreskaste af Norra Amerikas floder; och det är isynnerhet dess högra strand eller landskaperna i den mera kuperade staten Pennsylvania, som fängslar ögat med sina omvexlande scenerier. Vid Bordentown, en liten stad omkring tio mil från Trenton, gör floden en skarp böjning eller nästan en rät vinkel mot sitt förra lopp, då den med ens kastar sig från sydost till sydvest, i hvilken riktning den passerar staden Philadelphia. Det förstnämnde stället är äfven märkvärdigt för ett vackert landtställe, tillhörigt Spanska

ex-Konungen Joseph Bonaparte, eller, som han nu kallar sig, Grefve af Survilliers, hvilken lefver här som privat man, allmänt högaktad och älskad, och troligen lika litet saknande sina Spanska undersåter, som de sin påtvingade Konung *"Pepe"*, ett Spanskt diminutivum, hvilket i den mening, hvaruti de använde detsamma, bäst skulle kunna öfversättas med *lille strunt Joseph.*

Vi ilade emellertid åstad utför floden i vår snabblöpande Esmerald med en sammanlagd fart af öfver tio mil i timmen, så att vi just i skymningen eller omkring klockan fem på aftonen hunno staden Philadelphia, som ligger på Delavares högra strand. Vi uppehöllo oss denna gången härstädes blott till följande middagen, och hade således endast tillfälle att i allmänhet bemärka denna vackra stads förträffliga läge och ovanliga regelbundenhet. Den ligger nemligen emellan Schuylkill- och Delaware-floderna, hvilkas stränder äro förenade medelst stadens långgator, som åter vinkelrätt afskäras af de med nämnde strömmar paralella tvärgatorna. Få städer kunna väl också jemföras med denna, så väl uti anläggningens ordentlighet, som den snygghet och omsorgsfulla hållning, som råder öfver både gator och bygg-

nader; och man har dubbelt skäl att kalla den en qväkare-stad, då den äfven till sitt yttre har ett starkt tycke af det städade, något stela, men derföre icke otrefliga, som karakteriserar medlemmarne af den sekt, hvilken utgör detta ställes förnämsta befolkning.

Vi återkomma till denna märkvärdiga stad längre fram i berättelsen, då vi på återvägen från hufvudstaden dröjde qvar härstädes en något längre tid. Klockan tolf på dagen voro vi åter embarkerade på en af detta landets många förträffliga ångbåtar, hvilka, på samma gång de göra resorna här så angenäma, täfla med hvarandra i beqvämligheter och elegans, så väl i de inre inredningarne, som i den yttre konstruktionen. Denne, som kallades *NewYork*, skilde sig från alla ångbåtar, vi förut sett, deruti att den var, som sjömännen kalla det, rundgattad eller utan akterspegel och med nästan samma byggnadssätt och skapnad akter och för. Den hade ett starkt tycke af ett vanligt Holländskt kopfardifartyg äfven deruti, att den var målad och ornerad på samma sätt, så att man nästan kunde tro sig ombord på en af dessa långa trefliga koffar, på hvilka de stora svärden midskepps blifvit förvandlade till ett par hjulhus. Den paddlade emellertid åstad

med samma hastighet, som utmärker ångbåtarne härstädes, så att den, underhjelpt af strömmen, redan klockan tu på eftermiddagen hade hunnit sin bestämmelse, som var Newcastle, en liten stad trettiosex mil från Philadelphia.

Resan mellan Philadelphia och Baltimore liknar nemligen ganska mycket den emellan NewYork och den förstnämnde staden. Liksom under denna färd, gör man första delen af resan på vattnet, fortsätter den sedan öfver land och slutar den återigen med en sjöresa. Man afgår till den ändan med en ångbåt från Philadelphia utför Delavare-strömmen till en liten stad, på dess högra strand, kallad Newcastle, hvarest man utbyter fartyget för en vagn och färdas femton mil öfver land genom Delaware-Staten till Chesapeak-viken, der man åter embarkerar på en ångbåt, hvilken genast afgår med det resande sällskapet till Baltimore. På samma sätt, som förut är nämndt, betalar man sin passage på en gång; och sedan man väl är embarkerad i Philadelphia, behöfver man icke vidare bekymra sig om resan, ty de olika åkdonen äro alltid tillreds, och man öfverlemnas från den ena vehikeln till den andra så ordentligt och mechaniskt, som vore man sjelf en kappsäck.

Liksom föregående dagen, begagnade man vistandet på ångbåten för att äta middag, och tiden var så väl beräknad för denna angelägenhet, att passagerarne icke väl hade slutat sin måltid, förr än man gaf signalen till debarkationsorten för antalet af de behöfliga vagnarna. Farvattnet hade under tiden betydligt förändrat sig, och i stället för den uppe vid Philadelphia af en mängd öar sammanträngda floden, hade man nu för sig en fyra till fem mil bred fjärd, hvilken något nedanföre Newcastle utvidgar sig till den trattlika Delavare-bayen, som åtskiljer Staterna NewYersey och Delavare, samt formerar en af de många segelbara flodutlopp eller vikar, som utgöra ett så starkt contourdrag på den Nord-Amerikanska kartan, på samma gång de så betydligt underlätta Förenta Staternes sjöfart. På detta sätt formera de fyra floderne Hudson, Delavare, Susquehanna och Potomac lika många segelbara utlopp till verldshafvet för städerna NewYork, Philadelphia, Baltimore och Washington; och om dessa naturliga vattendrag äro beqvämliga för passagers-resorna till och från dessa ställen, så äro de ändock af en mycket större vigt för dessa stora handelsplatsars så väl inrikes som utrikes sjöfart.

Lika ordentligt och skyndsamt som gårdagen vid Brunswick af- och inlastades eller rättare omstufvades passagerarne med sina saker, från ångbåten till vagnarna; och vattenhjulen hade icke länge varit stadnade, förrän vagnshjulen rullade åstad med det resande sällskapet på ett stadigare element. Vagnarne voro alldeles lika med gårdagens, äfvensom i allmänhet vägarne och landets utseende, så att då man dertill lägger likheten i ångbåts-passagerna, kunde man lätteligen för tillfället blanda dessa besynnerliga färder om hvarandra, eller åtminstone efteråt med svårighet skilja den ena dagens resa från den andras. Likväl tycktes sjelfva farten af de tunga equipagerna vara något trögare än dagen förut, ty vi framkommo icke till embarkations-platsen förr än klockan sex eller ungefär femton mil på trenne timmar, hvartill lika mycket bidrogo de ständiga uppehållen vid krogarne, der både menniskor och kreatur skulle vattnas, som de kanhända något sämre vägarne.

Det var således redan tillmörknadt, innan karavanen hann Frenchtown, som ligger vid stranden af Chesapeak-bay, eller rättare en liten ström kallad Elk-River, som utfaller i nämnde hafsvik, hvilken åter formerar utloppet till

den större Susquehanna-floden. Att vi äfven här voro vederbörligen väntade, både hördes och syntes, ty vagnen hade icke väl stadnat, förrän det otåliga hväsandet från ångröret lät höra sitt väl bekanta ljud, på samma gång eldgnistorna från skorstenen närmare utvisade stället, hvarest den till afresan färdige ångbåten låg. Snart var också den väntade laddningen intagen; och bullret af den sista vagnen hade knappt bortdånat på den lilla stadens gator, förrän vattenhjulen började sitt enformiga plaskande, och den hastigt befolkade farkosten skilde sig från land.

En väl uppvärmd och eklärerad kajuta var nu så mycket mera välkommen, som qvällen var både kall och mörk; och den förra egenskapen hade känts så mycket lifligare, som vi under resan begagnat den, i vårt tycke, bästa platsen på dessa folkrika Amerikanska hållvagnar, eller kuskbocken, der man åtminstone icke led brist på frisk luft eller blef inpackad emellan obekanta varelser, hvad andra temperatur-olägenheter den än kunde vara utsatt för. Då vistandet uppe på däck icke kunde vara af något särdeles behag, emedan den mörka natten hindrade allt betraktande af de passerande ställena, så blef den trefliga salongen en så

mycket angenämare vistelseort; och då, straxt efter soupén, lottningen till sängplatserna företogs och vi varit lyckliga nog att erhålla en ganska beqväm sådan, så insomnade vi snart från allt det från en ångbåtsfärd oskiljaktiga buller, och lemnade åt dess besättning att, så godt de kunde, i det omgifvande mörkret leta sig vägen fram till Baltimore.

Detta gick ganska väl för sig, ty redan klockan tu på morgonen uppväcktes vi af den, genom säkerhetsventilen, utsläppta ångan och kunde snart på alla omständigheter märka, att fartyget hade hunnit sin bestämmelse. Vi begagnade oss likväl icke deraf förr än några timmar sednare, då vi utbytte ångbåten för det bästa värdshuset, icke allenast i Baltimore, utan, efter hvad man här påstod, i hela Förenta Staterna och, åtminstone hvad storleken beträffade, det vidlyftigaste etablissement af denna sort, vi någonsin sett. Vi hafva förgätit, huru många hundrade resande man här kunde hysa och spisa; men det var ett ansenligt antal, då det ofantliga huset, med sina tillhörande byggnader, upptager ett helt qvarter med inalles etthundra-sjuttiotvå gästrum. Det var ännu icke alldeles färdigt med alla sina många inrättningar, hvilket möjligen bidrog till att vi

funno det mindre beqvämt än de bättre hoteler, vi förut omtalat. Isynnerhet märktes en stor brist på uppassning, hvilket likväl är ett temligen allmänt lyte hos de Amerikanska värdshusen, men som är mera klandervärdt i Baltimore, som ligger i en stat, i hvilken slafvar äro tillåtna.

Baltimore är nemligen hufvudstaden i dén, som man kallar det, *'Slafhållande'* Staten Maryland. Den har nära sjuttiotusende invånare, ehuru här ännu lefver en gammal man, vid namn Carrol, som kan påminna sig detta ställe såsom en usel by med endast sju hus. Den tyckes likväl hafva hunnit sin kulminationspunkt; ty alltsedan sista freden slöts i Europa och kriget upphörde med Engelsmännen, har den icke längre fortfarit att öka sin folknummer. Det var isynnerhet under Continentalkriget, som den, lik de andra stora handelsstäderna i Förenta Staterna, hastigt uppblomstrade under begagnandet af den neutrala flaggen. Äfven förtjente härvarande skeppsredare mycket på sina kaperier från Engelsmännen, under hvilken period kapar-skonerterna från Baltimore spelte en utmärkt roll. Med kriget upphörde naturligtvis dessa rika inkomstkällor, och staden måste nu inskränka sig till de fördelar,

dess belägenhet erbjöd för den ut- och inrikes handeln. Dessa äro visserligen icke obetydliga i och för sig sjelfva; men jemnförda med dess mäktiga rivalers i norr och söder, nemligen NewYork och NewOrleans, äro de mycket underordnade i allt, hvad som angår den inrikes sjöfarten. Det är väl ett project, att, genom en railväg från Chesapeak öfver Alleghanny-bergen till Ohio-floden, balancera den stora öfvervigt, de nyssnämnda städerna tillvällat sig medelst Erie-kanalen och ångbåtsfarten på Mississippi. Men om äfven ett dylikt gigantiskt företag någonsin kommer att verkställas, är det ändock icke troligt, att de entreprenanta Baltimorerna kunna med förmån täfla med sina ej mindre industriösa medbröder i de af naturen bättre lottade handelsstäderna vid Hudson och Mississippi.

Baltimore är en ganska väl byggd och temligen reguliert anlagd stad; den har också mera tycke af Philadelphia än af NewYork, hvars liflighet och gladt målade hus samt med träd beprydda gator den saknar. Dess belägenhet är ganska olika: nere vid hamnen eller den äldre delen af staden är den låg och jemn; men den norra och nyare delen är deremot anlagd på en mängd höjder, hvarifrån man på sina ställen har täcka utsigter åt Chesapeak-bayen

och den skeppfulla hamnen. Här uppe på en med vackra träd planterad plan, hvilken nu ligger i ändan af staden, men som är ämnad att med tiden blifva ett stort torg, finnes ett monument upprest åt Washington, hvilket föreföll oss så mycket märkvärdigare, som det var både den första och sista tacksamhetsgärd af denna sort, hvilken vi funno egnad åt denne af sitt land så förtjente man. Det består af en hög kolonn af hvit marmor med en ganska enkel och passande inskription, och dess förnämsta prydnad utgöres af dess upphöjda läge och vackra omgifning. Här finnes äfven ett annat monument, upprest för att föreviga minnet af några Baltimorska medborgare, hvilka under sista kriget med Engelsmännen stupade i en affär för stadens försvarande. De vunno också sin afsigt; ty, ehuru förlusten å Amerikanska sidan, enligt deras egen uppgift likväl, icke var mera än de fyrtio, hvilkas namn äro inristade på monumentet, afstodo likväl Engelsmännen från försöket, sedan de i den lilla träffningen förlorat sin befälhafvare, General Ross.

I den sydöstra delen af staden, som ligger på en i hamnen utskjutande udde, kallad Fells-Point, finnes en mängd skeppsvarf, på hvilka isynnerhet byggas mindre fartyg och

deribland, par preferance, dessa skarpa snabbseglande farkoster, hvilka man vanligen i Europa med en generell benämning kallar Amerikanska skonertar, men som härstädes indelas i flera olika klasser, allt efter sin olika bestämmelse till vanlig kopfardifart, slafhandel, kaperier, fiske eller lotsning. Alla utmärka de sig emellertid för en lätthet i formerna och enkelhet i tacklingen, hvilka, på samma gång de formera denna sort fartygs utmärkande drag, äfven göra dem i allmänhet till de mest välseglande af alla fartyg i verlden. — Trakten omkring Fells-Point bebos också för det mesta af skeppstimmermän, matroser och fiskare samt dylika näringsidkare, hvilkas rörelse isynnerhet är beräknad på dessa folk-klassers behof och njutningar; hvilket gör, att denna del af staden ej är mycket olik de muntra qvarteren, som gränsa intill dockorna i London, och skulle i detta afseende ej så orätt kunna kallas Baltimores Wapping.

Baltimore skall vara förmånligt kändt öfver hela Unionen, så väl för den mängd personer af högre bildning och den ovanligt goda sällskapston, man här träffar, som äfven för dess många vackra fruntimmer. Det obetydliga, vi under vårt korta uppehåll härstädes

kunde erfara häraf, gaf åtminstone icke någon dementi åt sista delen af denna reputation, ehuru det blott inskränkte sig till att på en ovanligt vacker dag se en stor del af den eleganta verlden promenera på de förnämsta gatorna. De många väl klädda fruntimren utmärkte sig i allmänhet lika mycket för sin figur, som för sina vackra ansigten, hvilka sednare likväl alldeles icke äro ovanliga i Norra Amerika, utan snarare tvärtom, då de rätt ofta utmärka det täcka könet i detta land, hvarest vi åtminstone sågo flera fruntimmer, hvilka till och med voro de vackraste, vi någonsin hafva sett.

Följande dagen, efter att vid ett ofantligt table d'hote hafva expedierat en af dessa Amerikanska gaffelfrukostar, hvilka lika mycket utmärka sig för matens mängd, som för den skyndsamhet, med hvilken den nedsväljes, befunno vi oss åter på väg till Washington i en af de vanliga hållvagnarne, jemte trenne andra personer, hvilka hvar för sig intagit ett af de fyra hörnen af det rymliga åkdonet. Så väl detta ringa antal af passagerare, som äfven dessas egenskap för öfrigt, gjorde denna dagsresa till en af de angenämaste vi företagit, åtminstone till lands, i detta land, hvartill äfven

mycket bidrog ett angenämt väder, som tillät upprullandet af de tunga lädergardinerna, och derigenom förvandlade den täckta vagnen till ett öppet åkdon. Distancen emellan Baltimore och Washington är trettionio mil, hvilken vi tillryggalade på sju timmar, inberäknadt ombyten och vattningar, hvilka här upptogo en lika betydlig tid, som på alla landsvägar i Förenta Staterna: och må man i allmänhet om resorna i detta land anmärka, att de, som företagas på vattnet, så väl till skyndsamhet som beqvämligheter betydligt öfverträffa dem, man företager på land.

Landskapen i Maryland voro mindre leende och ej så mycket förrådande en allmän välmåga, som i de förut passerade staterna. Orsaken dertill må nu vara slafvarne eller den sämre, mindre fruktbara jordmonen, eller möjligen båda dessa orsaker förenade; nog af, det hela hade ett utseende, som bevisade, att denna stat hvarken var så tätt bebyggd eller så väl odlad, som de redan passerade. Här funnos likväl flera större och bättre bebyggda egendomar eller, som vi kalla det, herregårdar, äfvensom några byar; men deremot saknades de mindre, väl hållna bondgårdarne, hvilka i synnerhet angifva en landsbygds välmåga

Landets utseende var för öfrigt mest kalt och backigt, med undantag af en och annan skog, genom hvilken vägen här och der passerade, och hvarest funnos ganska få rödjningar. Bland dylika utmärkte sig ofta tobaksfält, hvilka nu började synas både talrikare och större, än vi förut sett dem i de nordligare staterna, der de i alla fall äro ganska sällsynta.

En timmes väg från Washington passerade vi en liten by, kallad Bladensburgh, hvilken är märkvärdig i Förenta Staternas historia, såsom stället, hvarest under sista kriget en batalj lefvererades emellan Amerikanerna och Engelsmännen. Det var nemligen här, som de förra hade posterat sig, för att betäcka hufvudstaden mot de sednare, hvilka landstigit på Chesapeaks vestra strand, nedanför Baltimore, och marcherade derifrån rakt på Washington. En liten ström straxt invid byn förstärkte Amerikanernas position, hvilken man sålunda hvarken kunde turnera eller nalkas, utan att passera en brygga, som försvarades så väl af kanoner, som ett blockhus. Oaktadt allt detta hade Engelsmännen icke väl börjat träffningen, förrän nästan hela Amerikanska styrkan — hvilken icke bestod af annat än en i hast samlad milis och dessutom var anförd af en i lika hast fabricerad

befälhafvare, General Winder, hvilken från en mycket skicklig lagkarl blifvit förvandlad till en mycket dålig General — tvangs att retirera, och det med en sådan brådska, att de icke en gång gåfvo sig tid att förstöra bryggan och mycket mindre medtaga sina kanoner, hvilka nu af Engelsmännen användes att öka farten af deras flykt. De stadnade också icke förr, än de hunnit Washington, hvilken stad de likväl icke sökte att längre försvara, ty Engelsmännen intogo densamme kort derefter och utan att behöfva vidare strida för dess eröfring, än hvad som redan skedt i den lätta affären vid Bladensburgh.

Då så väl denna strid, som i allmänhet det lätta intagandet af Förenta Staternas hufvudstad, med en styrka af icke fyllest femtusende man, ofta af Engelsmännen citeras såsom ett bevis på deras truppers öfverlägsenhet öfver de Amerikanska, är det likväl billigt att taga i betraktande de omständigheter, som både föregingo och åtföljde denna invasion. För det första är staden Washington, hvarken i politiskt eller militäriskt hänseende, en så vigtig punkt i denna federativa republik, som oftast hufvudstäderna äro i andra länder; och utom det, att man i allmänhet icke gjort något för dess för-

svarande, hade man i synnerhet vid detta tillfälle lemnat den nästan alldeles blottad. Man misstänkte nemligen icke, att den fiendtliga attacksplanen inskränkte sig till en öfverrumpling af denna jemförelsevis fattiga och mindre betydande stad, utan man förmodade snarare, att den hade för ändamål intagandet af någon utaf de större handelsstäderna närmare kusten. Till den ändan voro också dessa för tillfället försedda med afdelningar af reguliera trupper, då deremot hufvudstaden helt och hållet saknade dylika försvarare. Så snart Engelsmännens plan blef bekant, nödgades man derföre uppbåda milisen, hvilka trupper hvarken voro tillräckligt öfvade eller försedda med så skickligt befäl, som fordrades för att emotstå reguliera trupper, hvilka de i alla fall icke voro betydligt öfverlägsna i antalet. Lägger man dertill det värsta af allt för en dylik armé, en oskicklig General, som, i stället för att genast förstöra bryggan öfver floden eller åtminstone concentrera sin styrka omkring densamma, för att hindra dess passerande, hade förlagt större delen af sin corps nära en mil från denna starka position; så skall man icke finna resultatet af denna affär så besynnerligt, eller intagandet af

hufvudstaden så menligt för Amerikanernas militära reputation.

Utom för denna strid med Engelsmännen, är den lilla byn Bladensburgh äfven märkvärdig för en annan sort mindre strider, hvilka här ofta nog lära förekomma, nemligen dueller. Då den just ligger utom Columbiadistrict, eller det lilla territorium, som, oberoende af någon särskild stats styrelse, direkte står under Förenta Staternas regering, så väljes detta ställe ofta för afgörandet af de privata strider, hvilka icke lära vara mindre sällsynta emellan congressens medlemmar, än emellan Nord-Amerikanerna i allmänhet. Denna nation har en viss benägenhet för att på detta sätt uppgöra personliga tvistigheter, hvarom mera framdeles; och ehuru, efter hvad man påstår, dessa affärer nu börja bli mera sällsynta än förr, så äga de ännu ett så mycket skadligare inflytande på samhället i allmänhet, som de alltid utföras på skarpt alfvar eller med skjutgevär; hvilket så väl för de nyttjade vapnens godhet, som nationens nästan medfödda skicklighet att handtera dylika, gör, att dessa envigen nästan alltid slutas med den ena partens död.

Vi fortsatte emellertid resan fram till hufvudstaden, som icke ligger mera än sex mil

från detta ställe. Det kala och, man kunde nästan säga, sterila utseendet af landskapet snarare ökades än minskades vid granskapet af Washington, der den omgifvande nejden endast bestod af ohägnade slätter, bevuxna med ett tunnt gräs och endast här och der beprydda med låga enstaka buskar. Hvad som gifvit landskapet detta tycke af en ödemark, säges vara odlingen af tobak, hvilken förr varit planterad härstädes öfver allt, och påstås vara så skadlig för jordens kommande fruktbarhet, att ingenting för en längre tid växer derpå. Orsaken till denna ofruktbarhet må nu vara hvilken som helst, så var emellertid effekten deraf ganska obehaglig; och vi draga icke i betänkande att förklara, det landskapet omkring Förenta Staternas hufvudstad var den bedröfligaste och fattigaste landsträcka, vi sågo i detta land.

Ehuru, som sagdt är, landskapets karakter i allmänhet är slätt, så finnas likväl derpå mindre backar eller rättare lätta våglika öfvergångar från långsträckta höjder till grunda dalgångar, hvilka göra att, fastän man redan på flera mils afstånd ser dômen på capitolium, den högsta byggnaden i Washington, så är det icke förr än man kommer betydligt närmare och upp på en omärklig höjd, som man får se he-

la fasaden af denna stora byggnad. Ännu ser man likväl obetydligt mera af staden, än detta congressens säte, hvilket ligger högre än de temligt långt derifrån skilda delarne af denna besynnerligt anlagda stad; och äfven sedan man lemnat capitolium bakom sig och rullar utföre en ofantligt bred, på sina ställen stenlagd samt här och der med hus och träd garnerad väg, har man svårt att föreställa sig, att man befinner sig på den Nord-Amerikanska hufvudstadens förnämsta gata, eller Pensylvania-avenyen i Washington.

KAPITLET X.

STADEN WASHINGTON.

Till en början var Philadelphia hufvudstaden för Förenta Staterna; men redan under deras förste Presidents eller Washingtons tid beslöt man, att förlägga sätet för denna vidlyftiga Republiks regering till en mera central punkt inom Unionen. För att göra denna stad så mycket som möjligt oberoende af någon särskild stats regering, kom man äfven öfverens, att den skulle uppbyggas på ett eget territorium, skildt från nästgränsande stater och endast upptagande så mycket rum, som behöfdes för en så utmärkt stads anläggning. Till den ändan valde man gränsen emellan Virginia och Maryland, eller rättare stränderna af Potomac-floden, som skiljer dessa stater, hvilka hvardera afträdde åt centralregeringen en liten del af sitt territorium. Dessa små landsträckor utgöra till-

samman, floden inberäknad, en regulier quadrat med tio mils sida, som, under namn af Columbiadistrict, står direkte under Nord-Amerikanske Presidentens styrelse, samt utgör i alla fall en ganska tillräcklig byggnadsgrund för Republikens hufvudstad.

Denne sednare, eller staden Washington, upptager nemligen icke mera än en ganska liten del deraf, ehuru glest denna del ändock är bebygd. För att kunna göra sig en någorlunda riktig idé om denna besynnerliga stads anläggning, bör man föreställa sig en triangel inpassad emellan de båda grenarna af Potomac-strömmen, hvilka, kommande från nordvest och nordost, här förena sig uti en rät vinkel. Endast yttersta hörnen af denna triangel äro bebyggda, nemligen i norr med husen, som omgifva capitolium, i söder med byggningarne omkring örlogsvarfvet, och i vester med den egentliga staden, som omgifver Presidentshuset. Så väl Capitolium, som Presidentens palats utgöra hvardera ena sidan af tvenne torg, från hvilka en mängd så kallade avenyer excentriskt utgå, och äro alla ämnade till gator; men för närvarande äro icke flera än tvenne af dem till en ringa del försedda med hus. Den förnämsta af dessa är den förut nämnda Pensylvania-avenyen,

hvilken är halfannan mil lång och förenar torget vid Capitolium med det vid Presidents-huset, och den andra är nära lika lång samt leder från sistnämnde ställe till ett slags förstad, kallad George-Town, som utgör den vestligaste delen af Washington.

Man skulle således kunna indela denna stad, då man inbegriper George-Town, hvilken, ehuru äldre än hufvudstadens anläggning, i alla fall är den trefligaste delen af alltsamman, i fyra serskilda småstäder, skilda en mil ifrån hvarandra. På detta sätt har man längst i vester George-Town, som innehåller niotusende inbyggare, derefter staden omkring Presidents-huset med tiotusende invånare, sedan qvarteren omkring Capitolium, hvarest bo tretusende personer, och sist kolonien omkring varfvet med en något mindre befolkning; hvilket, tillika med några få strödda byggningar emellan dessa särskilda delar, lemnar en total befolkning af nära tjugofem-tusende invånare, hvilken, så vida den ökar sig något, åtminstone icke lär växa med någon betydlig hastighet.

Ehuru det visserligen icke saknas Nord-Amerikaner, som hoppas, att deras hufvudstad i tidernas längd skall upptaga alla de hundrade qvadratmil, hvilka äro lemnade för dess an-

läggning, så finnas här ändock flere, hvilka med mera skäl tro, att den i det närmaste redan hunnit sitt maximum, och att ingenting kunde vara mera fåfängt eller dåraktigt, än att från början tilltaga den efter en så gigantisk skala, att den alltid skall blifva lika obeqvämlig för dess invånare, som ett rättvist mål för utländningens åtlöje. Då man vid dess grundläggande endast utgick från den åsigten, att skaffa Regeringens säte en central belägenhet inom Unionen, så kunde man väl svårligen välja ett mera passande ställe, så vida nemligen man fäster behörig uppmärksamhet, icke allenast på kust-staternas stora vigt framför inlands-staterna, utan äfven nödvändigheten af en lätt kommunikation med Europa eller rättare Oceanen. Lika mycket som man lyckades uti valet af läget, lika mycket misstog man sig deremot uti skalan för ritningen, eller, med andra ord, uti de förhoppningar, man på förhand gjorde sig om detta ställes kommande tillväxt. Ehuru i Europa de flesta hufvudstäder mest hafva att tacka Regeringens närvaro för sin storlek, och, i allmänhet, derstädes ingenting skulle så säkert kunna garantera en liten stads hastiga tillväxt, som att förvandla den till ett residens, så finnas dock tvenne omständigheter, hvilka göra, att

detta icke är förhållandet i Amerika. För det första är den i sig sjelf enklare regeringen af en republik här ännu mera förenklad genom dess federativa egenskap, hvilken utsprider det inre regeringsbestyret af hela landet från den allmänna hufvudstaden till de olika regeringssätena i de många särskilta staterna; sedan finnes här hvarken något hof eller någon omkring detsamma trängande aristokrati, hvilken, på samma gång den utgör ett nödvändigt element för monarkien, äfven formerar, i visst fall, den betydligaste delen af våra Europeiska hufvudstäders befolkning. Om man till denna mindre mängd af högre och lägre embetsmän, samt totala brist på förmögna individer, hvilka dragas till hufvudstaden, om icke för att lefva i hofvets granskap, åtminstone för att njuta det angenämare lifvet i en stor och folkrik stad, lägger frånvaron af de militära corpser, som vanligen formera ett mer och mindre betydligt bidrag till andra residens-städers befolkning, så skall man icke finna det så förunderligt, att staden Washington till sin folknummer är så obetydlig, eller att den i allmänhet så litet motsvarar det begrepp, man kanhända på förhand skulle kunna hafva gjort sig om Förenta Staternas hufvudstad.

Det finns visserligen andra mycket naturligare orsaker till en stads tillväxt, än de ofvanföre nämnda, hvilka i de flesta fall från början hafva bidragit till våra hufvudstäders öfverväldigande storhet; och i intet land har man starkare bevis derpå, än här i Förenta Staterna. NewYork till exempel är hvarken någon hufvudstad eller säte för någon annan regering än den ytterst nödvändiga af Magistraten på stället, ty den är till och med icke en gång residens för Staten NewYork, hvilket, som vi förut nämnt, är förlagdt i den mindre staden Albany. Det är då likväl nödvändigt, att en dylik stad skall ega ett så förmånligt och för handel eller fabriksrörelse så passande läge, att det icke allenast lemnar ett öppet fält för sina egna invånares industri i denna väg, utan äfven, hvilket är en följd deraf, inlockar andra att täfla med dem. Om icke staden Washington saknar denna förmånliga belägenhet helt och hållet, så eger den densamma, åtminstone, till en så obetydlig grad, att den knappt är värd att nämnas, då man betraktar stadens gigantiska anläggning, så vida den nemligen var upptagen i beräkningarne såsom medverkande till detta ställes anteciperade tillväxt.

Washington ligger på det Delta, som formeras af Potomac-floden och en mindre deri fallande ström med samma namn, eller, som den också kallas, den östra grenen, Potomac, ehuru uppfylld med grund och sandbankar, är ändock navigabel för till och med större fartyg till sitt utlopp i Chesapeak; och i sådant fall är stället icke så illa beläget. Den upphör likväl att kunna befaras ett par mil ofvan om Washington; och denna omständighet har, redan långt före det man började fundera på någon hufvudstads anläggning i denna trakt, orsakat en liten stads uppkomst härstädes, hvilken, på samma gång den i sina närmare omgifningar utvisar kanhända den bästa byggnadsgrunden för den blifvande hufvudstaden, äfven med sin obetydliga storlek angifver, hvad bidrag till ställets kommande storhet man kunde vänta från dess belägenhet. Detta är nemligen den förut nämnda staden George-Town, hvilken har ett både bättre och vackrare läge än Washington, och som drifver all den handel, hvaraf denna fattiga, illa odlade trakt är mäktig, nemligen upplossningen af något tobak och timmer samt utskeppningen af de förnödenhets-varor, hvilka den tunnsådda befolkningen i den af Alleghan-

ny-bergen bestående vestra vinkeln af Staten Maryland kan behöfva.

På andra stranden af floden och äfven inom Columbia-District ligger en annan dylik liten stad, kallad Alexandria, hvilken på samma sätt är skeppningsorten för den norra delen af den midt öfver liggande Staten Virginia. På detta vis borttaga dessa småorter all den lilla handelsrörelse, hvilken man annars skulle få se i Washington, som, med undantag af de vid örlogsvarfvet liggande krigsskeppen, icke synbarligen ägde några fartyg. Den framter således en nästan lika betydlig olikhet med andra sjöstäder i detta land, som den väl i allmänhet har det minsta tycke af någon hufvudstad, man kan tänka sig, och skulle således, blott från dessa synpunkter betraktad, vara en, om icke otreflig, åtminstone besynnerlig ort för en resande. Men dess förnämsta besynnerlighet ligger likväl i dess konstruktion eller rättare den gigantiska plan, hvarefter denna borde fullföljas; ty, ehuru ordentlig och symmetrisk den må vara på papperet, och huru vacker staden ock hade blifvit, om den kunnat fullbordas, så är det lika säkert, att dess nu varande utseende är det mest bizarra, man kan tänka sig, och icke kan liknas vid någon annan stad, om icke

kanhända en dylik leksak, hvarmed barn roa sig, och som, i stället för att vara någorlunda ordentligt sammanställd på ett bord, är, genom någon nyck af den barnslige byggmästaren, vidt utspridd öfver hela golfvet.

Sådant var åtminstone det intryck, första exkursionen i denna embryo-stad ingaf oss. Vi hade intagit på det såkallade Gadsby's Hotel, som anses för det bästa i staden och, så vida någon punkt i denna irreguliera figur kan anses äga någon central belägenhet, så hade detta värdshus lika mycken pretention derpå, som någon annan, då det låg ej så långt från Presidentshuset, hvilket åter tycktes vara omgifvet af den största samlingen af hus härstädes. I detta förnämsta enskifte af den Washingtonska allmänningen bodde också de utländska makternas sändebud, och deribland äfven vår Svenska Chargé d'affaires, Baron Stackelberg, hvilken, under den tid vi uppehöllo oss härstädes, visade oss den mest vänskapsfulla välvilja och bemödande att göra vårt vistande härstädes så behagligt som möjligt. Han tillbjöd sig genast att visa oss ställets märkvärdigheter; och i hans angenäma sällskap företogo vi också vårt första ströftåg i denna, visst icke stora, men likväl ganska vidsträckta hufvudstad.

Det i alla afseenden förnämsta föremålet i Washington är onekligen Capitolium eller Congressens residens. Ehuru denna byggnad, enligt planen för staden, borde ligga ungefärligen midt i densamma, ligger den, för det närvarande och tills vidare, i dess ena ända samt är nästan det första hus, man passerar, då man från Baltimore inkommer till Washington. Det ligger på en höjd, som, på samma gång den dominerar hela trakten, gör att man från de serskilda delarne af staden kan se detsamma. Ehuru vi hade halfannan mil eller en Svensk fjerdingsväg att gå, innan vi hunno dit, kunde vi under hela tiden så mycket bättre se det, som utsigten icke hindrades af några andra byggnader, då vi satte kurs rakt öfver slätten, på hvilken icke fanns något annat tecken till stad, än här och der planeringar till gator och avenyer. Dessa korssade hvarandra likväl på alla möjliga sätt, eller åtminstone i både räta, spetsiga och trubbiga vinklar, ty då sjelfva lång- och tvärgatorna, som äro paralella sins emellan, skära hvarandra vinkelrätt, så kommer deremot emellanåt en af de stora breda avenyerna, hvilka hvarken äro paralella med sig sjelfva eller något annat, utan utgå som radier från vissa punkter och således afskära de reguliera qvar-

teren på alla möjliga sätt, så att det hela icke är mycket olikt trådarna i en spindelväf.

Capitolium är en stor vacker byggnad af huggen sten, med tvenne flyglar, hvilka sednare, liksom sjelfva centern, äro täckta med dômer. Sjelfva byggnadsämnet är en sort ljusgrå granit, något stötande i gult; men man har varit tvungen att öfverstryka det, för att skyla de svarta lemningarna efter branden år 1814, då Engelsmännen tände eld på detsamma. Denna öfverstrykning är hvit, en färg på byggnader, för hvilken Amerikanerne tyckas vara väl mycket partiska, så vida de icke använda den att utmärka den ungdomliga friskhet, som råder öfver deras statsinrättning, ty då är den i fullkomlig hållning med så väl landets utseende i allmänhet, som äfven med dess historia.

Sjelfva centern af Capitolium utgöres af en hundrade-femtio fots fyrkant, men flyglarne äro icke mera än hundrade fot på hvarje sida, hvilket gör, att byggnadens bägge façader äro högst olika hvarandra. Östra fronten, ehuru den vetter från staden och således icke kan synas derifrån, utgör ändock den vackraste sidan af det hela, då både center och flyglar här ligga i en linea. På vestra sidan åter framskjuter den förre hela femtio fot framom de sednare, eller,

för att tala i byggmästare-stil, flyglarne äro så djupt tillbakadragne, att de snarare äro menliga än gynnande för utseendet af det hela. Effekten af detta architektoniska fel är så mycket större, som grunden, på hvilken hela byggningen står, är starkt sluttande åt vester, hvilket gör att basementet, som på östra façaden är obetydligt och i alla fall icke högre än flyglarnes, på denna sidan åter är af en ansenlig höjd, och nära en våning högre än foten på de så långt bakom liggande flyglarne. Detta gör, att hufvudbyggnaden, sedd från denna sidan, är icke allenast en våning högre utan äfven en våning lägre än de båda flyglarna, eller att dessa, jemförda med centern, tyckas liksom sväfva i luften. Häraf har också någon tagit sig anledning att likna Capitolium vid en ofantlig struts, som just upplyftat sina små vingar, för att sällskapslikt ila utför höjden och den breda avenyen bort till de mera bebyggda delarna omkring Presidentshuset.

Ehuru Capitolium står alldeles isoleradt på höjden, endast omgifvet af ett jernstaket, ligga der ändock en mängd byggnader i granskapet. Dessa äro likväl alla mindre boningshus af mursten, två till tre våningar höga och för det mesta begagnade af Congressens ledamöter.

Dessa byggnader hindra således icke utseendet af det från östra sidan vackra Capitolium, eller betaga utsigten från denna högt liggande byggnad, från hvilken man har en obegränsad vue af hela staden, hvilken skulle vara ännu mera angenäm, om här funnes litet mera stad att betrakta. Nu har man likväl en vacker perspektif långs Pensylvania-avenyen, hvilken emellertid icke skulle förlora något på att blifva bebyggd med något flera och äfven större hus, ty de nuvarande äro alltför låga för gatans ofantliga bredd.

Då man inkommer i Capitolium genom en dörr i basementet på dess vestra sida, passerar man först genom några förstugor och uppkommer sedan på en bred stentrappa till ett stort hvälfdt rum midt i byggnaden, hvilket kallas *Caucus*, från hvilket man har utgångar till de särskilda delarne af denna första våning. Midt öfver nyssnämnde rum ligger det förnämsta rummet i hela byggnaden, eller en stor rund sal med en hög dôm, från hvilken ljuset nedfaller. Väggarne i detta rum äro prydda med basreliefer i marmor, föreställande några intressanta scener under Amerikanernas första krig och förbund med Indianerna. Äfven finnas här några stora och vackra taflor, föreställande scener un-

der revolutionen, hvilka äro mästerligt utförda af en inhemsk konstnär, vid namn Trumbull. Dessa sistnämnda äro likväl icke alla färdiga, så att flera toma rum ännu återstå, men de, som redan blifvit uppsatta, voro lika passande prydnader till detta stora och imposanta rum, som de voro hedrande prof på nationens framsteg i artistiskt hänseende.

På samma botten med detta rum, hvilket kallas Rotundan eller den stora salen, ligga både Representanternes och Senatorernes sessionsrum, jemte ett bibliothek för Congressens ledamöter. Representanternes salong är ett bland de vackraste rum, man kan få se af den sorten, och utmärker sig så väl för sin construction, som inredning. Den består af ett halfcirkelformigt rum, upplyst så väl från det hvälfda tataket, som från fönster på den raka väggen. Denna vägg, som utgör diametern i halfcirkeln, är nära hundrade fot lång, och distansen från golfvet till dômen är icke mindre än fyrtio fot. Rundt omkring rummet går en bred passage eller galleri, hvilket är skildt från sjelfva salen medelst hvita marmor-pelare, som uppehålla hvalfvet i taket och äro förenade med festoner af rödt damask. Nedra delen af detta galleri, som är försedt med soffor långs väggen, be-

gagnas af husets ledamöter att promenera eller conversera, då det genom kolonnaden är tillräckligen skildt från salen, för att tillåta en dylik recreation, men likväl nog nära, för att derifrån kunna höra debatterna. Öfra delen af samma galleri formerar deremot läktare för åhörare, hvilka, med afseende på rummets construction, åtminstone icke äro anvista den sämsta platsen, för att både höra och se, hvad der passerar.

Midt på den raka väggen och i centern af halfcirkeln är talemans-stolen eller rättare en liten soffa, som, tillika med dithörande bord och stolar för sekreterarne, är placerad på en liten upphöjning från golfvet. Framför denna plats är ett tomt rum, utgörande en halfcirkel af omkring en fjerdedel så stor diameter som hela rummets, och som skiljer talemannen från husets ledamöter. Desse sitta i concentriska rader, parallela med salens halfrunda sida, och upphöjda öfver hvarandra, liksom bänkarne på en amphitheater. Sjelfva sätena äro likväl icke bänkar, utan ganska beqväma och väl stoppade armstolar, hvar och en försedd med ett frammanför stående litet skrifbord eller pulpet, till hvilken platsens innehafvare har nyckeln. Dessa halfrunda rader af stolar och bord äro vinkelrätt afskurna medelst gångar, hvilka, liksom

radier i en cirkel, excentriskt utgå från talemans-stolen till galleriet och delar sittplatserna i åtta afdelningar eller loger. På detta sätt innehåller första raden endast tvenne säten, den andra trenne och så vidare med tillökning af en stol för hvarje rad ända till den sista, som har rum för sju personer och gör, att denna salong kan på detta sätt rymma öfver tvåhundrade ledamöter.

De olika platsarne i detta rum äro icke bestämda hvarken för de olika staterna eller för olika politiska tänkesätt hos deras representanter, utan valet deraf beror helt och hållet på den förstkommande, hvilken sedermera vanligen behåller sin plats. Sålunda vet man här icke af hvarken någon center eller olika sidor, ehuru det visserligen kan hända, både att ledamöter från samma stat gruppera sig bredvid hvarandra, och att de, som dela samma tänkesätt, söka hvarandras granskap. Platsarne närmast talemannen anses emellertid för de bästa och äro i samma förhållande så mycket mera begärliga, som man härifrån har betydligt lättare att höras än från de längre från medelpunkten belägna. Denna omständighet är kanhända den enda olägenheten i detta vackra rum och orsakas af dess theaterlika construction, ty lika lätt

som det är för talemannen, att utan ringaste ansträngning göra sig hörd från sin plats, hvilken motsvarar orchesterns i en theater-salong, lika svårt är det för de längst bort eller liksom i fonden sittande ledamöterna att höras, om de icke betydligt höja sin stämma.

Senatorernas sessions-sal är i andra flygeln af byggnaden och i det närmaste alldeles lika med Representanternas, endast betydligt mindre, då dess diameter icke utgör mera än tre-fjerdedelar af den sednares. För öfrigt finnes naturligtvis en mängd andra mer och mindre märkvärdiga rum i detta stora hus, bland hvilka isynnerhet utmärkte sig Biblioteket, så väl för böckernas mängd och urval, som äfven för den omsorgsfulla hållning och det glada ungdomliga utseende, hvilket karakteriserade allting inom detta vackra Capitolium.

Något öfver en mil söderut från sistnämnde ställe ligger Örlogsvarfvet, hvars omgifvande byggnader tillsamman formera en stad för sig sjelf, hvilken likväl både till storlek och utseende är den minst betydliga af de fyra, hvaraf Washington egentligen består. Då större delen af detta ställes invånare utgöres af personer, som tillhöra varfvet, så äro också de flesta husen smärre byggnader, och de få bättre deri-

bland bebos för det mesta af Officerarne vid detta etablissement. Liksom vid sjelfva hufvudstadens, tyckes man också vid detta örlogsvarfs anläggning hafva missräknat sig något på dess kommande storlek och betydenhet; ty, ehuru verksamheten derstädes icke var obetydlig, påstod man ändock, att arbetena, till följe af locala omständigheter, kostade så mycket mera än på de andra varfven, att man snart nog icke skulle finna någon uträkning i att bygga eller reparera krigsskeppen härstädes. Hvad som likväl troligen kommer att bibehålla denna inrättning, är samma omständighet, som orsakat dess uppkomst, nemligen närvaron af flottans styrelse, hvilken residerar i Washington och gör, att detta varf åtminstone kommer att begagnas såsom ett slags modell-verkstad för de andra, och såsom ett ställe, der man försöker nya uppfinningar, innan de antagas vid de andra varfven.

Här voro för närvarande ett linieskepp och en fregatt, jemte några mindre fartyg, under byggnad, hvilka alla, som vanligt, utmärkte sig för sina ovanligt stora dimensioner eller rättare ett så besynnerligt förhållande mellan den namngifna och verkliga storleken, att man nästan kunde påstå, det Amerikanerne uttrycka sig på

ett eget språk, så snart det är frågan om benämningen af deras örlogs-fartyg. Åtminstone hafva de icke allenast vidgat dimensionerna af sjelfva skråfven, utan äfven kanonernas både kaliber och antal på ett sådant sätt, att våra gamla klassifikationer på denna sidan Atlantiska hafvet svårligen låta sig använda mera, eller åtminstone icke äro tillförlitliga vid jemförelse af den olika styrkan af olika certer fartyg. Hvar och en tror sig veta den relativa styrkan af, till exempel, ett linieskepp, en fregatt, en korvett och så vidare, eller att, ehuru visserligen någon skilnad kan finnas emellan olika fartyg af samma klass, denna olikhet likväl icke är så stor, att dessa klasser kunna förblandas, eller att någonsin öfverlägsenheten kan sättas i fråga af den ena öfver den andra. Här deremot kunna verkligen dylika missförhållanden lätt inträffa; åtminstone sågo vi en så kallad tjugu-åtta-kanons korvett härstädes, som både i anseende till storlek och bestyckning skulle blifva en temligen jemngod antagonist för en af våra minsta eller trettiosex-kanons fregatter, då den i alla andra fall, utom däckenas antal och skråfvets höjd öfver vattnet, var denna sednare snarare öfverlägsen än tvärtom. På samma sätt låg här en så kallad fyrtioåtta-kanons fregatt, hvilken

troligen blifvit en mera fruktansvärd än förakt-lig fiende för ett af våra sjuttiofyra-kanons skepp, åtminstone om kampen blifvit fäktad under någorlunda hårdt väder; ty, fastän den icke förde kanoner på flera än tvenne däck, hade den inalles sextio sådana, alla af en sådan kaliber, att de kunde mäta sig med linieskeppets, i synnerhet då fregattens större dimensioner — icke i höjden men deremot på längden och bredden — lemnade icke allenast bättre rum för deras servering, utan äfven möjlighet att använda dem i hårdare väder. — Men vi komma nu för långt in uti detaljerna i sjömanna-yrket, hvilka verkligen äro lätt iråkade, då man ser dessa sköna flytande byggnader; och, för att icke åter falla i frestelse, skola vi med ens vända dem ryggen och betrakta ett annat föremål, som kanhända ådrager sig en mera allmän uppmärksamhet af dem, som besöka Örlogsvarfvet i Washington.

Detta är nemligen ett monument af hvit marmor, som står midt för ingången till varfvet i centern af dess area. Det är upprest af de Amerikanska sjö-officerare, hvilka deltogo i kriget år 1803 mot Tripolis, åt dem af deras kamrater, hvilka vid detta tillfälle stupade. Då detta krig i synnerhet grundlade Förenta

Staternas marin, och först uppväckte det väl förtjenta anseende, den nu innehar, anhöllo nyssnämnde officerare hos Congressen att få placera detta monument på ett mera publikt ställe; men då denna begäran icke bifölls, uppsattes det härstädes på en plats, hvilken de ansågo sig hafva mera rätt att dertill disponera. Ehuru detta ställe visserligen är mindre allmänt och i sådant fall icke uppfyllde deras önskningar, som uppreste minnesvården, så kunde för öfrigt någon mera passande belägenhet knappt väljas dertill. Huru härmed nu må förhålla sig, så gör det en ganska god effekt, der det står, och bör just från denna plats aldrabäst uppmana de nuvarande medlemmarna af samma yrke, att söka likna de härstädes hedrade kamraterna.

Detta enkla monument, som endast består af en simpel kolonn, vid piedestalen omgifven af några allegoriska figurer, har likväl blifvit skadadt på det sätt, att ett par af de små marmor-englarne förlorat hufvud och händer. Man behöfver likväl icke fråga, huru denna våldsverkan tillkommit, ty man underrättas genast derom af en inskription, som säger, att Engelsmännen gjort det under sitt ofvannämnda besök härstädes. På ena sidan af sjelfva minnesvården står nemligen: *'Mutilated by Britons,*

August 1814" inhugget i marmorn med så stora bokstäfver, att det faller åskådaren lika snart, om icke tydligare, i ögat än sjelfva den öfverklagade stympningen. Detta nidingsverk må nu vara huru vederstyggligt som helst, så kan väl aldrig någon inskription vara mindre lyckligt vald eller mindre på sitt ställe än denna, då den utpekar en historisk händelse, som i alla fall är lika vanhederlig för den ena nationen, som den andra. Ehuru de redan omnämnde omständigheterne vid Engelsmännens invasion visserligen voro mildrande för Amerikanernes militära reputation, så kunna de icke ändå helt och hållet förändra naturen af sjelfva saken eller omintetgöra den känsla af harm, hvarmed hvarje nation alltid måste betrakta sin hufvudstads intagande af en annans trupper. Vanligen anses en dylik händelse i de flesta fall vara af en sådan beskaffenhet, att, om man icke söker att på allt möjligt sätt utplåna spåren efter fienden, man åtminstone icke genom inskriptioner på monumenter förevigar minnet af hans bedrifter. Dessa må nu hafva varit huru skamliga som helst, så kasta likväl dylika erkännanden äfven en skugga på den andra nationen, så vida den nemligen icke anser sig så svag, att den härigenom endast vill, om icke

väcka andra makters medlidande, åtminstone vädja till deras domsrätt.

Hvad annat man nu må förebrå de Amerikanska Republikanerna, så vore väl ett dylikt erkännande af deras underlägsenhet, eller misstroende till deras egen styrka, det sista fel, hvarför denna nation kunde debiteras. Det intryck, oftanämnde inskription gör på fremlingen, må nu vara huru tvetydigt som helst, så är det likväl ganska säkert, att dess författare icke haft något annat ändamål dermed, än blott det att utmärka Engelsmännens vandaliska framfart och derigenom öka sina landsmäns hat till denna nation. Utan att vilja ingå i någon djupsinnigare undersökning om det i allmänhet kloka eller okloka af att uppväcka eller stärka nationalhatet emellan tvenne nationer, hvilka ännu och alltid komma att stå i en så nära beröring med hvarandra, våga vi blott påstå, att man äfven i detta afseende misstagit sig om den effekt, denna inskription bör göra på hvarje någorlunda reflekterande åskådare, han må nu vara inföding eller utländning. Hvar och en finner nemligen genast, då han betraktar den skada, som blifvit tillfogad detta monument, att den omöjligen kan vara gjord på någon auktoritets befallning, utan tillkommit genom någon individs enskilda skade-

lynne. Hade de Engelska befälhafvarne haft någon del häruti eller velat utöfva någon, knappast tänkbar, hämnd på detta epitaphium, så är det mycket troligare, att deras åtgärder hade blifvit synbarare, eller att de nedstörtat hela kolonnen, i stället för att afstympa några lemmar på dess mindre figurer. Det är således mera sannolikt, att denna våldsverkan blifvit gjord af en rusig matros eller soldat, än på någon officers befallning eller med hans samtycke; och huru skamlig gerningen i och för sig sjelf må vara för individen, så är det väl i alla fall orätt att påföra den en hel nation, derigenom att den på detta sätt gifves en officiel karakter.

Den officer, som visade oss omkring varfvet, var också af samma tanka, samt påstod, att den delades af de flesta af dess kamrater; hvilket meddelande likväl gladde oss mindre än den underrättelsen, han tillika lemnade, att lika troligt det var, att skadan kunde anses orsakad af enskildt skadebegär, lika säkert hade den enfaldiga inskriptionen tillkommit genom en enskilds personliga hämndlystnad. Denna inskrift hade nemligen blifvit inhuggen på en hög officers befallning, hvilken hade orsak att hysa en synnerlig vedervilja emot Engelsmän-

nen och på detta sätt fann för godt att gifva luft åt sin retade sinnesstämning. På samma gång man måste beklaga, att individuella handlingar och åsigter på detta sätt tillåtas att öfverflyttas på nationerna, kunde man icke låta bli att finna det obegripligt, att icke Amerikanerne vilja i dubbelt afseende reparera detta, dermed att de utplåna inskriptionen och bestå de stackars englarne nya hufvud och händer, så vida icke de gamla lemmarne ännu skulle vara att tillgå.

Örlogsvarfvet ligger vid den mindre eller så kallade östra grenen af Potomac-floden och således i stadens yttersta ända åt detta hållet. Man har också en ganska betydlig distance att tillryggalägga, för att komma härifrån till den egentliga staden eller husen omkring Presidents-bostället. Man kan likväl trösta sig dermed, att man, äfven som nykommen, icke behöfver gå några steg förgäfves, utan alltid kan välja den genaste, om icke rent af fogelvägen; ty hvad olägenheter staden Washington nu må hafva för öfrigt, så kan man åtminstone icke säga, att dess gator äro villsamma. Det är väl också den enda bland så vidsträckta städer, der det är nästan omöjligt för en obekant att gå vilse, sedan man blott fått reda på de få stör-

re byggnaderna, hvilka gifvit namn åt stadens olika delar, och som synas nästan hvar som helst man befinner sig. Vandringarne i denna stad likna också i detta afseende nog mycket seglingen i en rymlig och öppen skärgård, der man icke nödgas göra några krokvägar genom smala sund, utan sätter rak kurs öfver de stora fjärdarna, efter de pejlingar, man ständigt har af enstaka holmar. På detta sätt behöfde vi icke följa några vissa gator, utan, lemnande Capitolium ett godt stycke till höger, styrde rakt fram öfver den obebodda landsträckan emellan varfvet och Presidentshuset.

Detta sistnämnda boställe för Förenta Staternas förnämste Embetsman, är en snarare nätt än stor byggnad af Joniska ordningen, uppförd af samma materiel och målad på samma sätt som Capitolium. Det kallas också ofta både i tal och skrift endast hvita huset; och Nord-Amerikanerna utmärka med '*the white House*' lika tydligt regeringens säte, som Fransmännen och Engelsmännen med deras '*Tuilleries*' och '*Sanct James*'. Dess utseende liknar emellertid lika litet det ena som det andra af dessa kongliga palatser, och består, som sagdt är, blott af en enda fristående, i högsta grad täck byggnad, omgifven af en liten park eller rättare trädgård,

hvilken ger det hela snarare utseendet af en vacker landtgård än ett Residens i en stor Stats hufvudstad. Denna likhet snarare ökas än minskas vid betraktandet af de fyra bakom och på båda sidor liggande lika stora murstensbyggnader, som egentligen utgöra säten för de lika många Regerings-departementerna, men som för sin enkla construction och mot Presidentshuset symmetriska läge, ej äro olika dessa flygelbyggnader, hvilka ligga i närheten af Corps-de-Logiet på en större landtegendom.

Från dessa byggnader eller rättare det ännu icke med hus omgifna torget, vid hvilket de ligga, går en af de långa och breda avenyerna vester ut till George-Town. Denna tillämnade storgata är ännu glesare bebyggd än den redan beskrifna Pennsylvania - avenyen, hvilken utgår i en motsatt riktning från nyssnämnde torg. Sedan man öfver en mil följt den förstnämnde, hvilken rättast kunde kallas en bred jemn väg, här och der garnerad med hus eller träd, kommer man till en liten ström, kallad Rock-Creek, på andra sidan om hvilken ligger förstaden George-Town. Denna vestligaste del af Washington är den, som har det mesta utseendet af en stad, då den icke allenast är försedd med breda och räta gator, utan äfven

med hus. Dessa äro dessutom ganska vackra och väl byggda, hvilket tillika, med ställets sköna belägenhet emellan den nyss nämnde strömmen på ena, den stora Potomac-floden på andra, och pittoreska bergshöjder, tätt beströdda med Villor, på den tredje sidan, gör denna förstad till den trefligaste delen af den Nord-Amerikanska hufvudstaden.

Icke långt utom Washingtons område, eller det så kallade Columbia-district, ligger ett ställe, som i visst historiskt hänseende är kanhända det märkvärdigaste i hela Förenta Staterna, såsom lifligast påminnande om den man, hvars bragder så betydligt bidragit till denna blomstrande Republiks politiska existence, att dess medborgare värdigast förevigat hans namn, då de efter detsamma uppkallat sjelfva hufvudstaden. Vi mena nemligen *Mount-Vernon*, eller General Washingtons både landtegendom och grafställe, som ligger endast tio mil från den lilla staden Alexandria, hvilken åter är belägen inom det ofvannämnde hufvudstadens territorium.

I sydliga hörnet af denna fullkomliga quadrat, hvars vinklar utmärka de fyra väderstrecken lika säkert som trotts någon kompass, och hvars area delas i tvenne lika stora delar

af Potomac, ligger på denna flods högra strand eller Virginia-sidan den nyssnämnde lilla staden, till hvilken man kommer öfver en träbrygga af en mils längd. Alexandria är ungefär af samma storlek som George-Town och liknar den äfven mycket i flera andra hänseenden. Från denna plats går vägen långs Potomac till Mount-Vernon, som har en utmärkt vacker belägenhet på en skogbeklädd höjd, omkring hvilken den breda floden gör en nästan halfcirkelformig krökning.

Boningshuset, hvars façad vetter åt floden, är uppfördt på en höjd, hvilken nästan lodrätt uppreser sig nära hundrade fot öfver vattenytan och lemnar endast en smal plan emellan byggnaden och kanten af precipicen. Bakom och på sidorna är deremot grunden jemnare och lemnar tillräckligt rum för en omgifvande betydlig trädgårdspark, innan den sluttar ner till det lägre landskapet i bakgrunden. Sjelfva byggnaden består af ett femtio alnar långt hus, hvilket icke utmärker sig på något annat sätt från andra, än uti en lång och hög kolonnad, som uppehåller det från sjelfva huset förlängda taket, och under det den formerar en rymlig piazza, äfven ger åt det hela ett stort och till och med ädelt utse-

ende, som harmonierar med den känsla, med hvilken man betraktar en boning, som varit bebodd af en så namnkunnig man.

Det inre af detta hus utmärker sig icke på något sätt, hvarken för inredningen af rummen eller deras möblering, från hvad man kan föreställa sig om en vanlig förmögen egendomherres landtgård. Ehuru huset nu mera eges och bebos af den aflednes brorsson, äro ändock möblerna desamma, som under Presidentens tid, och utseendet af det hela i det närmaste bibehållet, sådant det var under den förre märkvärdige egaren. Washington ärfde denna egendom efter en äldre broder och valde den till sin boning, samt begagnade den som ett kärt efterlängtadt hem vid alla de tillfällen, då han icke af statens tjenst hindrades derifrån. Han älskade också detta ställe så mycket, att han der önskade både lefva, dö och begrafvas, och valde äfven sjelf inom dess område det grafställe, der han nu hvilar.

Detta ställe, som är Mount-Vernons största märkvärdighet, ligger icke långt från boningshuset, eller söder om detsamma, just der marken börjar slutta ner åt strömmen. Sjelfva grifthvalfvet är likväl det mest enkla, man kan föreställa sig, och består endast af en

grottlik ingräfning i kanten af sluttningen, öfver hvilken är uppmuradt ett hvalf, hvaraf likväl endast synes den låga ingången, då den nästan jemnhöga grunden är rundad öfver taket och planterad med några få cederträd, liksom trakten rundt omkring. Denna enkla, anspråkslösa, man kunde väl säga i högsta grad lakoniska, grafvård var väl också den mest passande, som kunde uppresas för en dylik stor man. Man ser nemligen ingenting annat än den simpla muren med den låga ingången, hvilken liksom ville säga allt, hvad som behöfver sägas, eller: "här hvilar Washington." Den omgifvande tysta naturen, ställets ensliga belägenhet, de dystra träden, den underliggande floden och enformiga utsigten öfver de lägre skogstrakterna, tala bättre än alla konstgjorda monumenter till åskådaren, eller rättare harmoniera bäst med den sinnesstämning, i hvilken grannskapet med den store mannens stoft bör försätta honom. Betraktandet af det hela försänker honom icke allenast i denna djupa tankfullhet, hvarunder minnet tydligare uppräknar händelserna under den märkvärdiga mannens lefnad, än om de lästes på marmorn, utan äfven befordrar fantasiens fria flygt ända derhän, att man slutligen tycker sig skåda bil-

den af den, hvars aska multnar endast några få steg härifrån.

Vi hafva, för vår del, varit en stor beundrare af Washington, och tveka icke att bekänna, det vi i många hänseenden anse honom såsom den störste af sednare tiders politiskt märkvärdiga män. I detta, så väl som alla andra dylika fall, kommer det naturligtvis mycket, om icke helt och hållet, an på hvad man egentligen menar med en *stor* man. Menar man dermed en sådan, som segrande far fram öfver härjade länder, och öfvervinner folkslag, i föregifven afsigt att göra sin egen nation mäktigare och lyckligare, men i sjelfva verket endast betraktande sitt eget jag och den glans, hvarmed dess namn omgifves; då är visserligen icke Washington någon mycket stor man. Menar man åter dermed en sådan, som efter att af ett folk, enhälligt, hafva emottagit högsta makten och fullkomligt hafva svarat emot detta förtroende, ehuru många svårigheter han derunder haft att strida emot, slutligen återlemnar denna makt i deras händer med samma rena patriotiska oegennytta och, om vi få så uttrycka oss, uppriktiga motsats af sjelfvisk äregirighet, hvarmed han handhaft densamma; då kan man visserligen efter Washingtons namn

sätta epitetet *stor;* och vill man derunder jemföra honom med hans nära samtida, så må man gerna upphöja detta adjectivum från den positiva graden till den superlativa.

För att rätt bedömma så väl denna som andra märkvärdiga män, är det likväl högst nödvändigt att icke allenast skåda, hvad de verkat och åstadkommit på nationernas öden, utan äfven betrakta, huru och med hvad medel de gjort det, eller med ett ord så mycket möjligt skåda dem försatta i de tider och omständigheter, under hvilka de handlat. De, som icke gjort detta med Washington, eller känna litet af hans och hans nations historia, kunna svårligen riktigt värdera honom, och äro så mycket mindre benägna att uppskatta hans rätta värde, som de så gerna vilja jemföra honom med männen på denna sidan Atlantiska hafvet, glömmande, att hvad annat Förenta Staterna må vara passande till, de åtminstone äro lika otjenliga till att frambringa någon Napoleon, som någon Bolivar.

Washington, olik så många andra af historiens män, är lika stor, om icke större, då han betraktas på närmare håll eller med afseende på sin privata karakter och lefnad. De, som voro närmast hans person och bäst voro i

tillfälle att bedöma hans moraliska egenskaper, äro intagna af den djupaste vördnad för hans dygder. Berättelsen om hans enskilta handlingar äro också en lika vacker, som passande pendant till historien om hans publika bedrifter; ty grunddragen i båda dessa taflor äro desamma, nemligen de oföränderliga principerna af sanning och rättvisa. Hade aldrig hans verkningskrets blifvit utvidgad till någon stor politisk märkvärdighet, så skulle ändock alltid hans privata lefnadsbana varit beundrad af dem, som omgåfvo honom; och detta är kanhända så mycket märkvärdigare, som den sednare lika litet förändrades af den förra, som denna åter hvarken skulle kunnat uppkomma eller ega bestånd utan den andra.

Den tillkommande Generalen och Presidenten började tidigt att tjena sitt fädernesland och fick af sin födslobygd, staten Virginia, redan som yngling uppdrag af vigt, hvilket förtroende han förvärfvat sig af sina landsmän genom den karaktersstadga, försigtighet, oegennytta och rättrådighet, hvarföre han redan i ungdomsåren utmärkte sig. Han hade likväl icke haft något synnerligt tillfälle att distingera sig på ett mera lysande sätt, som krigare eller statsman, då behofvet af en gemensam ledare för

de olika staternas trupper slutligen insågs af den nu samlade Congressen. Ehuru denna bestod af män från långt från hvarandra liggande och olika styrda provinser, som åtminstone vid denna period icke synnerligen utmärkte sig för samband och enighet, förenade de sig likväl alla uti att uppdraga Washington denna maktpåliggande post. Detta förtroende var så mycket större, som naturen af sakerna gjorde det ytterst nödvändigt, att befattningen åtföljdes af mer än vanlig makt; och det var så mycket märkvärdigare, som det lemnades af ett folk, hvilket både då och nu icke kan öfverträffas af något annat uti jalousien om sina medborgerliga rättigheter.

Men hvad som, mera än detta stora förtroende, är hedrande för denne mans minne, var det sätt, på hvilket han svarade deremot; ty han utförde detta svåra värf, från början till slutet, med en sådan skicklighet och klokhet, att han fullkomligt rättfärdigade sina committenters val, på samma gång han aldrig gaf dem anledning att ångra detsamma; och mängden af hans medborgare måste också erkänna, att, lika litet som hans uppstigande till denna makt var underhjelpt af någon sorts intrig, lika litet var dess utöfning fläckad med något missbruk.

Han emottog denna höga och äfventyrliga befattning, icke för att tillfredsställa sin egen ärelystnad, utan emedan hans medborgare önskade det, och han hoppades derunder kunna göra sitt land någon nytta; och sedan dess pligter voro uppfyllda på ett sätt, som fullkomligt svarade emot bådas väntan, återlemnade han denna makt i samma händer, från hvilka han emottagit den, och det med en enkelhet och uppriktighet, som talade mer, än vältaliga försäkringar vid dylika tillfällen, om sann patriotism och oskrymtad fosterlandskänsla.

Så långt också det menskliga sinnet kan spåras genom yttre symptomer, tyckes denna äkta hjelte aldrig hafva tillåtit sina tankar afvika från den bana, hvilken hade fäderneslandets väl till sitt enda mål, ty under hela dess publika lefnad var det åtminstone ingen period, under hvilken någon, competent att bedöma honom, kunde misstänka, att någon annan känsla ledde hans handlingar, än ren uppriktig fosterlandskärlek. Man har så mycket större skäl till en dylik förmodan, som man eger intyg derpå, hvilka, på samma gång de äro sällsynta, kanhända äro de säkraste, hvarefter en man kan dömas, då de i alla fall böra vara de närmaste aftrycken af hans tänke-

sätt. Vi mena nemligen hans egen mest förtroliga brefvexling, hvilken ännu är i behåll, och kan i dylikt afseende uthärda den strängaste domares granskning. Bland de många för honom hedrande upplysningar, denna correspondence lemnar — i det den kastar ett ljus öfver så väl politiska tilldragelser, som de handlande personernas tänkesätt derunder, om hvilka man, den förutan, icke skulle erhållit kunskap — är isynnerhet en, som sätter Washingtons patriotism i den ädlaste dager.

Det var nemligen en period under den långa revolutionsstriden, då motgångar, missnöje med krigets eländen och äfven förtal hade gjort en del af hans landsmän otåliga och missnöjda med hans styrelse. Några få missledda individer gingo till och med så långt i sin missbelåtenhet med tingens varande skick, att de skulle önskat upphöja en annan person, med ännu oförsökt skicklighet, ända upp till den plats, Washington innehade. Denne kände så väl sina ovänners intriger, som den mans egenskaper, hvilken de önskade skulle efterträda honom. Händelsen, snarare än förtjensten, hade likväl placerat denna rival i en belägenhet, der han för tillfället var i stånd att inlägga en militärisk ära, betydligt öfver-

stigande den, någon af republikens Generaler ännu varit i stånd att skörda. Utgången var emellertid oviss och berodde hufvudsakligen på den förstärkning, han möjligen kunde erhålla från något annat håll. Washington, ehuru på afstånd, insåg tydligt, icke allenast hvad för en väsendtlig fördel här kunde tillskyndas staten, utan äfven huru mycket han sjelf riskerade, i händelse han ditsände hjelptrupper och dymedelst försvagade sig sjelf, då han stod framför en segrande och redan öfverlägsen fiende. Han tvekade emellertid icke ett ögonblick, ehuru utgången förmodligen lika mycket skulle upphöja hans medtäflare, som den skulle nedsätta honom sjelf i hans landsmäns ögon och kanhända just formera den trappa, på hvilken denne skulle uppstiga och han sjelf nedgå från den höga värdighet, han innehade. Trupperne afsändes, fastän de hvarken voro begärda eller kunde begäras på ett sådant afstånd och i den belägenhet, hvari hufvud-armén var; de ankommo likväl i tid och orsakade den betydligaste seger, Amerikanerne ännu vunnit. Den segrande Generalen öfverhöljdes naturligtvis med ett beröm, som blef ännu högljuddare genom den modfällda tystnad, Washingtons vänner måste iakttaga efter den-

nes nyss lidna nederlag. Hela nationen var likväl icke så blind, att icke åtminstone en del af den kunde se, hvarest den största förtjensten låg vid detta tillfälle, der den ene hade uppoffrat sig för den andre, eller rättare äfventyrat sin egen ära för det allmännas väl. Washington behöll också sin plats, på samma gång hans medtäflare belöntes med en annan hög förtroendepost, der han likväl snart förlorade genom mindre skicklighet en popularitet, hvilken han hade förvärfvat endast genom andras medverkan och utomordentliga talanger hos sina underordnade.

Washingtons karakter var, med ett ord sagdt, Dorisk, för att nyttja en lycklig liknelse af en af hans landsmän. Lik denna ädla ordning i architekturen bestod dess skönhet hufvudsakligen i harmonien emellan medlen och ändamålet, och dess storhet förnämligast i den okonstlade enkelheten. På samma sätt ligger dess effekt icke i utarbetade detaljer, utan i det stora af utkastet till ritningen, styrkan och durabiliteten hos byggnaden, samt det helas synnerliga lämplighet till nyttiga ändamål. Den hvilar också på en så säker grund och uppehåller en så pålitlig öfverbyggnad, att den icke kan ramla; och ryktet af denne

store, för sitt fäderneslaud så nyttige, man skall lika säkert gå till efterverlden rent och obefläckadt, som det nu är ett rikt ämne för hans landsmäns högmod och tacksamhet.

Det enda, en fremling och ännu mera en Amerikan, efter besöket vid denne store mans hviloplats, skulle kanhända önska, vore, icke att denna förseddes med något präktigt monument 'på Statens bekostnad', utan endast att så väl sjelfva grafstället, som hela egendomen Mount-Vernon, blefve en nationens gemensamma tillhörighet och, som sådan, ständigt bibehölles i samma oförändrade skick, den är eller rättare varit under den aflidne Presidentens tid. Isynnerhet borde det anspråkslösa grifthvalfvet bibehållas i samma okonstlade och lugna omgifning, hvaruti det nu ses; ty Washingtons rätta monument blir ändock Förenta Staternas frihet, och dess epitafium de politiska institutioner, som grundlades under hans visa ledning.

KAPITLET XI.

NORD-AMERIKANSKA STATSFÖRFATTNINGEN.

Det i föregående kapitel omtalade besöket till Mount-Vernon var den sydligaste utfart, vi företogo i detta land, efter hvilken vi återvände till Washington, hvarifrån sedermera återresan till NewYork företogs. Ehuru kort vårt vistande var i hufvudstaden, anse vi det ändock bäst att, innan vi lemna densamma, tala något i allmänhet om Förenta Staterna, ehuru de underrättelser, vi derom kunna lemna, lika mycket blifvit inhemtade före och efter, som under denna period af resan. Genom det vi sålunda för någon tid afbryta den egentliga resbeskrifningen, hoppas vi det hela blir bättre derigenom att de olika ämnena komma mera på sitt ställe eller, som man säger, 'hvar sak för sig'; och skulle någon läsare vara af annan tanka, så hindrar honom ingenting i

verlden att hoppa öfver alltsamman och gömma dessa kapitel till något lägligare tillfälle. Huru det nu också må gå härmed, så framhärda vi så mycket hellre i vårt beslut, som vi hafva åtskilliga föregångare att åberopa i detta fall och deribland, par preferance, vår gamle hederlige Thunberg, som i företalet till sin Japanska resa yttrar sig sålunda: "Jag har "dagligen antecknat, hvad som kommit till min "kunskap; men åtskilliga ämnen, såsom dess "Hushållning, Språk, Regering, Gudstjenst och "dylikt har jag sedan dragit tillsammans, för "att afhandla dem på ett ställe och för att und-"gå att omtala dem styckevis vid flera tillfällen."

Då vi anfört en citation från denne verklige Professor för Svenska resbeskrifvare, äro vi synnerligen frestade, att vid detta tillfälle begagna ännu en från samme författare, då den så fullkomligt passar för vårt ämne, att vi till och med funderat på att använda den till motto för denna del af vår resa, ehuru besynnerligt det må förefalla, att det kan finnas någon likhet emellan tvenne så, i dubbel bemärkelse, himmelsvidt skilda länder som Japan och Förenta staterna af Norra Amerika. Saken låter otrolig, men är likväl sann; hvarom läsaren sjelf må döma, då vi anföra nyss-

bemälte Autors verba formalia: "Kejsaredömet "Japan är ett i flere afseenden besynnerligt land, "till bruk och inrättningar ganska olikt Europa "och snart sagt alle andre länder i verlden. "Det har derföre alltid varit beundradt, ömsom "berömdt och ömsom tadladt. Ibland alle folk, "som bebo de trenne största delar af Jord-Glo-"ben, förtjena Japonesarne att ställas främst; samt "jemförde med Europeerne, ehuru de i många "delar måste stå efter dem, kunna de dock i an-"dre delar med mycken rätt föredragas äfven "desamme. Man finner väl här, som i andra "länder, både nyttige och skadlige inrättningar, "både förnuftige och oduglige författningar; men "man måste dock förundra sig öfver den stadga, "som öfver allt finnes i karakteren; öfver na-"tionens oafbrutna nit, att idka och befordra "det nyttiga, samt öfver hundrade andre saker. "Att finna ett så talrikt folk, som detta, så "mangrant och så högt, älska sitt fädernesland, "att mångfalldige Religions - sekter lefva frid-"samt tillsammans; att hunger och brist äro "nästan okände, åtminstone sällsynte, med mera: "allt detta förekommer lika så otroligt och för "mången äfven så obegripligt, som det likväl är "ganska sannt och förtjenar yttersta uppmärk-"samhet." — Och på ett annat ställe: "Man fin-

"ner hos ingen af landets regenter hvarken "*Thron*, *Spira*, *Kronor* eller annan granlåt, "som i Hof vanligen förvånar och förblindar "enfaldiges ovane ögon; ingen *Hofstat*, *Hof-Jun*-"*kare* eller *Hof-Fröknar*; inga store och yp-"perlige *Stall*, ingen mängd af *Hästar* och *Ele*-"*fanter* eller *Stallmästare*; inge *skrå*, *tullar* "eller andre Monopoliske inrättningar; ingen pre-"vilegierad *jord*, ingen Nationel skuld, m. m."

Alla dessa vackra saker kunna lika väl sägas om det ena som det andra af begge dessa länder; åtminstone kunna vi försäkra, att de äro fullkomligt tillämpliga på det, som vi nu hålla på att beskrifva. — Men för att komma något närmare på saken, skola vi här lemna både Thunberg och hans resor, samt med ens taga ett raskt hopp tillbaka igen från Japan till Amerika.

Mera än ett helt århundrade förr än de Nord-Amerikanska Fristaterna började striden för sin oafhängighet med England, hade dessa kolonier så småningom börjat bilda en politisk förening, som, ehuru den visserligen icke åsyftade eller ens hade den ringaste aning om någon skilsmässa från Moderlandet, likväl efter hand tillvande dem att på visst sätt handla oberoende af detta och i öfverensstämmelse

med hvarandra; hvilket kanhända var en af de mäktigaste orsakerna, så väl till det snara och lyckliga slutet på deras frihetskrig, som ock den sans och klokhet, hvarmed de sedan begagnade den, i en så stor kontrast med deras yngre och sydligare republik-bröder. Redan i medlet af sjuttonde seklet ingingo nemligen åtskilliga af kolonierna ett of- och defensivt förbund med hvarandra, under namn af förenade kolonierna af Nya England, hvilket isynnerhet hade för ändamål att skydda dem för Indianernas anfall. De sände till den ändan deputerade till en kongress, hvilken hölls hvarje år; och hvarje beslut, som der fattades af minst trefjerdedelar af ledamöternas antal, ansågs bindande för hela konfederationen. Detta svaga förbund var början till den mängd dylika föreningar, hvilka under loppet af adertonde seklet allt fastare knötos emellan de ständigt tillväxande kolonierna; och ehuru obetydlig denna så kallade kongress var i sin begynnelse, kunde den ändock anses såsom ursprunget till den mäktiga församling, hvilken nu, halftannat århundrade derefter, under samma benämning, håller sina sessioner på Capitolium i Förenta Staternas hufvudstad.

För en längre tid hindrade de inhemska

oroligheterna Moderlandet från att närmare befatta sig med dessa mer och mindre egenmäktiga åtgärder hos sina kolonier; och det var icke förr än år 1751, som Engelska Regeringen först märkte de aflägsna symptomerna till önskningar för mera oberoende i de Nord-Amerikanska provinserna. Under farhågan för ett blifvande krig med Frankrike sammankallade nemligen Ministrarne fullmäktige från sju af kolonierna, för att rådslå om bästa sättet att försvara desamma, i händelse af anfall från den nyssnämde makten. Ehuru Engelska Regeringens ändamål med denna kongress endast var det angifna, så inskränkte sig de sammankallade deputerade icke dertill, utan hade uppdrag af sina kommittenter att söka tillvägabringa ett närmare förbund emellan kolonierna, så väl under fred som krig. De voterade också enhälligt för en allmän rådsförsamling, hvars ledamöter borde väljas af provinserna, och med en General-President, som skulle tillsättas af Regeringen. Detta Råd skulle ega makt att stifta lagar för styrelsen af de nya kolonierna, utskrifva pålagor, värfva trupper, anlägga befästningar, utrusta kapare, och så vidare. Då likväl detta projekt ansågs allt för egenmäktigt och äfventyrligt, förkastades det genast icke allenast

af Regeringen, hvilket man kunde förmoda, utan äfven af Provincial-församlingarna; hvilket visade, att kolonierne ännu icke voro mogna för kraftigare försök till oafhängighet.

Sådana åtgärder fördröjdes också under tiden, i synnerhet genom de beständiga tvistigheter, hvaruti de särskilda kolonierna voro inveckláde med hvarandra, i afseende på deras gränser och privilegier, hvilka sednare nästan hvar och en af dem hade olika. Dessa stridigheter voro till och med ofta så bittra, att de hotade med inbördes krig, och i alla hänseenden så betänkliga, att den kloke Doktor Franklin, redan år 1761, förutspådde, att någon kraftfull förening emellan kolonierna var alldeles otänkbar, så vida den icke förorsakades af de mest våldsamma och förtryckande åtgärder från Moderlandet.

Fyra år derefter inträffade till en del ett dylikt förhållande, då Engelska Regeringen proponerade en ny taxering för kolonierna, hvilket gaf anledning till en ny kongress i New-York år 1765, bestående af fullmäktige från nio provinser. Denna kongress motsatte sig genast de af Regeringen föreslagna pålagorna och författade till den ändan en så kallad "*Bill of Rigths*", hvaruti de förklarade, att all rätt till

provinsernas beskattning tillhörde dessas egen kolonial-styrelse. Denna vackra åtgärd var blott en förelöpare till ännu större kraftyttringar, ty i samma proportion Moderlandet fullföljde sina påståenden, tillväxte koloniernas motstånd, så att slutligen en allmän församling af deputerade från dåvarande alla tretton provinserna år 1774 i NewYork afgaf en förklaring i detta hänseende, hvilken med förtjusning emottogs öfver hela landet, och lade första grunden till den nuvarande statsförfattningen i dessa länder.

Följande året församlades provinsernas deputerade till en annan kongress i Philadelphia, med ännu vidsträktare fullmakter från sina kommittenter, eller att icke allenast rådslå och besluta om sättet att lindra kolonierna från Moderlandets förtryck, utan äfven genast vidtaga och utföra sådana åtgärder, som de ansåge bäst passande för att vinna ett dylikt ändamål. Det dröjde också icke länge, förrän denna kongress afgaf prof på sin verksamhet; och på samma gång den utfärdade manifester till så väl kolonierna som hela den öfriga verlden, hvaruti utvecklades både motiverna och ändamålet med deras handlingssätt, började den uppsätta trupper, utrusta krigsskepp och utgifva ett pappersmynt, hvarföre hela Unionen an-

svarade. Det fattades således icke mera än det sista afgörande steget, som likväl icke togs förr än ett år derefter eller den fjerde Juli 1776, då den märkvärdige "*Declaration of Independence*" utfärdades, hvarifrån Nord-Amerikanerne räkna sin nationliga existence, och hvilken dag öfver hela Unionen ännu firas såsom Förenta Staternes politiska födelsedag.

Efter nyssnämde declaration, hvilken naturligtvis verkade såsom en krigsförklaring emot England, följde genast fiendtligheterna från detta land. Ehuru intressant detta revolutionskrigs historia i så många hänseenden är, skola vi, då det icke hör till vårt för handen varande ämne, icke uppehålla oss dermed, utan blott nämna det i alla fall intressantaste dervid, eller att det slutades 1783, med Englands erkännande af sin oförmåga, att hindra dessa kolonier ifrån att välja hvad regeringssätt de helst önskade.

Imellertid voro icke dessa stater så aldeles öfverens om huru denna statsförfattning egentligen borde vara beskaffad; ty lika så väl här, som på många andra ställen, var det lättare att befria sig från den gamla Regeringen, än påfinna en ny, med hvilken alla partier voro belåtna.

För att rätt inse de svårigheter, den sistnämde kongressen hade att bekämpa, är det icke öfverflödigt att påminna sig, att innan revolutionskriget började, hvarje provins kunde anses som en från alla de andra skild och oberoende stat, hvilken icke hade någon annan gemenskap med de öfriga, än den, som orsakades af deras gemensamma beroende af England och de lika handels- eller andra intressen, hvilka deraf voro en följd. I samma ögonblick detta band lossades, var det icke något annat, som sammanhöll dessa provinser, hvilka alla hade sina egna provincial-styrelser, än den gemensamma fruktan för Moderlandets hämnd och den gemensamma önskan att för alltid afskudda dess ok. Till den ändan ingingo de ett förbund, hvilket snarare liknade en of- och defensiv alliance emellan tretton särskilta Regeringar än ett oupplösligt förbund emellan lika många provinser af samma stat. Artiklarne uti denna confederation voro också ett slags fördrag, hvilket icke ingick uti några närmare detaljer staterna emellan, utan blott hade afseende på deras allmänna förhandlingar emot den gemensamme fienden. Sålunda samlades visserligen penningar för det allmänna behofvet; men dessa summor erlades snarare såsom sub-

sidier från hvarje stat, än såsom en allmän och lika beskattning öfver hela landet. Hvarje stat insamlade dessa medel på sitt eget sätt och hade uppfyllt sina förbindelser till konfederationen, så snart den hade betalt sin bestämda andel. På samma sätt gick det med uppsättningen af trupperna, af hvilka hvar och en stat, på sätt den fann för godt, lemnade den kontingent, som af kongressen blifvit bestämd.

Ehuru denna ofullkomliga och i hast fabriserade organisering af staternas gemensamma styrelse naturligtvis skulle medföra många olägenheter och ofta nog de största svårigheter, så väl för kongressen, som för det militära befälet, gick det ändå temligen bra under sjelfva kriget, hvilket dettas förmånliga slut bäst bevisade. Orsaken till ett så lyckligt resultat får också endast tillskrifvas den gemensamma faran, som tvingade staterna till en samverkan, hvilken var alltför lösligt bestämd eller rättare tryggad i den då varande konfederationen. I samma förhållande fruktan för fienden aflägsnades och bördan af kriget lättades, lossades också detta föreningsband; och freden hade icke väl blifvit sluten, förr än de flesta af staterna började handla så egenmäktigt, att det i många hänseenden kunde anses nästan såsom upplöst,

På detta sätt råkade kongressen snart i en förlägenhet, hvilken, på samma gång den nedsatte dess anseende utomlands, äfven började göra dess egenskap af regering inom landet ganska problematisk. Redan år 1784, som var det nästa efter freden, hade de republikanska trupperna egenmäktigt upplöst sig, så att hela Förenta Staternas armé då bestod af åttio personer; och, oaktadt kongressens ansträngningar i detta afseende, var det icke möjligt att samla så mycket truppar, som nödvändigt behöfdes för garnisonen i några af hamnarna, hvilken derföre måste utgöras af milis. På samma sätt kunde Regeringen knappast sammanskrapa så mycket penningar, som behöfdes för dagliga behofvet; ty dess requisitioner i detta hänseende möttes af somliga stater med ursäkter, att man icke hade några för närvarande, och af andra åter att de icke ville betala förr, än dessa gjort det. Med få ord, hvar och en stat sysselsatte sig endast med sina egna angelägenheter; och afgörandet af olika handelsintressen samt bestämmandet af gränserna ansågos af mera vigt än vårdandet af hela landets gemensamma bästa och upprätthållandet af dess anseende såsom en egen nation.

Detta tillstånd kunde likväl icke räcka län-

ge, så vida icke hela konfederationen skulle falla sönder, och ett skamligt inhemskt krig efterträda den så hedrande revolutions-striden. Första steget till en ny sakernas ordning togs af staten Virginia, hvilken år 1785 inkom med proposition till de öfriga staterna om nedsättandet af en kommité till reglerande af samtligas handels-förhållande med andra nationer. Åtskilliga af dem sände också deputerade följande året; men dessa funno snart, att de ingenting kunde uträtta, då man saknade fullmäktiga från somliga stater, och de ingingo till den ändan med en kraftig uppmaning till kongressen, att sammankalla ett allmänt konvent, för att rådgöra om Förenta Staternas så väl handels- som andra allmänna angelägenheter. Denna inbjudning gillades af alla staterna, med undantag blott af Rhode-Island; och till följe deraf afsändes fullmäktiga, hvilka sammanträdde år 1787 i Philadelphia.

Efter flera månaders öfverläggningar stadnade ändtligan detta konvent vid den plan för den federativa Republikens regerings-sätt, hvilken för närvarande utgör Förenta Staternas konstitution. Som likväl denna styrelse-form fordrade en allmän sanction från hvar och en af de särskilda suveräna staternas medborgare,

så måste den ytterligare underställas pröfning och bifall af de kommitéer, hvilka till den ändan valdes, omedelbarligen af folket, öfver alla tretton staterna. På detta sätt åtgick det naturligtvis en ganska lång tid, under hvilken de åtskilliga artiklarne af detta vigtiga dokument diskuterades, icke allenast i ofvannämnde kommitéer, utan äfven i pamfletter och tidningar samt i allmänhet öfver hela Unionen, så väl i publika som privata sammankomster. Också drog det ut nära ett år, innan denna konstitution erhöll ratifikation af ett tillräckligt antal stater, för att erhålla politisk existence. Detta antal var genom en artikel i samma dokument bestämdt till två tredjedelar af samtliga tretton; så att då slutligen New-Hampshire, den nionde, som antog det, äfven sanctionerade det, så ansågs denna konstitution i och med det samma gällande för dessa nio. Nu följde genast de tvenne mäktiga staterna NewYork och Virginia, hvilkas exempel snart följdes af de tvenne resterande, så att då konstitutionen nu var antagen öfver hela Unionen, organiserades regeringen och började sin verksamhet den 4 Mars 1789.

Från denna tidpunkt kan också Förenta Staternas regering först sägas hafva egentligen börjat; ty styrelsen under den förut varande

konfederationen var både i princip och detaljer så olika den under nu varande konstitutionen, att de knappast hade något annat gemensamt än benämning af konfedererad republik. Då den förra icke var något annat än ett lösligt och ofullkomligt fördrag emellan en mängd suveräna och af hvarandra oberoende stater, så är denna deremot en närmare nationlig förening emellan stater, hvilka visserligen hvar för sig styras af sin egen regering, men som ändock alla tillhopa underkastat sig en gemensam hufvudstyrelse, hvilken eger att icke allenast sköta hela Unionens angelägenheter under krig och dess förhandlingar med fremmande makter, utan äfven att vid andra tillfällen vaka öfver det allmänna bästa, och således befatta sig med alla de regerings-åtgärder, hvilka influera på alla staterna tillhopa, betraktade såsom en enda nation.

Förenta Staternas styrelse kan, lika som alla andra konstitutionella staters, delas i tvenne statsmakter: den lagstiftande och den verkställande, hvaraf den förra är uppdragen åt en kongress och den sednare åt en President. Kongressen åter består af tvenne afdelningar, nemligen Senaten och Representanternas kammare, af hvilka den förstnämnde motsvarar öfra och

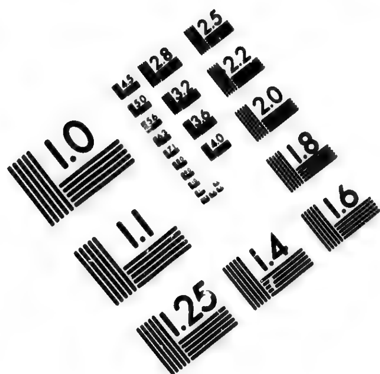
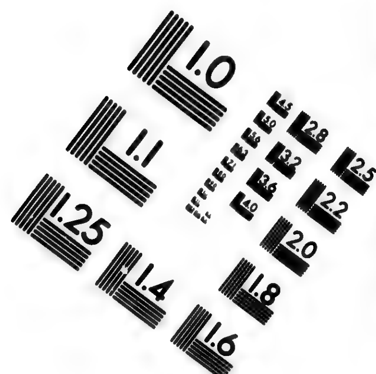
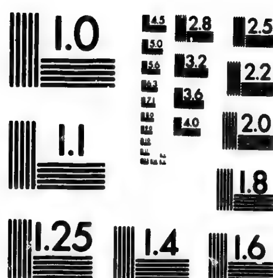
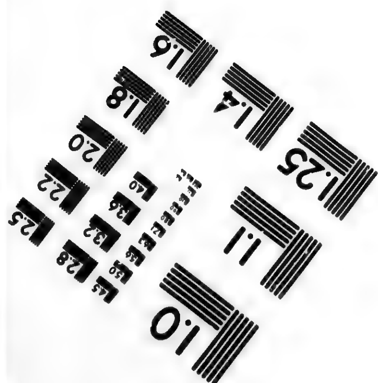
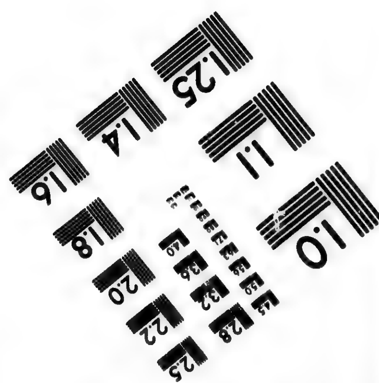

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

den sistnämnde nedra kammaren hos andra fria nationers legislativa församlingar.

Representanterna väljas af folket inom hvarje stat, en för hvarje fyratiotusende af dess befolkning; hvarvid observeras, att i de slaf-hållande staterna fem slafvar räknas för trenne fria. Deras befattning räcker icke längre än två år, hvarefter de likväl kunna blifva återvalda. Vilkoren för deras valbarhet äro att de äro minst tjugofem år gamla samt hafva varit sju år medborgare samt boende i den staten, för hvilken de väljas. Hvar och en medborgare af Förenta Staterna eger rätt att rösta för en Representant, så vida han sjelf är tjugoett år gammal, eger några ganska vanliga egenskaper och är boende i den ifrågavarande staten.

Senatorerna väljas deremot af hvarje stats egen styrelse, och endast tvenne sådana sändas från hvarje stat. Deras befattning räcker sex år, efter hvilken tid de, liksom Representanterna, kunna åter väljas. Detta val af medlemmarne till Senaten af de särskilda staternas styrelse anses såsom ett konstitutionelt erkännande af hvarje stats individuella och af hvarandra oberoende existence såsom suverän makt.

Styrelserna åter af de olika staterna äro formerade nästan på samma grunder och efter

samma modell, som den allmänna kongressen. I fem stater ombytas representanterna hvartannat år, men i de nitton öfriga omväljas de årligen. Senatorerna deremot ombytas i en stat hvartfemte år, hvartfjerde i åtta stater, hvarttredje i fyra andra, hvartannat i tvenne, och i de nio öfriga omväljas de hvarje år.

Då, såsom förut är nämndt, endast tvenne Senatorer sändas till kongressen från hvarje stat, så är Senatens ledamöters antal alltid bestämdt, eller efter nuvarande Staternas antal fyratioåtta. Representanternas nummerär beror deremot af befolkningen i alla staterna, och varierar således efter den census, som hvarttionde år tages öfver hela landets folkmängd. Efter 1820 års beräkning uppgick denne till något öfver nio och en half million, hvarföre Representanternas antal, ända till år 1830, då ny census togs, var bestämdt till tvåhundra-tretton. På detta sätt utgjorde alla kongressens ledamöter tillsamman tvåhundra-sextioen personer, hvilka kunna ombytas hvartannat år; ty, ehuru hvarje Senator är vald för sex år, så fortfar icke hela Senatens personal att vara densamme för en lika lång period, då en tredjedel af densamme utgår hvartannat år.

Hvarje ledamot af kongressen, så väl Re-

presentant som Senator, erhåller åtta piaster dagligen, under den tid sessionerna räcka, och såsom respengar en lika summa för hvarje tjog mil, de nödgas resa från sina boställen till kongressens säte. På samma sätt betalas äfven medlemmarne af de olika staternas församlingar för sina resor till och från Regeringarnes säte; men betydligt mindre för sina dagliga utgifter, hvilket varierar i de olika staterna emellan två och tre piaster.

Hvarje kongress räknas för tvenne år eller från den 4 mars ena året till den 3 i samma månad två år derefter. På detta sätt skulle en sednare kongres's ledamöter, i händelse göromålen så fordrade, genast kunna aflösa en föregående, och sessionerna sålunda fortgå oupphörligt. Ehuru ett sådant förhållande någon gång inträffat, är det likväl icke i allmänhet fallet, utan kongressen samlas vanligtvis icke förrän på den dag, konstitutionen föreskrifver, eller första måndagen i december månad hvarje år. Första året af kongress-ledamöternas sammankomst kunna således sessionerna räcka så länge de sjelfva behaga; hvarföre denna termin kallas den långa sessionen, till skillnad från det andra årets session, hvilken kallas den korta, derföre att den nödvändigt måste sluta

med den tredje nästkommande mars. Vanligtvis räcker likväl den långa sessionen icke längre än den korta, eller omkring trenne månader, nemligen december, januari och februari, hvarefter kongressens ledamöter hemförlofvas.

Executiva makten i Förenta Staterna är, såsom förut är nämndt, öfverlemnad åt en President, hvilken, ehuru hans embets-period icke räcker mera än för tvenne kongresser eller fyra år, likväl efter dess förlopp kan blifva återvald, så många gånger man behagar. Den person, som skall kunna komma i fråga till denna höga post, måste hafva hunnit en ålder af trettiofem år, antingen vara född i Förenta Staterna eller ock hafva varit en medborgare af Unionen sedan den 4 Mars 1789 — ett vilkor, hvilket nu mera kan uteslutas — samt måst dessutom hafva vistats fjorton år inom landet. För öfrigt må han vara hvem som helst, och bekänna sig till hvad religion han behagar; och ehuru det icke är troligt, är det likväl icke platt omöjligt, att man en gång kunde få se en Jude eller Turk såsom President i Förenta Staterna.

Utan att taga i beräknande dylika kompetenter, är likväl denne höge embetsmans utväljande en sak, som naturligtvis är så vigtig

och maktpåliggande samt så pröfvande Amerikanska konstitutionens styrka, att till och med deras politiska skriftställare påstå, att det just är proberstenen för republikens sammanhängighet, och ett bevis på dess varaktighet, då denne höge Embetsmans utväljande nästan hvarje gång skakar Unionen ända till dess djupaste grundvalar. Huru det nu härmed må förhålla sig, så måste väl i alla fall, enligt sakens natur, tillsättandet, genom val, af en Embetsman, hvilken i många hänseenden eger lika mycket, om icke mera, makt, än en konstitutionel Konung, alltid blifva en affär af stort politiskt intresse; och vi skola derföre litet omständligare uppehålla oss vid detaljerna af Presidentvalet i Förenta Staterna.

Konstitutionen säger härom: "Hvarje stat "skall utvälja, på sätt dess egen lagstiftande makt "bjuder, ett antal Elektorer, lika stort med hela "det antal Senatorer och Representanter, hvar"till staten är berättigad uti kongressen; men "ingen Senator, Representant eller person, be"klädande något embete med förtroende eller lön "under Förenta Staterna, får väljas till Elektor. "Elektorerna skola sammanträda i sina respekti"va stater och med slutna sedlar rösta på tven"ne personer, af hvilka åtminstone den ene ic-

"ke får vara en invånare af samma stat med "dem sjelfva. Och de skola uppgöra en lista "på alla de personer, hvilka erhållit röster, jem-"te antalet af hvarjes röster; hvilken lista de "skola underteckna och bevittna, samt insända "förseglad till sätet för Förenta Staternas Re-"gering, under adress till Senatens President. "Senatens President skall, i närvaro af Senaten "och Representanterna, öppna alla vallistorna, "och rösterna skola då räknas. Den person, som "har det största antalet röster, skall blifva Pre-"sident, om detta antal utgör pluralitet af hela "antalet af de utsedda Elektorerna; och om det "är flera än en, som har en sådan majoritet och "har ett lika antal röster, då skall Representan-"ternas kammare genast utvälja, medelst sluten "votering, en af dem till President. Och om ic-"ke någon har majoritet, då skall, bland de fem "högsta på listan, den nämnde kammaren på li-"ka sätt utvälja en President. Men vid Presiden-"tens utväljande skola rösterna beräknas efter sta-"terna, så att hvarje stats representation har en "röst; det erforderliga antalet för detta ända-"mål är en eller flera ledamöter från tvåtredje-"delar af staterna; och en pluralitet, efter alla "staterna räknad, är nödvändig för valet. I "hvarje fall skall, sedan Presidenten är vald,

"den person, som har det största antal af Elekto-"rernas röster, blifva Vice President. Men om "det skulle återstå två eller flera, som hafva lika "många röster, skall Senaten bland dem, medelst "sluten votering, utvälja en till Vice President."

Sådan är den ordagranna lydelsen af konstitutionen, hvilken likväl blifvit något ändrad före Presidentsvalet år 1804. Som man af ofvanstående lag-paragraf finner, är det Elektorerna ålagdt att rösta endast för tvenne personer, utan att nämna, hvilken af dessa de önska till President; hvarigenom denna fråga lemnas till det slutliga resultatet af sammanlagda rösterna från samtliga staterna. Denna omständighet ansåg man nu kunna ganska lätt hafva den opåräknade effekt, att en person kunde blifva upphöjd till President-platsen — det mest maktpåliggande embete i Staten — hvilken majoriteten af Elektorer endast ämnat till Vice President — en jemförelsevis mycket underornad befattning. För att afhjelpa denna olägenhet, blef den ifrågavarande paragrafen på följande sätt ändrad:

"Elektorerna skola uti sina valsedlar näm-"na den person, de rösta på till President, och "i särskilda valsedlar den person, de rösta på "till Vice President; och de skola uppgöra sär-

"skilda listor på alla de personer, som erhållit "röster till President, och på alla dem, som "fått röster till Vice President, äfvensom anta-"let af röster för hvarje, hvilka listor de sko-"la underteckna och bevittna samt insända, för-"seglade, till sätet för Förenta Staternas Rege-"ring. Den person, som har det största anta-"let röster till President, blir President, om "detta antal utgör en majoritet af hela antalet "af utsedda Elektorer; och om ingen har en så-"dan majoritet, då skall Representanternas kam-"mare, bland de personer, som hafva det hög-"sta antalet, icke öfverstigande tre på listan för "rösterna till President, genast, medelst sluten "votering, utse en till President."

På detta sätt, sedan Elektorerna eller valmännen äro behörigen utnämnda i hvarje stat — hvarom mera längre fram — sammanträda de i så kallade *Electoral-Colleges* på en och samma dag öfver hela Unionen. Denna dag bestämmes af Regeringen och utsättes alltid så fort som möjligt efter deras utnämning, för att i görligaste måtto hindra corruption vid valen. Valmännens antal är, som förut är nämndt, olika för hvarje stat, då det rättar sig efter det sammanlagda antal Senatorer och Representanter, som staten eger att

sända till kongressen. Sålunda, då ledamöterna i, till exempel, staten New Yorks valcollegium uppgå till trettionio, har deremot Rhode-Island icke flera än fyra, derföre att denna lilla stat väl sänder lika många Senatorer, som den förstnämnde, eller två, men deremot, till följe af sin mindre folkmängd, icke flera än två Representanter, hvaremot den stora staten NewYork är berättigad till trettiosju dylika ombud vid kongressen. Hvar och en Elektor inlemnar nu en röst till President och en annan till Vice President, hvilka röster samlas och räknas, så väl af alla Valmännen, som af hvilken annan som helst, som åstundar öfvervara valförrättningen; hvarefter resultatet, behörigen verificeradt, insändes till kongressen. Här öppnas nu alla listorna af Senatens President, i närvaro af båda kamrarnes ledamöter, rösterna uppsummeras och det slutliga resultatet meddelas derefter officielt åt publiken, som likväl redan fått veta detsamma genom tidningarna, hvilka oftast anticipera detta dokument flera veckor, då de lemna resultaten af valen för hvarje stat, på samma dag de äro gjorda. Skulle deremot, af förutnämnda orsaker, icke något President-val genast kunna

ske, så lemnas detta slutliga utväljande till Representanternas kammare.

Detta tillgår likväl stundom icke så lätt, som man kanhända skulle föreställa sig. Då, för närvarande, hela kongressens personal utgöres af tvåhundra-sextioen personer, finnas naturligtvis lika många valröster i hela Unionen. Följaktligen om en kandidat erhåller hundradetrettioen röster, så har han den fastställda majoriteten och är ansedd såsom utvald till President, och ingenting vidare kommer derom i fråga. Skulle det deremot finnas flera än två kandidater, och ingen af dem eger ofvannämnde majoritet, så skrider genast Representanternas kammare till omröstning, på sådant sätt att hvarje stats Representanter inlemna tillsamman en röst, hvilket gör, att de afgörande valrösterna reduceras till tjugofyra, i stället för tvåhundra-trettioen, hvilket är antalet på samtliga röstegande. Till den ändan formera sig Representanterna från hvarje stat uti en kommité, och sedan man deruti öfverenskommit om en af kandidaterna, antingen enhälligt eller genom majoritet, inlemnas dennes namnsedel uti den gemensamma balotterings-lådan. På detta sätt har hvarje stat lika mycken vigt vid detta tillfälle, då hvar och en af dem, antingen den är

stor eller liten, utgör hvarken mer eller mindre än en tjugofjerdedel af det hela. Skulle nu någon af kandidaterna genast erhålla tretton af dessa röster, så är han vald till President; hvarom icke, måste ny omröstning ske af Representanterna på nyss beskrifna sätt, ända till dess någon af kandidaterna erhåller den erforderliga majoriteten.

Detta kinkiga fall har inträffat tvenne särskilda gånger, nemligen år 1801 med Jefferson och år 1825 med Adams; fastän Representanterne vid det sednare tillfället icke behöfde mera än en omröstning, för att komma till ett resultat. Med Jeffersons utväljande gick det icke så lätt; ty man måste här under sex dagar göra icke mindre än trettiosex särskilda omröstningar, innan nyssnämnde person erhöll den behöfliga majoriteten. Då berättelsen om detta val bäst upplyser förhållandet vid dessa tillfällen, så skola vi här omtala de hufvudsakligaste detaljerna dervid.

I slutet af år 1800 hade John Adams eller, som han vanligen, till skillnad från sin son med lika namn, kallas, den äldre Adams snart uttjent sina fyra år såsom President; och det blef således frågan om ett nytt val. Vid denna tiden fanns det endast sexton Stater i

Unionen, och deras befolkning var betydligt mindre än den nu är; hvilket också gjorde samtliga valrösternas antal mindre. Vid öppnandet af vallistorna befunnos fyra kandidater på förslag, och rösterna för dem sålunda delade: Jefferson sjuttiotre, Burr sjuttiotre, Adams sextiofyra och Pinckney sextiotre. Summan af alla rösterna öfversteg betydligt elektorernas antal; men orsaken dertill var, att man då ännu icke skilde rösterna till President ifrån dem till Vice-President, hvarigenom en kollision uppkom, som rättades vid nästa val. Denna omständighet hade emellertid den opåräknade effekt, att Burr, som man egentligen ämnade till Vice-President, kom att täfla med Jeffersson, i stället för Adams, som det andra partiet önskade bibehålla vid President-befattningen.

Så snart uppsummeringen af rösterna hade försiggått i Senaten, och det blifvit tillkännagifvet, att elektorerna icke afgjort valet, utan att detta nu uppdrogs åt Representanterna, samlades dessa genast uti sitt eget sessionsrum, hvarest äfven lemnades platsar åt Senatorerna, såsom vittnen. Man hade förut öfverenskommit, att Kammaren skulle, med åsidosättande af alla andra göromål, fortfara med omröstnin-

garna, ända till dess valet vore afgjordt, och således icke ajournera, utan hålla permanent session, ända till dess Presidenten vore vald, äfvensom att dörrarne skulle under omröstningarne hållas stängda för alla andra än kongressens ledamöter.

Omröstningen tillgick på följande sätt: hvarje stat hade sin egen särskilda röstlåda, i hvilken de nu inlemnade sina röster för de tvenne kandidaterna, hvilka röster genast räknades af en af statens ledamöter sjelfva tillsatt fullmäktig. Sedan uppsummerades hvarje stats röster af en Förenta Staternas fullmäktig, hvilken derefter inlade dupplikater af hvarje röstlådas resultater uti tvenne allmänna röstlådor. Dessa allmänna röstlådor undersöktes derefter af särskilda dertill utnämnda fullmäktiga från alla staterna, hvilka, delade i tvenne afdelningar, undersökte hvardera sin låda. Sedan resultaten voro jemförda och befunna lika, lemnades rösternas antal till talemannen, hvilken derefter utropade dem för Kammaren.

Antalet af stater var, som förut är nämndt, sexton, och nio röster voro således nödvändiga för valet. Vid första omröstningen hade åtta stater röstat för Jefferson, sex för Burr, och tvenne staters balotteringslådor hade icke lemnat

något resultat, då deruti befunnos lika många röster för den ene kandidaten som för den andre. Ehuru Jefferson sålunda hade flera röster än Burr, saknade han ändock en röst för att ega den erforderliga majoriteten; och ny omröstning måste således företagas.

Första balotteringen egde rum den 11 februari, klockan fyra på eftermiddagen, hvarefter sju ytterligare omröstningar, alla med lika resultat, följde efter hvarandra samma afton eller rättare natt, ty den sista slutades icke förr än efter midnatten, hvarefter en paus beviljades, under hvilken ledamöterna spridde sig i de närliggande förmaken och hemtade nya krafter, under det de derstädes intogo förfriskningar. Klockan tre samma morgon, eller den 12te, började arbetet igen, men lika fruktlöst, ty då man klockan tolf på dagen slutat den tjugoåttonde omröstningen, var resultatet detsamma eller åtta röster för Jefferson, sex för Burr och tvenne stater delade. Man fann nu, att man varit något för hastig uti beslutet att icke ajournera förr, än valet blifvit gjordt, och att man kunde blifva uttröttad äfven af ett så lätt göromål, som det att votera. Efter nära ett helt dygns konklav fann man sig nödsakad att dispensera det beslut, som förklarat sessio-

nen permanent, och man upplöste kammaren, med öfverenskommelse att åter sammanträda följande dagen.

Fredagen den 13de egde åter tvenne omröstningar rum, utan att något val deraf följde, och man ajournerade derefter till morgondagen, då återigen några balotteringar försiggingo, men alla med samma eviga resultat, eller åtta röster för Jefferson, sex för Burr och tvenne oafgjorda. Man måste här verkligen beundra tålamodet, conseqvencen eller envisheten, hvad man nu vill kalla det, hos hälften af Representanterna från de tvenne staterna, hvilkas vota icke gällde, men som deremot blefvo bestämdt afgörande Presidentvalet, i samma ögonblick som blott en enda af deras ledamöter inlade en röst för Jefferson, i stället för Burr, uti statens balotteringslåda.

Dessa tvenne ihärdiga stater voro Maryland och Vermont; och då man lördagsafton icke kunde komma till något resultat, ajournerade man till nästkommande tisdag, under hopp att tänkesätten under de tvenne dagarnes uppehåll skulle på ett eller annat sätt kunna förändra sig. Detta inträffade också; ty då man tisdags-middagen slutat den trettiondesjette voteringen, utropade ändtligen talemannen, kloc-

kan ett på dagen, till den uttröttade Kammaren, att Jefferson var utvald till President, då han hade erhållit röster från tio stater, och således hade en röst mera än den erforderliga majoriteten.

På detta sätt slutades denna långvariga valstrid, om hvilken för öfrigt må tilläggas, att hvad som också passerade emellan sessionerna, eller, om man så vill, bakom kulisserna, ändock den största ordning och anständighet rådde på sjelfva scenen eller under omröstningarna, hvilka, oaktadt det provokerande i deras antal, ändock både verkställdes och slutades med så väl minoritetens som majoritetens fullkomliga bibehållande af den lugna värdighet, som alltid borde råda, men understundom saknas, i dylika församlingar.

Vid de efterföljande Presidentvalen åren 1804, 8, 12, 16, och 20 var det alltid en genast diciderande öfvervigt för endera af kandidaterna; men år 1824 eller rättare 25 — ty valen börjas i slutet af ena året och afgöras på det andra — blef det å nyo frågan om Representanternas åtgärd, för att utvälja en President. Det var återigen fyra kandidater på listan, nemligen Jackson med nittionio röster, Adams den yngre med åttiofyra, Crawford med

fyrtioen, och Clay med trettiosju. Ingen af dessa hade den erforderliga majoriteten eller hundratrettioen röster, ty elektorerna voro nu inalles tvåhundra-sextioen; och valet hänsköts således till Representanterna. Dessa afgjorde likväl saken mycket fortare än den första gången, ty redan första omröstningen var afgörande, då tretton stater af de tjugofyra hade voterat på Adams, hvilken således blef vald till President. Detta resultat af Representanternas val var emellertid, enligt de flestas tanka, om icke just oförmodadt, åtminstone på så sätt orättvist, som Jackson hade de flesta valmansrösterna och således i sjelfva verket hade nationen mera för sig än Adams. Sanningen af detta påstående visade sig också fyra år derefter, då Adams icke, som oftast varit händelsen, blef återvald, utan måste lemna President-stolen åt General Jackson, hvilken deremot i sin tur år 1832 blef bibehållen på sin plats ännu en period.

Med undantag af de begge Adams, far och son, hafva också alla Presidenterna uti Förenta Staterna blifvit återvalda och beklädt sitt höga embete för tvenne perioder eller åtta år. De fleste af dem skulle också troligen hafva blifvit omvalda äfven för en tredje period,

om icke antingen exemplet af Washington eller också den ålder, till hvilken de hunnit vid slutet af andra perioden, hade föranledt dem att undanbedja sig ett tredje utväljande. General Washington var nemligen den förste, som blef utvald till President, då nu varande Statsförfattningen antogs, eller år 1789, och innehade denna värdighet till år 1797; derefter kom Adams den äldre, hvilken år 1801 lemnade platsen åt Jefferson, som år 1809 succederades af Madison. Denne efterträddes år 1817 af Öfverste Monroe, hvilken innehade embetet till år 1825, då Adams den yngre blef vald, som år 1829 måste lemna platsen åt General Jackson, hvilken ännu fortfar att vara Förenta Staternas President.

Ända till år 1805, då konstitutionen förändrades i afseende på Presidents- och Vice Presidents-valen, hade alltid den sednare blifvit den förres efterträdare; sedan den tiden har ett dylikt förhållande icke mera egt rum, ty Madison, Monroe och Adams hade icke varit Vice-Presidenter, utan Stats-Sekreterare, och Jackson Senator eller rättare General, ty det var under den sednare befattningen, han grundlade den popularitet, som sedermera satte honom på President-stolen.

Det nämndes ofvanföre, att Förenta Staternas konstitution lemnar åt de särskilda staterna rättigheten att utvälja sina elektorer för Presidents-valen, på hvad sätt deras egen lagstiftning bjuder. Då dessa valmäns utväljande, långt från att vara det minst interessanta af hela affären, snarare är det mest maktpåliggande eller afgörande af alltsamman, så är det icke ur vägen att äfven nämna något derom.

Sådana elektors-val ske för närvarande på tre olika sätt: antingen af de särskilda staternas legislaturer sjelfva, eller medelst hvad man här kallar en *'General Ticket,'* eller ock, som det heter, Distriktvis. Det första af dessa sätt går både fortast och är det lättast beskrifna; ty i de stater, hvilka antagit detta valsätt, behöfva blott de båda Husens ledamöter, som utgöra regeringen, sammanträda och genast utnämna de elektorer, de finna för godt; och beror det således på majoriteten inom dessa församlingar, huru valmännens röster sedan utfalla, ty de utvälja naturligtvis inga andra än sådana, på hvilkas tänkesätt i detta fall de äro fullkomligt säkra.

De tvenne andra sätten, der folket väljer elektorerna, äro deremot mera invecklade eller orsaka åtminstone mera besvär och tidsutdrägt,

ty man börjar med detta arbete — som här med mycket skäl fått ett eget namn, *'Electioneering'* — ett, om icke två, år före Presidentombytet. Till den ändan börja först de olika aspiranternas vänner att undersöka allmänna tänkesättet för sina kandidater, och sedan man kommit någorlunda under fund dermed, skrider man närmare på saken och formerar sig på ömse sidor uti kommittéer, uti hvilka de kommande värfningsbestyren uppdragas åt de mest nitiska ledamöterna. Ett bland de förnämsta af dessa är att bland de väljande utsprida en mängd små kort med kanditatens namn påtryckt, hvilka kallas *'Tickets'* och nyttjas sedan af de väljande vid omröstningarna, der de användas såsom namnsedlar i balotteringslådan. — Detta är i allmänhet det vanliga sättet vid alla val uti Förenta Staterna, antingen det är frågan om utväljande af Presidenter eller Senatorer och Representanter, så väl till kongressen som de särskilda staternas legislaturer.

Då nu elektorerna till President skola väljas, lagar man i ordning å ömse sidor dylika kort, på hvilka de personers namn äro tryckta, som man önskar till valmän, och hvilkas tänkesätt till förmån för den ifrågavarande President-kandidaten, naturligtvis äro tillförlitligen

kända. Om det nu är i en stat, hvarest dessa elektorer skola väljas, medelst *'General Ticket'*, så finnas på hvardera af de nyssnämnda korten lika många namn, som hela staten är berättigad att utvälja valmän. Dessa biljetter cirkulera nu öfver hela staten, och hvardera partiet söker att få sina antagna af de röstande, hvilka använda dem såsom namnsedlar, då valet sker. Sedan detta försiggått och man räknat de olika valsedlarna, beror det på, hvilket parti som har majoriteten; ty om blott en enda af dessa Tickets finnes mera på ena sidan än på den andra, så väljas alla denna stats elektorer af det parti, som har majoriteten, och följaktligen utfalla alla statens valmansröster, vid det derefter kommande President-valet, för samma partis kandidat.

Så är deremot icke förhållandet i en Stat, som väljer sina elektorer *distriktvis*. Till sådant ändamål är staten indelad i särskilda distrikter, af hvilka hvarje eger rätt att utvälja en eller flera elektorer. I stället för hela staten, är nu röstvärfvarnes verkningskrets inskränkt inom blotta distriktet, och de utsprida derföre *Tickets* inom detsamma, hvarpå endast befinnas så många af de önskade valmännens namn, som detta distrikt eger rätt att utvälja. På val-

dagen räknas och jemföras rösterna från alla statens distrikter; och så långt är förhållandet temligen lika med det förut beskrifna; men resultatet är deremot ganska olika; ty då någon majoritet befinnes för endera partiets valmän, så gäller den icke för mera än hvad den är, eller på det sätt, att, sedan minoriteten är afdragen, ingår endast resten af det segrande partiets valmansröster till kongressen för den ifrågavarande President-kandidaten. Skulle åter lika många elektorer blifva valda å båda eller flera sidor, så anullera de hvarandra, och följaktligen inkomma från denna staten alldeles inga röster till Presidentvalet.

För att göra detta ämne tydligare, skola vi anföra, huru det tillgick vid Presidentvalet år 1828 i staterna Pennsylvania och New-York, af hvilka den förstnämnde valde efter General-Tickets-systemet och den sednare distriktvis. Vid detta tillfälle var det icke fråga om andra kandidater än General Jackson och då varande Presidenten Adams; och det fanns således icke flera än tvenne politiska trosbekännelser, hvilka hvardera utspriddes, väl icke med eld och svärd, men ändock temligen fanatiskt nog medelst de båda partiernas olika namnsedlar eller, som de kallades, "*Jackson Tickets*" och "*Adams*

Tickets." — Staten Pennsylvania var då berättigad till tjugoåtta elektorer; och då, vid dessas utväljande, de af Jacksonska partiet hade de flesta rösterna för sig, så utföllo alla de tjugoåtta valmansrösterna från denna staten för General Jackson, och insändes såsom sådana till kongressen. I staten NewYork deremot, som då valde sina elektorer distriktvis och var berättigad till trettiosex sådana, utföllo valen så, att tjugo valmän vore för Jackson, men sexton för Adams, hvilka afdrogos från de förra, så att denna mäktiga stat icke lemnade flera än fyra röster för Jackson till Presidentvalet, eller en sextiofemtedel af alla valmansrösterna öfver hela Unionen, då deremot den mindre staten Pennsylvania inkom med nära en niondedel af hela detta antal.

Orsaken till denna maktpåliggande skilnad uti de särskilda staternas sätt att behandla denna vigtiga angelägenhet är de tvenne olika åsigter, som äro rådande öfver hela Unionen och ömsom göra sig gällande, den ene på den andres bekostnad. Detta är nemligen å ena sidan det demokratiska interesset, som vill så mycket som möjligt bevara hvarje individs rättighet att inverka på valen öfver hela den federativa republiken, och å den andra en lika all-

män önskan att inom hvarje stat bibehålla dennes suveränitet och tillbörliga vigt uti alla allmänna förhandlingar uti Unionen. Dessa tvenne desiderata är det emellertid icke möjligt att få förenade uti denna fråga, och det beror således på, hvilket af dessa interessen som kan göra sig gällande inom hvarje stat. Som vi af det föregående sett, hyllade Pennsylvania den suveräna stats-principen, då deremot NewYork vid samma tillfälle gaf det enskilda medborgerliga interesset företräde. Denne sistnämnde stat har likväl sedermera ändrat sina åsigter i detta hänseende, ty då, år 1832, Presidenten Jackson blef återvald, röstade äfven staten New-York medelst *General Ticket* och insände således alla sina valmansröster — hvilka nu, i förhållande till befolkningens ökning, vuxit till fyratiotvå — för den nyssnämnde kandidaten.

Sedan nu ändteligen en President på förenämnde sätt blifvit utvald, äro hans skyldigheter och rättigheter mycket lättare att uppräkna. Han är högste befälhafvaren för så väl Flottan som Armén och de särskilda staternas Milis, så snart den är uppbådad i Unionens tjenst. Han har full rätt att gifva nåd för alla förbrytelser, med undantag af dem, som äro åtalade af publik åklagare. Han afslutar förbund

med andra makter, hvartill likväl fordras samtycke från tvåtredjedelar af Senatens ledamöter. Med deras bifall anställer han äfven de diplomatiska funktionärerna, såsom Ministrar och Konsuler samt ledamöterna i högsta domstolen, äfvensom de flesta högre embetsmän, om hvilkas tillsättande konstitutionen icke på annat sätt förordnar. Han måste tid efter annan upplysa kongressen om tillståndet inom Unionen och dess förhållande till fremmande makter, äfvensom föreslå de förändringar, han finner nödvändiga; till hvilken ända han kan sammankalla urtima kongress. Han emottager Ambassadörer och Ministrar från andra länder, utnämner alla officerare vid Förenta Staternas Flotta och Armé, samt vakar öfver lagarnas trogna efterlefnad.

Vice-Presidenten är ordförande i Senaten, och hans makt ligger således i det inflytande, han såsom Taleman kan hafva på denna församling, hvars rättigheter vi längre fram skola omnämna.

Förenta Staternas kabinett består af fem personer eller fyra Ministrar med hvardera sin portfölj, nemligen en egentligen så kallad Stats-sekreterare, en Skattkammar-sekreterare, en Krigs-sekreterare och en för Flottan samt

dessutom en General-Åklagare eller så kallad "*Attorney General*". Då Presidenten allena är ansvarig för sina handlingar, ega dessa ministrar icke något vidare gemensamt ansvar i och för regeringsbestyren, än hvad som kan tillkomma dem ensamt för hvarderas åtgärder inom hans eget departement. De hafva icke något säte i kongressen, emedan konstitutionen förbjuder hvarje embetsman i Förenta Staternas tjenst att vara representant, både för en stat i Senaten och för folket i Representanternes kammare. Denna omständighet är likväl af många ansedd såsom ett stort fel i konstitutionen, emedan den hindrar dessa Ministrar att muntligen lemna kongressen de upplysningar, den kan behöfva, och hvilka den nu nödgas både begära och erhålla skriftligen; hvilket, utom den oundvikliga tidsutdrägt, härigenom uppkommer, äfven är åtföljdt af en mängd andra olägenheter, hvilka icke kunna uppvägas af den vinst, som är åsyftad genom dessa höga embetsmäns uteständande från representationen och möjliga inverkning på dess förhandlingar.

Kongressens makt utsträcker sig, i allmänhet taladt, till alla föremål, som röra Unionen, såsom nation betraktad. Den är berättigad att draga försorg om Republikens försvar och dess

allmänna välfärd samt äger att i detta ändamål utskrifva pålagor, bestämma tullen och i allmänhet all bevillning, så väl direkt som indirekt; att upptaga lån under staternas gemensamma garanti; att uppgöra handels-traktater med så väl fremmande makter, som emellan staterna och med de Indianska folkstammarna; att förklara krig och bestämma samt afstraffa brott emot folkrätten; att upprätta och underhålla, så väl flottan, som armén; att organisera, beväpna och excercera milisen, och slutligen att gifva full kraft åt allt, hvad konstitutionen bjuder och befaller.

Somliga af dessa rättigheter delas väl af de särskilda staternas regeringar; men då en sådan collision uppkommer, anses i de flesta fallen den federativa regeringens åtgärder exklusiva, emedan annars harmonien inom Unionen kunde äfventyras. Detta hindrar likväl icke, att dylika tvister, angående lagstiftnings-bestyren från de enskilda staternas legislaturer och Förenta Staternas regering, rätt ofta utgöra ämne för kongressens handläggning; och att icke dessa debatter äro häftigare eller hafva menligare följder, är väl mera underligt, än om motsatsen egde rum; ty de ligga i sakens natur och äro ett oundvikligt ondt i alla fede-

rativa republikers regeringsätt. Ehuru förutseende och noggranna lagstiftarne än hafva varit vid uppgörandet af de lagbud, som bestämma dessa ömsesidiga förhållanden, så lemna dessa paragrafer af konstitutionen alltid ämne för olika förklaringar af ordalydelsen, eller hvad man härstädes så laconiskt kallar *"construction,"* ett farligt ord i alla legislativa församlingar, men ännu mera äfventyrligt i en sådan, som utgöres af representanter från olika stater, hvilka ständigt affektera att anses hvar för sig suveräna.

Detta kan så mycket lättare inträffa, som alla de rättigheter, hvilka i konstitutionen icke äro uppräknade, såsom tillhöriga Förenta Staternas regering, äro lemnade till de särskilda staternas egna legislaturer. Dessa regeringar äro, som vi förut nämnt, för det mesta afbildningar af national-kongressen, ehuru konstitutionen icke föreskrifver någon annan form för desamma än blott den, att de skola vara republiker eller rättare icke monarkier, hvilket emellertid är ett vilkor sine qua non för deras upptagning i Unionen. De bestå också alla för närvarande af tvenne Kamrar, af hvilka den öfra kallas Senat och den nedra *Assembly*. Ledamöternas antal i dessa legislaturer är natur-

turligtvis olika och beror för det mesta af staternas respektiva folkmängd: i staten NewYork uppgå båda Kamrarnes medlemmar till ett hundrade-sextio; och deras sammanlagda antal öfver hela Unionen lärer uppgå till nära fyratusende, af hvilka den största delen omväljes hvarje år.

Ett bland de mest utmärkande drag i Förenta Staternas konfederation är högsta domstolen eller det så kallade *"Supreme Court of the United States."* Hvarje stat har naturligtvis sina egna både öfver- och underdomstolar, hvilka skipa rättvisan efter hvar och en stats egen lagbok och afdöma alla mål, som äro inskränkta inom statens territorium och befolkning. Förenta Staternas högsta domstol afgör deremot alla sådana mål, som äro upptagna i Unionens lagbok, eller i allmänhet alla sådana, hvaruti medborgare af olika stater äro parter. Denna domsrätt är således af en ganska maktpåliggande egenskap, ej allenast derföre att den i sista instancen afdömer mål, hvilka på annat sätt svårligen utan ständiga stridigheter emellan staterna skulle kunna afgöras, utan äfven derföre att den i längden måste betydligt bidraga till att mer och mer göra dessa staters lagar lika, derigenom att den gör dem alla underkastade konstitutionens grundprinciper. Denna domstol

består af nio ledamöter och håller sina sessioner på Capitolium i Washington.

Så väl Presidenten, som vice Presidenten, och alla andra civila embetsmän i Förenta Staternas tjenst kunna anklagas af Representanternes Kammare och dömas af Senaten; och om två tredjedelar af denna församling anse dem skyldiga, kunna de genast skiljas från sina embeten. Hvarken Presidenten, Stats-Sekreterarne eller någon annan af Unionens embets- och tjenstemän kunna vara medlemmar af kongressen, så länge de bekläda en dylik syssla under den federativa regeringen; men detta hindrar likväl icke, att dylika funktionärer i de särskilda staterna kunna vara dessa staters representanter i kongressen.

Sådana äro i korthet grunddragen till den vidt beryktade Nord-Amerikanska konstitutionen, hvilken, liksom alla andra menskliga påfund, har sina brister, oaktadt allt hvad dess många beundrare, så väl på den ena som andra sidan Atlantiska hafvet, påstå om dess öfverv ägande förträfflighet. Att riktigt bedöma denna statsförfattning är så mycket svårare, som man endast kan göra det under jemförelse med andra staters regeringssätt och den olika effekt, dessa hafva på de olika länderna; och

om det skulle vara svårt att här i Europa framställa tvenne nationer, passande för en dylik jemförelse, huru mycket omöjligare skulle det icke blifva att försöka en sådan emellan den stora republiken i Nya Verlden och någon af våra nu varande stater i den Gamla! Mången kunde härvid kanhända vara frestad att säga detsamma, som de Amerikanske patrioterne alltid anförde, då det var fråga om dessa saker: Hvad är det väl värdt att bry sig med toma spekulationer i detta ämne? Låtom oss blott hålla oss till rena fakta! Se på vårt land, och med hvilka jättesteg det går framåt för hvarje år! Se, huru välmående, fria och lyckliga alla menniskor äro härstädes! Dessa saker måtte väl tala mera för förträffligheten af vårt regeringssätt än alla politiska hårklyfverier i verlden!

Häruti kan väl också ingen neka att de icke hafva så orätt på sitt sätt, eller hvad den ena delen af deras påstående, nemligen effekten, beträffar; men deremot kunde det väl vara tillåtet för en opartisk granskare att misstänka, det de kanhända något misstaga sig, då de så uteslutande skrifva sitt lands lyckliga tillstånd på det regeringsätts räkning, som de valt sig. Vi åtminstone skulle vara fallna för att påstå, att det förra så mycket mindre är

en ovillkorlig effekt af det sednare, som det deremot bör tillskrifvas en mängd andra naturliga orsaker, *utom* hvilka denna fria styrelseform knappast skulle kunna bära sig för en längre tid, men *med* hvilka, deremot, nästan hvilket annat regeringsätt i verlden — så vida nemligen det utförts efter samma sunda principer — skulle uppbringat dessa stater eller rättare detta land till samma lyckliga höjd, både i politiskt och statistiskt hänseende.

Dessa naturliga orsaker äro först dessa länders lyckliga belägenhet, så väl i anseende till klimatförhållanden, fruktbarhet och för kommunikationer lätta topografiska beskaffenhet, som äfven deras från Europa eller rättare allt farligt grannskap afskilda läge; ty deras närmaste grannar, Mexico och Canada, kunna så mycket mindre anses af någon farlig beskaffenhet i detta hänseende, som dessa länders regeringar snarare frukta, att med tiden någon del af deras eget territorium skall frånsköljas dem af den ständigt framforssande nybygges-strömmen från Förenta Staterna. Dernest kommer beskaffenheten af dessa fristaters population, så väl från början af deras emancipation, som äfven under dess derefter ständiga uppspädning med emigranter från andra länder. Denna befolkning

har nemligen alltid bestått och skall troligen ännu en lång tid, af ganska naturliga orsaker, komma att bestå af menniskor, hvilka, hvad lyten de föröfrigt må kunna hafva, åtminstone icke äro plågade af någon löjlig inbilskhet om medfödt företräde eller någon annan pretention på samhällslifvets utmärkelser och anseende, än dem deras egna individuella förtjenster i ett eller annat hänseende möjligen kunna förskaffa dem. Denna lyckliga omständighet är naturligtvis åtföljd af en fördomsfrihet, hvilken föder en rastlös verksamhet i alla möjliga yrken, hvarigenom den allmänna välmågan mera måste befordras, än genom den besynnerliga förnäma overksamhet, hvilken hellre vegeterar i skuggan af ett stamträd, än den beqvämer sig till en mera både lönande, hedrande och tillfredsställande sysselsättning i de framför dem liggande lägre samhällsregionerna.

Men hvad som mest af allt bidragit och ännu en längre tid skall bidraga att trygga det lyckliga tillståndet inom Förenta Staterna, är lättheten att emigrera vesterut, eller, med andra ord, att aldrig behöfva trängas om jordbitarne och med detsamma lefnadsvilkoren inom vissa gränser, utan ständigt ega nya fruktbara landsträckor att repliera på, så snart folk-

mängden på något ställe, i ett eller annat afseende, börjar genera. Denna omständighet är här af en vigtigare natur, än mången kanhända föreställer sig, ty den har ett så till sägande dubbelt inflytande på landets välstånd. Då dylika emigrationer från andra länder endast hafva den enkla effekten att befria staten från en mängd medlemmar, hvilka genom sitt aflägsnande lemna bättre plats för de qvarboende att försörja sig, så formera deremot dessa Amerikanska nybyggare, genom sina utvandringar, grannstaster, hvilka både med sina produkter och sina behof knyta lätta föreningsband, medelst de så viga kommunikationsanstalterna, med de lemnade moderprovinserna, hvilka måste blifva lika förmånligt inverkande på de efterlemnade medborgarna, som på sjelfva de utvandrade kolonisterna.

Denna jemna utflyttning till de vestra staterna måste också blifva en mäktig, om icke den mäktigaste, orsak till landets så hastigt tilltagande folkmängd; ty, utom det den kanhända är den starkaste driffjedern till den ständiga inflyttningen från fremmande länder, så har den i och för sig sjelf en tendence till populationens ökande, genom den lätthet den erbjuder så väl för giftermål, som barns upp-

födande, hvilka, långt från att besvära dylika nybyggare eller föröka deras lefnadsbekymmer, tvertom kunna anses som ett nödvändigt vilkor för deras bättre utkomst. En sådan kolonist har också mera skäl än någon annan husfader att säga sig vara '*välsignad*' med barn, ty ju flera han har af den sorten, desto bättre, och desto flera medhjelpare skaffar han sig att sköta sin nyodlade egendom, till dess dessa åter i sin tur blifva giftvuxna, då de, följande fädrens exempel, lemna den nu mera bebodda trakten och draga sig än längre vesterut, der ett friare fält öppnar sig för deras verksamhet.

Innan dessa fält taga slut, eller rättare innan dessa nybyggare möta oceanen på andra sidan om denna verldsdel, kan man svårligen anse Förenta Staterna såsom något annat än ett nytt uppväxande land, egande alla möjliga förmåner af en för så väl åkerbruk, som ut- och inrikes handel, ypperlig belägenhet, ännu mera förmånlig derigenom, att den tryggar dessa stater för all farhåga, och derigenom oskiljaktiga kostnader, för landets försvarande: af en arbetssam och industriös befolkning, fri från annan fåfänga än den att skaffa sig ett både politiskt och financielt oberoende, så väl i all-

mänt som individuelt hänseende — en fåfänga, lika förlåtlig, som med någon ansträngning lätt tillfredsställd härstädes; samt af ett nära grannskap med fruktbara, lätt odlade landsträckor, antingen obebodda af andra menniskor, eller ock ensligt bevandrade af ett svagt och skingradt slägte, som hellre tager något än intet för de jagtmarker, från hvilka de förr eller sednare, liksom de andra vilda djuren, måste draga sig tillbaka, påträngda af sina gemensamma utrotare, de skogfällande nybyggarne. Med ett ord: dessa Amerikanska stater äro ännu och skola, åtminstone i vår tid, fortfara att vara ett ungt, uppblomstrande land, lika mycket olikt våra gamla, fullväxta, begränsade, med en helt annan befolkning uppfyllda stater, som opassande till någon sorts jemförelse med dessa, för att bedöma effekten af deras olika regeringsätt.

Man måste väl också medgifva, att det alltid svåra problemet att uppfinna en regeringsform, hvarmed alla statens medborgare äro, så mycket som möjligt, lika belåtna, eller rättare massan af nationen mest lycklig, är betydligt lättare att lösa i en stat, hvilken både från början af sin födelse och sedan under sin tillväxt består af sådana både fysiska och moraliska elementer, som Förenta Staterna i Nor-

ra Amerika. Att deras så mycket beprisade och tanklöst afundade statsförfattning likväl hvarken är något ideal att förespegla andra nationer, eller ens uppfyller flera Amerikanska statsmäns önskningar, torde redan vara antydt i det föregående och skulle ytterligare kunna visas under ett närmare detaljerande af omständigheterna, så väl vid de evinnerliga valen till Presidenter, Senatorer och legionen af Representanter, som äfven dessa sednares förhandlingar både i kongressen och de särskilda staternas legislaturer. Vi skola likväl så mycket mindre uttömma dessa rikhaltiga ämnen, som vi hvarken ega lust eller förmåga dertill, men kunna likväl icke afhålla oss från att, innan vi afsluta detta tråkiga kapitel, anföra en simpel reflexion, hvilken alltid väckes hos oss, då vi betrakta parlamentariska förhandlingar, så väl på längre som närmare håll.

Det har nemligen alltid förefallit oss besynnerligt, att, då man med den alldra billigaste pretention i verlden fordrar skicklighet och arbetsvana till alla andra denna verldens förrättningar — ända från bestyret att föra ett skepp, till det enklare att halfsula en stöfvel — man deremot anser det, i vårt tycke, åtminstone lika svåra göromålet att befatta sig

med ett helt rikes regeringsbestyr så lätt och den dertill erforderliga kunskapen och vanan så ringa, att de snart sagdt betraktas vara menniskan medfödda. Man kan väl häremot invända, att lagstiftare-kallet hvarken är någon mathematisk vetenskap eller en mekanisk syssla, och att det nödvändigaste reqvisitum för en representant är ren fosterlandskärlek, god vilja och vanligt sundt förstånd; och att han med dessa naturliga gåfvor är fullkomligt vuxen det hufvudsakligaste af sin befattning att "stå på folkets bästa." Häremot få vi blott invända, att lika nödvändiga som dessa uppräknade egenskaper äro för en god lagstiftare, lika oumbärliga för det stora ändamålets vinnande är, åtminstone i de flesta fall, en någorlunda kunskap, om icke förtrolighet, med de ämnen, som äro under öfverläggning, hvilken kunskap lika litet flyger på representanter, som på vanliga menniskor, och att, för att icke misstaga sig, eller vara säker att icke låta hänföra sig af andras möjligen af helt andra motiver föranledda opinion, det är nödvändigt att hafva både studerat dessa saker och följt med deras behandling, ju längre och uppmärksammare desto bättre.

Nu, så vida detta står fast — och vi be-

höfva ju icke gå så långt, för att öfvertygas derom — lemna vi åt läsaren sjelf att bedöma olägenheterna af ett regeringsätt, hvars kardinalprincip är ett öppet och erkändt misstroende till alla maktegande personer, de må nu vara regeringens embetsmän eller folkets representanter, och, till följe deraf, att ju oftare dessa personer kunna ombytas och ju mera man kan fördela ock omvexla de olika regerings-bestyren på olika individer, desto bättre och säkrare går hela det invecklade statsmachineriet. Lägger man nu härtill, att nästan hvarje menniska, eller åtminstone hvarje manlig individ öfver tjuguett år, anses som medborgare och eger, till följe deraf, rösträttighet att välja alla dessa lagstiftare, så får man kanhända en ännu tydligare idé om den erke-demokratiska andan af detta regeringsätt. Vi vilja, som sagdt är, icke längre uppehålla oss härmed, utan, under en uppriktig önskan, att detta stora regerings-experiment i längden lyckas lika så bra, som det hittills gjort, skola vi vända oss till angenämare ämnen, eller betrakta det blomstrande tillståndet af detta uppväxande land.

KAPITLET XII.

FÖRENTA STATERNA.

Den Nord-Amerikanska konfederationen består för närvarande af tjugofyra stater, hvilka kunna delas i tvenne nästan lika betydliga afdelningar, nemligen de Norra och de Södra, eller, bättre, de icke slafhållande och de slafhållande staterna. Till den förre höra alla de tretton nordliga staterna eller de, som ligga norr om trettioåttonde latitudsgraden och heta Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, Pennsylvania, New Jersey, Delavare, Ohio, Indiana och Illinois. Till de sednare höra åter de ellofva sydligare eller Maryland, Virginia, Kentucky, Missouri, Tennessee, North Carolina, South Carolina, Georgia, Alabama, Mississippi och Louisiana. Dessutom tillhöra Unionen fyra så kallade *"territories,"* hvilka ännu icke ega den er-

forderliga folkmängden, för att blifva upptagna såsom stater, nemligen Michigan, North Vestern, Arkansa och Florida, af hvilka de tvenne förstnämnda ligga i det nordvestra och de tvenne sistnämnda i de vestra och sydliga hörnen af Förenta Staterna, samt komma med tiden att lemna en ungefärligen lika stor tillökning å hvardera sidan af de tvenne afdelningarna.

Dessa stater och territorier, hvilka utgöra det egentliga af Förenta Staterna, täcka tillsamman en area af omkring en million qvadratmil, hvaraf de norra staterna upptaga blott den ena tredjedelen. Likväl innehålla dessa en större befolkning än de södra, ty då man räknar populationen till omkring sex och en half million i de norra, anser man den icke uppgå till mera än något öfver fem och en half i de södra staterna. Detta lemnar en total befolkning af tolf millioner, hvaraf öfver två millioner äro svarta, och af dessa blott ett obetydligt antal fria. I denna beräkning äro likväl icke upptagna hvarken Indianerna eller de ofantliga landsträckor, som ligga emellan de vestra staterna och Stilla Hafvet och, ehuru för det närvarande mest obebodda ödemarker, ändock af Amerikanerna anses tillhöra deras stater och

hafva redan blifvit benämnda Missouri och Oregan territorier. Om deras invånare eller Indianerna icke äro af någon synnerlig vigt, ty de uppgå förmodligen icke mycket öfver etthundra-tusen, så äro deremot de af dem bevandrade landsträckorna betydligare, då de upptaga åtminstone en lika stor jordyta, som alla de uppräknade staterna tillsammanstagna.

Det märkvärdigaste hos dessa stater är också hastigheten, med hvilken deras utsträckning och makt tillkommit. För ett århundrade sedan fanns icke en million menniskor tillsammanstagna på alla de lika många qvadratmil, som dessa stater nu upptaga; och ända till år 1776 uppgick deras sammanlagda population icke till tre millioner, hvilka då ännu voro inskränkta inom knappast femtedelen af den ofvannämnde arealen. Det var också icke förr än efter freden år 1783, som dessa stater egentligen började tillväxa och uppblomstra; men allt sedan hafva de också gjort det på ett sätt och med en hastighet, som man hittills skulle ansett otrolig, ty förmodligen har icke ända sedan verldens skapelse något nytt land inom ett halft århundrade arbetat sig upp till den politiska vigt och anseende, som dessa stater nu ega.

Men innan vi skrida närmare dessa resul-

tater, skola vi betrakta de orsaker, hvilka, så till sägande, framtrollat dem. Ehuru dessa visserligen både kunna vara och äro mångahanda, hindrar det likväl icke, att de förnämsta och mest i ögonen fallande kunna angifvas; och med åberopande af hvad vi redan härom ordat i föregående kapitlet, skola vi här söka vidare utveckla dem.

Den första, onekligen kraftigaste och lika säkert den i Europa minst förstådda, orsaken till Förenta Staternas hastiga tillväxt måste sökas i karakteren hos massan af dessa länders invånare, eller rättare den allmänna utspridning af visserligen icke någon så utmärkt bildning, men ändock en ganska ansenlig portion af sundt förstånd och en liksom instinktlik kunskap om bästa sättet att, som vi kalla det, draga sig fram i verlden. Detta praktiska förstånd och denna talang att förkofra sina omständigheter eller, med ett godt ord, detta *"föd-geni"* besittes oftast af Nord-Amerikanerna till den grad, att det verkligen kan sägas formera ett af deras mest karakteristiska nationaldrag. Huruvida första fröet till detta slags skarpsinne bör uppsökas hos deras förfäder, emigranterna, eller i naturen af dylika kolonier i allmänhet, vilja vi här icke uppehålla oss med; men hvad som

deremot är säkrare, är, att denna talang härstädes både haft och har ett bättre och vidlyftigare fält att uppöfva sig, än annorstädes. Med samma och lika många samhällslifvets behof och njutningar, som Européen, har Nord-Amerikanen lättare att tillfredsställa dem, så vida han något vill anstränga sig i detta, i både politiskt och fysiskt hänseende, så fria land. Härigenom skall naturligtvis en allmän täflan och derefter skicklighet uppstå uti alla de yrken och vetenskaper, som hafva en direkt inverkan på det praktiska lifvet; och följden af dessa egenskaper synes lika mycket i den allmänna välmågan öfver hela landet, som de sjelfva kunna spåras i förträffligheten och ändamålsenligheten af de flesta saker tillhöriga dessa kloka republikaner, ända från yxan och plogen till skeppet, kanalen och ångbåten.

En annan orsak till dessa staters välmåga är den hydrografiska naturen af det land, hvaraf de bestå. Om man nemligen icke tager i betraktande de omätliga öknarna på andra sidan om *Rocky Mountains*, skulle man väl kunna säga, att få länder, ej en gång dem undantagna, som bestå af öar, ega en för sjöfart och handel så förmånlig belägenhet, som dessa stater. Då man betraktar de långa, sakta rinnan-

de Mississippi- och Ohio-floderna på ena sidan, de stora sammanhängande insjöarna på en annan, hvilka vattendrag, i anseende till lätt och säker sjöfart, äro åtminstone lika så goda, om icke bättre, farvatten, som det de tvenne andra sidorna omgifvande hafvet, i hvilket ingå så många navigabla strömmar och vikar, så kan man med skäl påstå, att dessa stater i sådant afseende ega en mer än vanligt gynnande insulär belägenhet. Det finnes också ingen enda af dem, som icke har flera hamnar, antingen vid sjelfva verldshafvet, vid de stora insjöarna, eller ock vid någon af de stora segelbara floderna; hvilket, tillsammanlagdt med kanaler och ångbåtar, gör att kommunikationerna emellan dessa vidsträckta stater äro både lifligare och till lägre priser än emellan till och med olika provinser i de flesta af våra gamla Europeiska stater.

I ett land, som har en så stor utsträckning, men hvars gemensamma interesse är så förenadt, som Förenta Staternas, måste också de inländska kommunikationerna vara en sak af ganska mycken vigt i mera än ett hänseende. Utan denna lätta gemenskap staterna emellan skulle hvarken handeln och den deraf följande allmänna välmågan uppstått, ej heller den po-

litiska harmonien emellan dessa stater kunnat bibehållas till den grad, som är åsyftad med konfederationen. Det finns också kanhända ingen af regeringens åtgärder mera klokt beräknad, men säkerligen ingen som så både synbarligen och i sjelfva verket redan återgäldat de stora kostnader, derpå blifvit använde, som den omsorg, hvarmed man följt detta departement, så väl genom anläggande af vägar och kanaler som i allmänhet allt, hvad som hörer till kommunikationernas lättande och, med detsamma, ökande. Detta ämne skulle man kunna dela i trenne afdelningar, efter de olika saker, som transporteras, nemligen varor, personer och tankar, eller med andra ord uti den inrikes handelstrafiken, passagers-vehiklarna och posten.

Den inrikes frakthandeln emellan Förenta Staterna går hufvudsakligen på vattnet och är underlättad, icke allenast af de oftanämnde många naturliga och konstiga vattendragen, utan äfven af de högst liberala och enkla institutionerna i detta fall, i mera än ett hänseende olika våra så kallade Seglations*-ordningar.

*) Ett, i parenthes sagdt, lustigt ord nog, ett verkligt amphibologiskt vidunder, med Svenskt hufvud och Fransysk svans, hvars tillkomst vi lemna åt mera djupsinniga philo-

Det behöfves nemligen icke mera än en så kallad *"License,"* hvilken för hvarje fartyg, stort eller litet, kostar blott två piaster, för att ega rättighet att trafikera emellan alla de många hamnarna i dessa olika stater. Om man dertill lägger, att dessa stater upptaga öfver tjugo latitudsgrader af den bättre delen af zona temperata, eller närmare tropiken än polcirkeln, och således ega nästan alla de olika produkter, hvilka uppfylla den civiliserade menniskans behof och njutningar, så kan man föreställa sig, hvad för en liflig varuomsättning alla dessa gynnande omständigheter skola förorsaka, samt hvad för en mängd farkoster de måste påkalla; och, ehuru det är omöjligt att med noggrannhet bestämma dessas antal, torde det icke vara för mycket tilltaget, om man räknar den delen af Förenta Staternas handelsflotta, som endast befattar sig med den inrikes handeln, uppgå till en sammanlagd drägtighet af öfver en million tons.

Den personliga kommunikationen i och emellan Förenta Staterna sker antingen medelst ång-

loger att utgrunda, liksom ett annat dylikt Sveco-Galliskt missfoster, nemligen *Tacklage*, som prononceras Tacklasch och vill säga detsamma som Tackling.

fartyg och kanalbåtar eller så kallade Stage-coaches. Som vi redan hafva beskrifvit dessa olika vehiklar, behöfva vi endast tillägga, att nästan hvilken del som helst af dessa så olika stater kan befaras med något af dessa olika fordon, och det till ett pris, som, då man betraktar alla andra varuvärden i detta land, är det mest billiga, man kan önska, och i alla fall bättre än i de flesta andra länder, så väl i Europa som annorstädes. Likväl må nämnas, att de norra staterna betydligt öfverträffa de södra i dessa fall, icke allenast med afseende på så väl mängden som egenskapen af kommunikations-inrättningarna, utan äfven och i synnerhet med afseende på vägarnes beskaffenhet; hvilken skillnad orsakas lika mycket af det olika klimatet, som af den olika populationen i dessa, i så många andra fall olika stater. Ehuru regeringen visserligen gifvit initiativet till dessa kommunikationer, då den på flera ställen öppnat dem medelst kanaler och landsvägar samt äfven postvagnar, så är det i synnerhet åt den privata industrien, man får tillskrifva både beqvämligheten och icke-dyrheten af dessa kommunikations-anstalter. Denna industri går ocksä längre här än i något annat land; och det har funnits ej så få exempel på, att de täflan-

de bolagen, under en längre eller kortare period, icke allenast inbjudit resande till att begagna, så väl deras fartyg, som equipager emellan vissa stationer, gratis, utan äfven derunder trakterat dem med både mat och dryck, utan annan betalning än den hedern att få frakta dem, eller rättare glädjen att se den täflande ångbåten eller vagnen göra samma resa *minus* passagerare. Naturligtvis räcka dylika gästfria invitationer icke längre, än som fordras för att tvinga det kompeterande bolaget att afstå från någon täflan emellan de ifrågavarande stationerna; men, ehuru priserna derefter stiga, kunna de ändock icke ökas öfver den strängaste billighet; ty i annat fall skulle medtäflarne icke vara sena att erbjuda samma passage emot en lägre afgift.

Postverkets angelägenheter skötas af ett så kalladt *"General Post-Office,"* hvarunder subordinera alla de öfriga post-kontoren öfver hela Unionen, hvilkas antal går öfver sjutusende. Det finnes också knappast ett bebodt distrikt af någorlunda betydenhet inom dessa vidsträckta stater, till hvilket icke leder någon tråd af detta nät af postvägar, hvilket, liksom en spindelväf, täcker landet och utgrenar sig, ehuru naturligtvis allt glesare och finare, till dess yt-

tersta delar. I de mest bebodda trakterna föres posten medelst större täckta fyrspända vagnar, i de mindre befolkade åter i enbetskärror, och i de mest aflägsna, glest bebodda, till häst. Emellan de förnämsta städerna i Unionen går posten hvarje dag, men naturligtvis mindre ofta till de mindre bebyggda ställena. Den klokaste hushållning råder, så väl i detta departement, som i alla de öfriga regeringsbestyren, utan hvilken det också icke skulle vara möjligt att blott bära sig och ännu mindre inbringa någon inkomst, hvilket ändock är fallet. Man bör nemligen komma ihåg, att vägar hvarken anläggas eller befaras för intet, lika litet som postmästare tjena gratis, äfvensom att korrespondancen icke kan vara särdeles liflig emellan nybyggena i de ödsliga skogarna, i synnerhet som dessa menniskor hafva annat att göra än roa sig med brefvexling, ehuru trakterade de kunna vara af att på närliggande krog kannstöpa öfver veckobladet från närmaste köping. Med allt detta skulle man kunna förmoda, att postporton i allmänhet måste vara dryg härstädes; men detta är likväl icke händelsen. Ett enkelt bref betalas med sex cents eller ungefärligen sju skilling banko för hvarje distance under trettio mil; tio cents under åttio mil;

samt tolf och en half cents under hundrafemtio mil; och för alla distancer öfver fyrahundrade mil med tjugofem cents eller en fjerdedels piaster. På detta sätt kan man här skicka ett bref till och med femtonhundrade Engelska mil för en Svensk riksdaler riksgäld. Dubbla bref betala dubbel porto, och de, som väga mera, betalas efter vigt. Tidningar eller andra tryckta blad betala blott en cent arket för hundrade mil och halfannan cent för alla distancer derutöfver.

Det finnes också troligen icke något annat land, hvarest tryckas, kringspridas och läsas så många tidningsblad som i Förenta Staterna. Det är nemligen icke nog, att i hvar och en af de betydligare städerna utgifvas flera sådana, eller att i hvarje af de mindre köpingarna finnes åtminstone ett veckoblad, ty det är till och med ganska få Counties, eller hvad vi skulle kalla härader, åtminstone i de mera befolkade staterna, som icke hafva sin egen tidning. I staten NewYork, till exempel, som är indelad i femtio sådana counties, påstås hvarje sådant hafva en, och ganska många ända till fyra eller fem avisor, så att man visserligen icke tager till för mycket, om man beräknar alla tidningsbladen blott inom denna stat uppgå till när-

mare etthundra-femtio. Nu är det visserligen sannt, att NewYork är icke allenast den mest folkrika, utan äfven bland de mest upplysta af Förenta Staterna, och att man således icke i detta afseende kan beräkna de öfriga efter denna; men, äfven om man gör billigt afdrag för så väl den olika qvantiteten, som qvaliteten af populationen i alla de andra staterna och territorierna, så skall man säkerligen snarare komma under än öfver den rätta summan, om man påstår, att för närvarande i Förenta Staterna cirkulera ett-tusende särskilda tidningsblad.

Att denna lätta kommunikation af upplysningar och underrättelser, förenad med lättheten att förflytta, så väl personer, som effekter, skall hafva ett lika mäktigt, som välgörande inflytande på dessa staters både industri, handel och politiska sammanhängighet, är ganska naturligt; men den har äfven en annan lika märkbar effekt på både land och folk, hvilken är icke mindre karakteristisk för denna stora republik: den både föder och uppmuntrar denna rastlösa håg att, som man säger, "se sig om efter något bättre," hvilken, på samma gång den gör Nord-Amerikanerna i allmänhet så begifna på att flytta från det ena stället till det andra, äfven ger friska impulser åt den fort-

gående nybygges-strömmen, hvilken först sprider större odlade fält och boningar öfver de vilda skogstrakterna och derefter framtrollar dessa småstäder och köpingar, hvilka innan kort förvandla de obebodda landsträckorna till tätt befolkade distrikter. Det finnes också säkerligen ingen nation, med undantag kanske af Ren-Lappar och Araber, hvilken hyser mindre vedervilja eller känner färre svårigheter vid att upprycka sina bopålar och nedslå dem på ett annat ställe, der utkomst eller vinningslystnad erbjudas ett mera gynnande fält.

De flesta af dessa vilda landsträckor, hvilka, för sin belägenhet och grannskap med de redan bebodda, kunna först komma i fråga att koloniseras, äro redan uppmätta och rekognoscerade af regeringen, innan någon nybyggare der nedsätter sig. Till den ändan äro de indelade i rutor af en mils längd på hvarje sida, i hörnen af hvilka nedslås pålar med nummer och bokstäfver, utmärkande hvar och en af dessa qvadratmil från den andra. Sidorna af dessa qvadrater, hvilka alltid följa de fyra hufvudväderstrecken, äro ytterligare utstakade medelst märken i de trädstammar, som stå i rak linea emellan hörnpålarna. Dessa märken bestå endast i en afskalning af trädets bark af omkring

en talricks storlek, fyra alnar från jorden. På detta sätt, då somliga af dessa linier löpa rätt nord och syd, liksom meridianer, afskäras de af andra, hvilka, likt paraleller, gå ost och vest; och hela det sålunda genomkorsade landet indelas derigenom uti qvadrater, innehållande hvardera sexhundrade-fyrtio acres eller nära omkring fyrahundrade Svenska tunland. Öfver det hela upprättas en karta, hvilken, tillika med de nödvändigaste så väl geografiska som topografiska beskrifningarne, är inregistrerad uti de så kallade *"Land-Offices,"* åt hvilka dessa angelägenheter äro uppdragna.

Sedan nu den blifvande nybyggaren, antingen af tidningarne eller på annat sätt, blifvit underrättad om belägenheten och egenskaperna af något dylikt distrikt, och — beräknande dess fördelar och olägenheter med denna säkra kalkulationsförmåga, hvarför Nord-Amerikanerna med skäl äro proverbialiska — fäster sin håg åt detta hållet, begifver han sig, vanligtvis om våren, till den ifrågavarande trakten. Här fördjupar han sig nu i den tjocka skogen och, med bössan på axeln, ströfvar omkring i den vilda nejden, till dess han slutligen finner ett ställe, som bäst passar hans bosättningsplaner. Sedan detta väl är gjordt, uppsöker han de

närmaste hörnpålarna, upptecknar deras nummer och märken, samt begifver sig derefter till Land-Kontoret, hvarest agenten på den framlagda kartan genast kan utpeka det ställe, hvaraf den landsökande önskar komma i besittning. Nu framdrages landtmätarens beskrifning, hvilken lemnar alla de upplysningar om jordmånens beskaffenhet, naturen af der växande träd, afståndet från närmaste stad, väg eller flod, eller med ett ord alla de lokala omständigheter, som bestämma dess värde i handeln. Sedan man öfverenskommit om priset — hvilket alltid är lågt eller rättare obetydligt för sådana trakter, hvarest det första odlingsinstrumentet, nemligen yxan, icke varit användt — betalas vanligen en tiondedel af inköpssumman genast, och det öfriga sedan i vissa betalningsterminer. Kan nybyggaren på en gång betala hela köpsumman, så är det så mycket bättre, ty han erhåller då genast sitt köpebref; i motsatt fall får han vänta derpå, till dess den sista inbetalningen är gjord.

Nu börjas det första arbetet: studsaren utbytes mot en af dessa goda långskaftade yxor, hvilka, äfvensom det nämnde vapnet, Amerikanerna äro lika skickliga i att förfärdiga, som att handtera; och skogfällningen företages med

en ifver och färdighet, som skulle sätta en af gamla verldens skogsboar i förvåning, och snart förändrar utseendet af dessa uråldriga skogar. Den större delen af de ofantliga träden uppbrännes genast, en annan användes till att upptimra en koja, och resten söndersplittras till stängsel omkring den blifvande odlingen. Denne upplöjes och besås naturligtvis genast, antingen med majz eller något annat sädesslag, som, så fort som möjligt, kan lemna någon skörd, hvilken alltid bör blifva ovanligt gifvande i en dylik, aldrig förr begagnad, jordmån, som dessutom är gödslad med askan af den uppbrända skogen. På detta sätt kan en dylik ihärdig och arbetsam nybyggare smånigom utvidga sina åkerfält och med deras afkastning afbetala sin skuld, uppfylla sina lefnadsbehof, samt i alla fall upparbeta sina nyköpta skogfulla tunnland till en egendom, som snart stiger till ett mångdubbelt värde, jemfördt med hvad den kostada honom.

Skulle han deremot antingen ledsna vid sitt arbete eller ock, af en eller annan orsak, icke finna sig belåten med detta ställe, så kan han utan vidare omständigheter genast packa in och vända det ryggen, för att söka sig ett bättre. Ingen menniska säger nemligen något

derom, så mycket mindre som ingen annan kan blifva lidande derpå; ty hvad också en dylik nybyggare än må göra eller låta under de första åren han besitter en sådan vild trakt, så kan han omöjligen annat än förbättra den, då dess första och förnämsta åtgärder i alla fall icke äro annat än på visst sätt förstöring eller utrotande af de tjocka skogarna. Antingen han nu gjort mer eller mindre för detta ändamål, så skall alltid värdet af sjelfva landet derigenom ökas; och hvilken nu må vara den efterlemnade förre egaren till dessa trakter, antingen regeringen eller någon privat spekulant, så tillåta de honom så mycket hellre aflägsna sig och derigenom öfverlemna sin eganderätt, som de i alla fall återtaga egendomen bättre och med den redan gjorda inbetalningen till på köpet.

Denna lätthet att kunna, efter ett längre eller kortare vistande och arbete på ett ställe, antingen lemna det åt dess förre egare eller ock med förmån sälja det till en efterkommande — eller, med andra ord, detta jordens kuranta och jemnt stigande värde, så väl för dess egen uppodling, som andra nybyggens ständiga närmande — har också alstrat en egen sort af vandrande nybyggare, hvilka här äro kända under den egna benämningen *"Backwoodsmen."*

Dessa bakskogsmenniskor dväljas nemligen helst på sjelfva gränsen emellan de vilda skogsöknarna och de odlade trakterna, samt skulle kunna kallas de avancerade posterna för den anryckande kulturen, hvilken drifver framför sig dess retirerande fiender af Indianer och vilda djur. Det är i synnerhet staterna på östra sidan om Hudsonfloden, eller det så kallade Nya England, som framalstrar dessa härdade, kraftfulla och oroliga nybyggare, hvilka, från början drifna af det här så allmänna begäret att "söka sin lycka i de nya staterna" och der anlägga nybyggen, snart nog funnit sin uträkning i att blott behålla dessa så länge, till dess de förvandlat dem till någorlunda trefliga egendomar för mindre kraftfulla nybyggare, af hvilka de gerna köpas, hvarefter de sjelfva åter börja sitt odlingsarbete i trakter ännu längre vesterut. Slutligen har detta begär att utöda skogar och göra odlingar vuxit till en verklig passion; och hvad som från början var blott medlet, har nu blifvit ändamålet, eller, med andra ord, dessa rastlösa nybyggare finna mera nöje och tillfredsställelse uti sjelfva striden med den vilda naturen, än att, sedan den är underkufvad, i ro njuta sin seger och draga frukten af sina rödjningsmödor.

En dylik nybyggare, af den äkta racen, börjar nemligen ofta sin bana med knappast mera egendom än ett godt mod, en god yxa och tvenne goda armar, som äro vana att föra den. Med dessa saker begynner han tappert anfalla sina afsvurna fiender, de vildt växande träden, och med eld och svärd fortsätter han nu sina eröfringar i de skogfulla ödemarkerna. Första året hinner han endast med en liten koja och ett åkerfält, af hvars gröda han och några få husdjur hafva sitt uppehälle till nästa vår. Då börjas återigen ett nytt anfall på skogen, hvarefter följer en ny uppodling och ökad afkastning, för hvilken han förskaffar sig mera arbetskrafter och flera beqvämligheter. Emellertid har han upptimrat en större boning invid den första hyddan, hvilken nu inrymmes till stall åt dragarne och de ökade husdjuren. Han har således redan rum för en qvinlig medhjelpare uti sitt tillväxande bo, och han dröjer icke heller längre att gifta sig. År efter år ökas hushållet, både i corps-de-logiet och ladugården, och han uppföder barn, kalfvar, föl och grisar, tillöker byggnaderna och rödjar nya fält, till dess han smånigom, som en välbeställd pater-familias, ser sig omgifven af en talrik familj och herre till en egendom med

fulla inventarier. Nu är det icke värdt att dröja qvar längre, så mycket mindre som han redan hört grannarnes trädfällande hugg i skogen och andra nybyggen börja uppväxa omkring honom. Han utbjuder derföre genast sin egendom och säljer den med betydlig vinst till en kanhända nyligen anländ emigrant från gamla verlden, packar in och tågar längre vesterut. Här börjas skogfällningen och odlings-arbetet igen, och han tillskapar så mycket snarare en ny egendom, som han nu är en förmögen man och dessutom hjelpt af sina barn. På detta sätt fortfar han nu att köpa land, fälla skog, bränna, odla, sälja och flytta, under hvilken tid hans söner uppvuxit till lika bredaxlade och arbetssamma män som han sjelf, då han sänder dem, eller rättare de sända sig sjelfva, den ene efter den andre, vesterut, för att, på samma sätt som fadren, göra nya eröfringar på de skogfulla landsträckorna.

I spåren på dessa härdade och från barndomen eller åtminstone yngre åren dertill vanda nybyggare följer nu vanligen den öfriga svärmen af kolonister; och klokast göra också desse, åtminstone de från gamla verlden, om de icke kappas med dem, utan låta de förstnämnde bryta isen, och hellre betala något

mera för ett af dem rödjadt nybygge, än sjelf-
va åtaga sig de dermed förknippade arbeten
och svårigheter. Ty, ehuru lätt det tyckes va-
ra och verkligen är för dessa Backwoodsmen,
med deras lust och vanor, naturliga fallenhet
och öfvade skicklighet, att inom kort tid för-
vandla dessa skogfulla ödemarker till jemförel-
sevis trefliga nybyggen, så måste detta arbete
falla sig svårt, om icke omöjligt, för den stör-
re delen af Europeiska emigranter, isynnerhet
då man ihågkommer svårigheten att härstädes
icke allenast erhålla tjenstefolk utan äfven bi-
behålla de medhjelpare, man möjligtvis kan i
detta ändamål medföra. I ett land, sådant som
detta, der det är så lätt att genom egen an-
strängning, i ett eller annat afseende, finna sin
säkra utkomst, och det följaktligen lönar sig
bättre och är angenämare att arbeta för sig
sjelf än för andra, der vill nemligen ingen ger-
na tjena. Den kolonist, som icke har en syn-
nerlig lust eller förmåga att sjelf föra yxan och
plogen, gör derföre bäst, så vida hans omstän-
digheter sådant medgifva, att genom ofvannäm-
de köp tillhandla sig de första och svåraste ny-
byggnings-arbetena; och den emigrant åter, som
hvarken har personlig skicklighet för arbete
eller det, hvarföre sådant kan fås, har lika li-

tet här att göra, som annorstädes, och han skall, om möjligt, finna dessa stater mindre trefliga än de länder, hvarifrån han kommit.

På detta sätt förelupen af dessa kraftfulla nybyggare och underlättad af de bredvidgående kommunikations-anstalterna, fortgår spridningen af enstaka nybyggen öfver de vilda landsträckorna. De mera sammanträngda boningsplatsarne, eller köpingar och städer, följa nu efter, och det så mycket snarare, som de ofta fordra mindre tid för sin tillskapning än de förstnämda. Sedan nemligen kultivations-strömmen tagit en bestämd riktning åt eller öfver ett ställe, som, för sin synnerligen förmånliga belägenhet vid en sjö, ström, vattenfall, kanal, landsväg eller någon annan lokal fördel, tyckes böra blifva en passande samlingsplats för andra intressen än just jordbrukets, så händer det ofta, att regeringen på förhand bestämmer ett sådant ställe för en blifvande stad. I sådant fall uppmätes platsen och indelas, icke allenast i större och mindre byggnadstomter, utan äfven i gator och torg, hvilka sednare markeras medelst smala uthuggningar i skogen, och de förstnämde med numererade pålar. Sedan detta är gjordt och en plankarta öfver den blifvande staden upprättad, underrättas hela Uni-

onen om saken medelst tidningarna, hvaruti ställets fördelar vidt och bredt omtalas, och en allmän auktion utlyses på byggnadslotterna, hvilka bortsäljas på stället. För att lemna hågade spekulanter tillfälle att icke allenast sjelfve infinna sig, utan äfven taga noga i betraktande alla ställets naturliga förmåner, äfvensom att på förhand anstalta om boningar, utsättes alltid auktionen flera månader efter anonserna derom.

Långt före auktionsdagen skocka sig också spekulanter af flerfaldiga slag till denna besynnerliga marknadsplats, somliga för att här söka sig en bostad, andra för att blott inropa byggnadstomter och sedan sälja dem, då de genom stadens uppväxt erhållit ett ökadt värde, andra åter för att i hast konstruera hus för så väl ett temporärt som ett längre behof, och slutligen detta nödvändiga onda på alla marknader, krögare och restauratörer, hvilka alltid kunna påräkna den säkraste förtjensten under alla dylika folksamlingar. De i hast fabricerade husen äro af olika storlek, från små packlår-lika, manslånga kuber, ända till byggnader med ett halft dussin fönster i raden. De mindre af dessa boningar äro ofta försedda med hjul eller rullar, snarlika dem, som nyttjas un-

der kanonlådor, hvarmedelst de efter auktionen kunna flyttas till köparens blifvande byggnadsgrund. Utom dessa färdiga hus finnas en mängd tillhuggna, liggande uppstaplade på marken och färdiga att för köparens räkning af de tillhands varande timmermännen uppsättas, när och hvar det behagas. De spekulanter, som icke vilja köpa eller hyra sådana boställen, bivuakera antingen i medförda tält eller vagnar, så mycket hellre som auktionerna alltid försiggå under den varma årstiden.

Sedan nu ändtligen auktionsdagen inträffat och hvar och en af den nya stadens borgare fått sina hustomter bestämda, får byggnadsarbetet först sin rätta fart. Träden fällas först, för att få torg, gator och gränder, och sedan för att få hus i de derigenom formerade qvarteren. Smeder, timmermän och snickare äro i sitt rätta esse, och bullret från deras olika verkstäder instämmer i de starkare slagen från skoghuggarnes yxor och det brakande dånet från de fallande träden. Bagerier, slagtarbodar, krogar och hökarbodar uppväxa hastigt och lustigt emellan de ännu qvarstående träden, och deras olika försäljningsartiklar synas så mycket bättre, som egarne oftast icke haft tid eller tillfälle att insätta fönsterglas i sitt ännu under hyfvel, såg

och hammare laborerande hus. Hoteler och restaurationer äro icke sena att komma efter; och ehuru värden ännu icke hunnit skaffa sig någon grant målad skylt, underrättas man emellertid af en på närmast växande träd uppspikad tafla, att i det under byggnad varande värdshuset redan finnes mat och logis för resande, och att postvagnen hvarje morgon derifrån afgår till närmaste stad.

Återkommer man nästa år till detta ställe, så har man kanhända svårt nog att känna igen det. Värdshuset, som stod ensamt vid en uthuggning i skogen, är nu omgifvet af en mängd större boningar, som formera stadens torg, och bland hvilka utmärka sig kyrkan, skolhuset och rådstugan. Af sjelfva det gula färska värdshuset har nu blifvit ett nymåladt "*Hotel,*" hvars många goda egenskaper och beqvämligheter annonceras i en med förgyllda bokstäfver skinande skylt, hvilken likväl har flera täflande pendanter på åtskilliga andra hus. På en af de närmaste läses kanhända, att här tryckes och utdelas stadens veckoblad, och på en annan något längre bort underrättas man, att här är postkontoret och expeditionen för deligencerna och möjligen äfven för kanalbåtar och ångfartyg. Ehuru gatorna hvarken äro stenlagda el-

ler på långt nära bebyggda, då skogsparkerna ännu upptaga mera rum i qvarteren än husen, så afbrytas ändock de förras mörka grönska och de sednares ljusgula timmerfärg af de många hjerta och grannt upphängda persedlarna i salubodarnes fönster. I en på husknutarne uppklistrad affisch inbjuder kanske en resande taskspelare stadens respektiva herrskaper att förundra sig öfver hans obegripliga konster; och om man genomögnar ställets "*Weekly Messenger*" finner man kanhända, att aktie-egarne sammankallas, för att med direktionen besluta om öppnandet af stadens privatbank.

Dessa sistnämnde penningefabriker uppväxa också lika lätt och tätt öfver dessa stater, som allting annat i deras drifvande jordmån. Att de icke allenast verkat förmånligt, utan äfven till en viss grad varit nödvändiga häfstänger, för att tillvägabringa sådana märkvärdiga resultater i nästan alla delar af den inre statshushållningen, det kan väl knappast någon reflekterande åskådare betvifla. I ett land, som erbjuder så många och vidsträckta fält för industri- och handels-spekulationer, och der dessa egenskaper gifvas ett så fritt spel, der måste kapitalers lätta åtkomst vara både behöflig och välgörande, och följaktligen de ofvannämnde

myntfördubblings-machinerierna nästan lika förmånliga som andra fabriksinrättningar, så länge nemligen deras produkter icke komma i för stort missförhållande till dem, af hvilka de egentligen blott äro mätare, och derigenom äfventyra den kredit, hvilken är deras enda värde. Att detta fall lätt kan inträffa och att det nästan är omöjligt att förekomma, ligger i sjelfva naturen af saken, åtminstone der en sådan otrolig mängd privata banker är i verksamhet; och det är, i vårt tycke, lika förunderligt, att icke större svårigheter förorsakats genom denna oräkneliga mängd i dubbelt afseende olika myntrepresentanter, hvilka cirkulera inom Unionen, som att desamma oftast åstadkomma olägenheter för dem, som icke kunna urskilja deras ofta varierande värde.

Öfver allt i dessa stater nyttjas nemligen icke något annat mynt än sedlar, med undantag naturligtvis af skiljemyntet af koppar och silfver, hvaraf det största är femtio cents eller en half piaster. Något större metallmynt ser man icke till, ty ehuru det visst myntas af guld tio-piaster-stycken eller så kallade "*Eagles*," äfvensom halfva sådana på fem piaster, så nyttjas de aldrig i allmänna rörelsen, från hvilken de blifvit utträngda af sedlarna, likasom de

enkla piaster-styckena af silfver. Dessa sistnämnde voro åtminstone under vårt vistande härstädes så sällsynta, att vi aldrig sågo någon dylik *"Dollar"* och till och med icke voro i stånd att, för samlingen, erhålla en sådan på sjelfva nationalbanken i Philadelphia. Pappersmynt deremot finnes af olika valörer, från och med en piaster uppåt, och af alla möjliga fabriker, ända från Förenta Staternas bank till Gud-vet-hvad-för-en Indianskt kristnad köpings privatbank längst bort i de vestra territorierna, och hvars namn ofta är lika svårt att riktigt prononcera, som att dechiffrera de förfalsknings-profvade konstgravyrer och krumelurer, hvaruti dessa olika penningenoter öfverträffa hvarandra. Men allt det der ginge väl ändock an, blott man vore säker, att dessa hieroglyfiska pappers-lappar alltid egde sitt annoncerade värde; detta är likväl på långt nära icke fallet, då nästan jemnt och beständigt någon af de tusend-och-en privatbankerna antingen råkat i mindre kredit eller ock kanhända rent af gjort bankrutt, hvarigenom deras sedlars rätta värde åtminstone modifieras, om icke helt och hållet äfventyras.

Ehuru tidningarne bemöda sig att, så fort som möjligt, underrätta allmänheten härom och dymedelst varna den för de osäkra banknoter-

na, hindrar dock detta icke smärre enskilda förluster; och en resande fremling har i synnerhet svårt att vakta sig derföre, då det i alla fall skulle fordras ett riktigt studium eller åtminstone ett minne, som icke faller på vanliga menniskors lott, att ihågkomma denna mängd af namn och vid hvarje penningeväxel hålla reda på den mer eller mindre tillförlitligheten af de erhållna sedlarne. För vår del brukade vi som oftast af någon känd affärsman förskaffa oss en liten förteckning eller, om man så vill, priskurant på de i hans ort mest gängse banknoterna; och med tillhjelp af denna, men ännu mera af den i detta fall lyckliga omständigheten att en resandes vanliga penninge-transaktioner mest inskränka sig till utgifter, så gick det temligen bra, i synnerhet som vi alltid voro så försigtiga att i de större städerna skaffa oss tillräcklig växel af de kuranta myntsorterna.

En af de visserligen icke minst bidragande orsakerna till Förenta Staternas nuvarande makt och välstånd är deras utrikes handel eller rättare den utmärkta rôl som den Nord-Amerikanska handelsflottan spelat på alla möjliga haf så väl i gamla som nya verlden. Ehuru den utländska sjöfarten, för naturen af sjelfva saken,

icke kunnat fortgå i samma jemna ratio, som den inrikes handeln, hvilken hållit jemna steg med landets uppodling och staternas utsträckning, så har den, på det hela taget och betraktad från revolutionen, eller snarare dess slut, till närvarande tid, tilltagit i en sådan grad, att den nu framställer lika märkvärdiga resultater så väl med afseende på antalet som beskaffenheten af de dertill använda fartygen.

Att de med moderlandet kämpande koloniernas utländska handel icke kunde tillväxa under sjelfva kriget, är så mycket säkrare som både den och dess farkoster till större delen förstördes af en fiende, som hvad motstånd den då erfor på land, icke kunde hindras från att allsmäktigt fara fram på hafvet. Efter freden dröjde det likväl icke länge, förr än de Amerikanska fristaternas erkända flagg syntes i de Europeiska hamnarne och lika mycket den skilde sig från den gamla Engelska nationalflaggen, lika mycket skilde sig sjelfva fartygen från de Engelska kopvardi-skeppen. Det är, i förbigående nämnt, ett besynnerligt faktum, att då Engelska handelsfartygen äro de fulaste och sämst konstruerade, äro deremot de Nord-Amerikanska i allmänhet de vackraste och bäst byggda af alla; hvilket å ena sidan kan förkla-

ras genom de absurda Engelska skeppsbyggeri-författningarne, hvilka tvinga konstruktörerna att uppoffra välseglingen för drägtigheten, och å den andra, icke allenast friheten för de Amerikanska att följa sin smak och välja den form som för ändamålet är mest passande, utan kanhända äfven egenskapen af det svåra farvatten, deras utrikes trafikerande farkoster nödvändigt måste besegla.

Emellertid, ehuru betydligt dessa staters utländska sjöfart ökade sig under det första decennium, som följde efter deras independence, eller rättare under den fredliga period, som framflöt mellan de Amerikanska och Fransyska revolutionskrigen, så var det icke mycket, jemfördt med hvad den sedan gjorde under nästan hela den stormiga tid, som underhöll en jemn krigslåga i Europa. Ända från år 1792 till 1807 ansågs nemligen Förenta Staternas flagg såsom neutral, och det under dylika tider nästan oskattbara af en sådan fördel, kan endast jemföras med dessa industriösa republikaners skicklighet att deraf sig begagna. Deras handelsflotta tillväxte också under dessa femton år på ett sådant sätt, att andra länders alla sjöfarts-annaler icke kunna framvisa något dermed blott jemförligt, ty den hade sista året

uppgått till den enorma summan af nära half-annan million tons. Ehuru visserligen från denna summa bör afdragas något för den mängd af andra nationers fartyg, som seglade med Amerikanska papper och sålunda delade fördelarne af den neutrala flaggen, så återstår ändå betydligt och i alla fall mera än tillräckligt, för att visa det, redan då, Förenta Staterna var den mest sjöfarande nation i verlden. De räknade vid den tiden nemligen icke mera än sju millioner invånare, så att, äfven om man gör det ofvannämnde billiga afdraget, så får man åtminstone en ton för hvar femte person; hvilket är långt mera än till och med sjelfva England kan framvisa, äfven om man derunder icke räknar populationen i dess många och vidsträckta kolonier, hvilka ändå så betydligt föröka läst-antalet å handelsflottan.

Vid nyssnämnde tid inträffade likväl en på Amerikanernas både handel och sjöfart alldeles motsatt verkande period, hvilken fortfor mer och mindre svår ända till den allmänna freden i Europa. Den började nemligen lika olyckligt som oförmodadt med de märkvärdiga egenmäktiga tilltagen af de båda krigförande makterna, deruti så väl eganderätten som folkrätten åsidosattes, på samma gång den hittills

i helgd hållna neutrala karakteren på en gång förklarades utan ringaste värde. De Engelska conselj-orderna och de Franska dekreterna bidrogo nemligen lika mycket att förstöra Amerikanernas handel; och följden af dessa hastiga åtgärder var, att öfver sextonhundrade Amerikanska fartyg antingen uppbringades eller lades embargo på i åtskilliga hamnar så väl i England som Kontinenten. Endast något öfver tredjedelen af dessa fartyg blefvo sedan frikända; resten blef jemte deras dyrbara laddningar förklarade goda priser och såsom sådana alldeles förlorade för deras egare. Såsom betalning härföre följde nu Amerikanska regeringens så kallade Restriktiv-lagar, hvarigenom all handel med Europa under tvenne års tid nästan helt och hållet förföll. Derefter kom det nästan treåriga kriget med England, hvilket blef så mycket svårare för Förenta Staternas sjöfart, som Engelsmännerna derunder hufvudsakligen ansträngde sin verksamhet på det våta elementet, och det med en framgång, som inskränkte Amerikanernas utrikes sjöfart till endast örlogsfartyg och kapare. På detta sätt skulle naturligtvis dessa staters kopvardi-fart under dessa fem år betydligt aftaga, och då slutligen den allmänna freden inträffade, var den sam-

mansmält till knappast en femtondedel af hvad den varit under den neutrala flaggen.

Ehuru Förenta Staternas utrikes sjöfart, allt sedan år 1815 varit i ett jemnt och oafbrutet tilltagande, så har den icke uppnått den höjd, jemförd med folkmängden, som den innehade under den nyssnämnde så ovanligt förmånliga perioden. Det är också mindre underligt att den sedermera icke kunnat uppdrifvas till den ofvannämnde onaturliga höjden, än att den redan är hvad den är, ty få nationer skulle väl efter sådana slag så hastigt kunna repa sig, som dessa stater gjort det. I detta, så väl som så många andra fall förhåller sig denna nya republik till de gamla Europeiska staterna liksom en uppväxande yngling till äldre personer: den förre återställes lättare och samlar snarare sina krafter efter en svår sjukdom än de sednare, hvilka, om de någonsin riktigt tillfriskna efter en sådan, så går det åtminstone både långsamt och med osäkra steg. — Man anser nemligen, för närvarande, de utrikes seglande, eller så kallade registrerade skeppen uppgå till lika stort läste-tal med de licencerade, som blott få trafikera inrikes, eller till omkring en million tons.

Orsaken till Amerikanska sjöfartens vid-

sträckthet, hvilken i alla fall är större än man skulle kunna vänta från ett land, som till större delen består af stater så långt skilda från hafvet, bör sökas lika mycket i populationens allmänna karakter, som i landets naturliga resurser i detta fall. Man bör nemligen icke tro, att det endast är folket i provinserna längs Atlantiska kusten, som egnar sig åt sjölifvet, ty det fins deremot ingen enda stat, som icke räknar mer och mindre sjöfarande bland sin befolkning, och hvarifrån man icke, så vida behofvet fordrade eller ock vinningslystnaden dertill uppmanade, skulle kunna påräkna ett ännu större antal lika villiga som dugliga sjömansämnen. Lika liten motvilja Amerikanen hyser för att ombyta vistelseort, då det egna intresset lockar, lika liten motvilja känner han att ombyta yrke och lefnadssätt, så vida nemligen han finner sin uträkning dervid. På detta sätt är det icke ovanligare att bland besättningen på en Ostindieman finna matroser från de vestra territorierna, än att i dessas skogar finna nybyggare från kuststaterna. Dit, hvarest den bästa utkomsten erbjudes, dit går Amerikanen, antingen det bär af till sjöss eller till skogs; och han lyckas vanligen lika så väl i det ena som i det andra, så mycket hellre, som han icke

ärft några fördomar, men deremot både vanor och lefnadssätt, som äro synnerligen passande för dylika hårda och besvärliga yrken.

Så mycket för personalen: för materialen erbjuda dessa Stater ett nästan lika gynnande fält; ty om de möjligen icke ännu ega de tvenne artiklarne jern och hampa i tillräckligt qvantum, så ega de åtminstone den hufvudsakligaste och vigtigaste, virket, i en sådan mängd och till en sådan godhet, att få länder i verlden häruti kunna täfla med dem. Det är nemligen icke nog att här finnas så många olika slag af de täta, starka trädsorter, hvilka byggmästaren företrädesvis använder vid upptimringen och den yttre beklädnaden af fartygen, ty dessa olika Stater producera äfven särskilda sorter af de lätta, raka trädslag, som i synnerhet äro passande för tacklingen, på samma gång de lemna ett lika öppet val af finare och vackrare virkes-sorter för inredningen och prydandet af dessa flytande byggnader. Ehuru hampa visserligen alltid kommer att utgöra en vigtig beståndsdel i tacklingen och utredningen af ett skepp, i synnerhet på våra högre latituder, så har man ändock, och ännu mera på Amerikanska än Europeiska fartyg, sökt umbära denna dyra, och för de flesta stater utländska,

artikel, medelst användande af jern och bomull: det förra till tåg och det sednare till segel. Om Förenta Staterna också icke producera tillräckligt af den förra materialen, så äga de så mycket mera af den sednare; och det jemförelsevis ringa priset på bomull, samt lättheten af sjelfva varan, gör, att segelduk deraf här med mycken förmån kan användas, ehuruväl den, åtminstone i kalla och fuktiga klimat, är mindre stark och uthållande, än den af hampa eller lin.

Men om byggandet och bemannandet af de Nord-Amerikanska handelsfartygen går så lätt, och det förra, åtminstone då man betraktar materialens godhet, med jemförelsevis mindre kostnad, än hos de flesta andra nationer, så hafva skeppsrederierna härstädes en lika stor fördel uti lättheten eller rättare icke-dyrheten af deras proviantering och utrustning. Det verkliga öfverflöd af matvaror, som öfverallt finnes i åtminstone de flesta staterna, sträcker sig synnerligen till de mera substantiela persedlarne, hvilka äro bäst passande för skeppsproviant; och lika lätt en härifrån afseglande sjökapten har att, till godt pris, förse sig med en förträfflig proviant för en långresa, lika säkert är det att besättningen på de Amerikanska kopvardifarty-

gen lefva betydligt bättre än på någon annan nations fartyg. Denna omständighet bidrager, i förbigående sagdt, kanhända lika så mycket till våra Svenska matrosers synnerliga predilection för dessa staters sjöfart, som skillnaden emellan dollars och riksdalrar, ehuru farlig denna i alla fall är för våra patroner eller rättare våra kaptener. Lika litet en sådan sjöman kan undgå att finna en betydande olikhet i kosten på de Amerikanska och de NordEuropeiska fartygen — och är detta afseende på maten i alla fall väl mera förlåtligt hos en lägre strängt arbetande person, än hos den så kallade bildade gourmanden — lika litet skulle de Amerikanske sjömännen vilja byta diet med våra; och vi hörde en gång sjelfva ett temligt bestämdt yttrande härom från en styrman på ett af deras fartyg. Han talade nemligen om att han varit ända till Petersburg, och trodde sig icke kunna gifva oss en tydligare idé om de "stackars kreaturen Ryssarne", än att de ombord på sina fartyg icke äta annat än svart bröd, hårdt som sten, i stället för vanligt menniskobröd, hvarunder han pekade förut åt backen, der besättningen just åt middag och som bäst expedierade sina krithvita hveteskorpor jemte den vanliga helsosamma Ame-

rikanska sjörätten *"pork and molasses"* — fläsk och sirap. Han blef också mera än förundrad, då vi försäkrade honom, att vi icke allenast hörde till de svartbrödätande nationerna, utan äfven ombord på våra fartyg oftare fått beqväma oss till den mörkare än den ljusa bröd-dieten, och derunder skattat oss ganska lyckliga, om dessa svarta stenlika knallar blott voro, hvad de alltid äro såsom färska, ett välsmakande och temligt helsosamt bröd, och icke, som de nästan alltid bli, länge gömda ombord, i synnerhet i ett varmt klimat, håltoma grönmögliga skorpor, eller rättare små — om icke för matrosen, åtminstone för naturforskaren — rätt interessanta kolonier, der både det vegetabiliska och animaliska lifvet, kan studeras från sin första början till dess olika utvecklings-stadier, men som kaptenen icke destomindre gör klokast, så vida nemligen några andra äldre organismer af djur- eller växtriket finnas att tillgå, att kasta öfver bord ju förr dess hellre, eller innan dessa metamorfoserade knallar fatta sitt parti att sjelfva vandra ur brödlåren.

Men vi hafva nu råkat betydligt djupare in i sjöprovianterings-detaljerna, än vårt för handen varande ämne kräfver, och vi skola derföre skilja oss från detta i alla hänseenden

lika vigtiga, som i frågan om den hufvudsakliga artikeln, bröd, i vår tanka kan hända något mindre väl administrerade departement — med den önskan att, så vida man icke kan förmå sig till att gifva vårt skeppsbröd en för så väl genombakningen som torkningen och matros-munnen mindre olemplig form, än dessa bettgäckande, tandprofvade knall-kuber, man åtminstone för långresor till varmare farvatten ville inskränka qvantiteten till det för passagen högst nödvändiga, och dessutom alltid gifva kaptenen öppen fullmakt att, så snart ankaret fälles i en sådan hamn, genast få låta knall-lårens svartmögliga inventarium göra sällskap, samt åter fylla den med de ljusare brödsorter, hvilka, mindre för sjelfva mjölämnet, än för dess bättre och torrare bakning, äro mycket förmonligare ej mindre för besättningens trefnad och helsa, än äfven i längden för redarens kassa. Hvad här är sagdt för handelsfartyg, gäller lika mycket för örlogsskepp, ty då det med skäl af oss anses för dyrt, att utrikes proviantera en fregatt-besättning, så är det så mycket nödvändigare att tillse, att det brödförråd, ett dylikt fartyg erhåller, är så mycket görligt — och en god del kan göras i den vägen — torrt, färskt och väl bakadt; ty i annat fall

händer det lätteligen, hvad som både har händt och skall hända i ett varmt klimat, att de redan gamla, ej genomtorkade brödbitarne snart förderfvas af fukt, mögel, maskar och insekter, lika vämjeliga och ohelsosamma för besättningen, som ett rättvist mål för andra nationers åtlöje, egna officerares förargelse och chefens slutliga förlägenhet, då hela det odugliga förrådet ändtligen måste kastas öfver bord, och alla de obehagliga, ansvarsfulla åtgärderna med besigtningar, kasseringar, afskrifningar, utrikes upphandlingar, och hvad alla de der förfärliga artiklarne i redogörelse-reglementet heta, hvilka hota den befälhafvare, som ser sig tvungen att skrida till en stor kostnad för staten, för att undvika en ännu större som annars, på ett eller annat sätt, ovilkorligen skulle inträffa.

Oaktadt Förenta Staternas manufakturer så mycket mindre kunna ställas i bredd med deras handel och sjöfart, som de ännu, långt från att kunna exporteras, icke äro tillräckliga för dessa länders eget behof, så hafva de jemt fortfarit att stiga, sedan revolutionen eller rättare dessa koloniers emancipation från Engelska väldet.

Då man talar om NordAmerikanska manufakturerna, är det likväl nödvändigt att först

anmärka, att det hufvudsakligast är de nordöstra staterna, som då komma i fråga, och synnerligast den delen deraf, som är känd under namnet Nya England; ty de sydliga och vestliga hafva hittills, och komma troligen ännu en lång tid, att mindre sysselsätta sig med denna industrigren: de förra för deras klimat och befolkning, och de sednare för deras läge och nyliga odling. Den starka hettan, bördiga jordmånen och många slafvarne, som närma söderns stater mera till tropikländer och deras produkter till hvad vi, med ett gemensamt namn, kalla kolonialvaror, göra äfven att odlandet af dessa i verldshandeln så dyra råämnen nästan uteslutande sysselsätter dessa länders egare. På samma sätt komma de ouppodlade men fruktbara landsträckorna af de vestra staterna, äfvensom deras granskap med de äldre mera befolkade, att ännu en tid inskränka deras invånares verksamhet till producerandet af så kallade landtmannavaror, hvilka dels uppfylla deras egna första behof och dels utbytas för sådana effekter, som de sjelfva icke hafva tillfälle eller förmåga att förfärdiga, och som de i alla fall för bättre pris tillhandla sig från de mera befolkade grannstaterna.

Det är således endast den nordöstra delen

af Förenta Staterna, som både för sin ålder, läge, klimat och befolkning, hittills med fördel kunnat befatta sig med fabriksrörelse. Lika alla andra kolonier, kunde manufakturerna inom dessa stater likväl icke hafva hunnit någon särdeles höjd under Engelska väldet, — pris vare alla moderlands, och deras isynnerhet, försorg om att tillhandahålla dem alla dylika förnödenheter. Efter befrielsekriget började likväl dessa näringsgrenar snart tillväxa med den hastighet, som dessa staters beskaffenhet, både i hänseende till topografi och befolkning, borde åstadkomma. Nya Englands provinser bestå nemligen i allmänhet af en mindre fruktbar och temligen kuperad jordyta, hvars många strömmar och vattenfall lätta fabriksanläggningar, på samma gång deras population utmärker sig för ett synnerligt sinne och skicklighet för alla mechaniska befattningar. Likväl hade detta lands fabrikanter, likasom så många andra länders, svåra medtäflare i de Engelska, hvilka, oaktadt den långa transporten och risquen derunder, kunde sälja sina varor till bättre pris, så länge nemligen dessas införsel icke var belagd med en någorlunda hög tull. Naturligtvis sökte de nordöstra staterna att få denna förhöjd, och det fanns nästan in-

gen kongress, på hvilken icke detta ämne var å bane; men de södra staterna höllo alltjemt emot, under det billiga påstående, att de hade rätt att köpa sina förnödenheter der de fingo dem till bästa pris, synnerligast som de nordliga syster-staterna ännu icke kunde på långt nära uppfylla deras behof i den vägen. De förra påstodo deremot, att det icke var dem möjligt att göra detta, förr än de, genom en högre tull på de utländska fabrikaterna, sluppo dessa medtäflare, åtminstone för någon tid, efter hvilken de skulle kunna tillhandahålla dem dessa saker, både i erforderlig mängd och till lika godt pris som de utländska. Härpå svarade åter de södra staterna, att de alldeles icke bedt de norra om att bekymra sig med dessa sakers producerande, utan om de icke längre funno sin uträkning vid att egna sig åt dessa yrken, så kunde de ju förr dess hellre välja något annat, hvarunder de icke behöfde tigga sig till uppoffringar af syster-staterna.

Man ser att det i Amerika gick precist lika så till som i Europa, och till och med hemma hos oss sjelfva, der de så kallade "olika interessena" föra alldeles samma språk; men hvad som gör denna fråga, och i allmänhet alla dylika frågor, så mycket märkvärdigare, om icke

just interessantare, i Förenta Staterna, är den olika skalan, både i geografiskt och politiskt hänseende. Då det hos oss i detta fall endast är fråga om några olika städers eller på sin höjd olika provinsers interesse, hvilka i alla fall formera mindre och integrerande delar af en gammal stat, så gäller det här icke mindre än hela och ganska olika stater, hvilka visserligen erkänna en gemensam regering, men som, det oaktadt, alltid vilja anses hvar för sig suveräna, och, i synnerhet i frågor af denna beskaffenhet, icke draga i betänkande att framkasta temligen otvetydiga vinkar om, att de äfven i verkligheten snart kunna blifva det.

Emellertid afgjordes icke denna stora fråga, eller rättare de nordöstra staterna vunno icke sin afsigt, förr än år 1828, då de ändtligen drefvo igenom en ny tulltaxa, hvilken ej så obetydligt ökade tullen på utländska manufakturvaror. Oaktadt all den stora vigt, och man kan nästan säga öfvervigt, som dessa gamla stater ega i jemförelse med de nyare; så hade de troligen ändå icke segrat, om de icke vid detta tillfälle hade användt tvenne vapen, som voro mera kraftiga än alla statsekonomiska skäl och parlementariska sofismer i verlden. Dessa voro nemligen vädjande till nationens fåfän-

ga och uppeggande af dess hätskhet emot Engelsmännen. Den förra kunde icke tåla att "*the United States*" skulle behöfva anlita det gamla Europa om sina förnödenheter; och den sednare kunde ännu mindre smälta att Engelsmän skulle riktas på en industrigren, som deras egna landsmän kunde bedrifva. Tulltariffen gick således igenom, och den naturliga effekten deraf har icke uteblifvit på de nordöstra staternas manufakturer, hvilka alltsedan dess äro i ett mångdubbladt stigande, emot hvad de voro före denna period. Det är blott skada att en lika naturlig verkan deraf icke heller har uteblifvit, nemligen de södra staternas jemna påstående, att deras interesse blifvit uppoffradt för de andras, eller att de *nu verkligen* måste lida för en sak, hvilken *framdeles möjligen* kan bli förmonlig för hela Unionen.

Denna klagan gick till och med så långt, att man slutligen måste jemka något emellan de olika interessena, och en Bill genomdrefs på någon af de sednare kongresserna, hvilken bestämmer en successif nedsättning i tullen på utländska manufakturvaror. Genom denna kloka åtgärd kommer den så kallade "skyddstullen" att, efter någon tid, om icke alldeles försvinna, åtminstone minskas så betydligt, att det ena

och största interesset, konsumenternas, icke längre har skäl till klagan, på samma gång det andra, eller producenterna, måste medgifva det de fått så lång tid på sig att, fredade för utländsk medtäflan, upparbeta sina fabrikstillverkningar, att de skäligen icke kunna begära mera; så vida nemligen icke deras pretentioner gå ända derhän — hvilket icke är utan exempel på andra ställen — att hela landet jemnt och beständigt skall skatta till vissa individer eller, med andra ord, folket dyrare betala en inhemsk vara, än en bättre arbetad utländsk, endast derföre att några af deras medborgare fått det infallet att befatta sig med dylika sakers förfärdigande: hvilket är ganska förlåtligt och oförargligt, men hvad som deremot är ingendera, är att de sedan försäkra det de bli ruinerade på handteringen, så vida man icke vill till stegrade priser köpa de fabrikater, som de, naturligtvis af lutter patriotismus, envisas med att tillhandahålla sina älskade landsmän.

Hvad som likväl kanhända är det märkvärdigaste med detta kinkiga ämnes behandling i Förenta Staterna, är den sans och åtminstone yttre lugn, hvarmed det blifvit afgjordt, eller, med andra ord, att en, i de olika staternas interessen så djupt ingripande fråga kun-

nat icke allenast diskuteras utan äfven fredligt afgöras medelst kongress-akter, af hvilka den förstnämnda, eller den af år 1828, så bestämdt verkade ofördelaktigt för de södra staterna. Att denna tulltariffs applicerande icke åtföljdes af verksammare och alfvarligare åtgärder från dessa stater, än det redan omnämnda knotet, talar emellertid mera för stabiliteten af Nord-Amerikanska Unionen, än både deras eget skryt härom och deras antagonisters spådomar om motsatsen. Orsaken återigen till detta lyckliga, och för många oförmodade, resultat af denna, så väl som många andra vigtiga frågor — hvaribland till exempel Westindiska handelns upphäfvande, sista oväsendet i Virginien, Bankfrågans afgörande, med flera — är att Nord-Amerikanerna i allmänhet äro en nation, som utom det den är klok nog att mera finna sin uträkning uti att arbeta än att slåss, i allt hvad som angår deras handel och industriella förhandlingar icke plågas af vanor eller fördomar, utan i stället för att länge sörja öfver en försvunnen konjunktur eller overksamt grubbla på dess återkommande, spekulerar man genast på något nytt företag, som bättre passar för den närvarande perioden, och hvilket åtminstone lönar

sig bättre, än att, som oftast hos oss är fallet, fåfängt sitta med armarne i kors och fundera på "de goda tidernas" återkomst.

KAPITLET XIII.

NORD-AMERIKANSKA KRIGSMAKTEN.

Lika de flesta till hafvet gränsande länder, ega Förenta Staterna ett dubbelt försvarsverk, eller som vi kalla det en "krigsmakt till lands och vatten"; men olika våra Europeiska sjöfarande nationer — med blott ett eller kanske par undantag — har deras flotta i de flesta afseenden ett så stort företräde framför deras armé, att man här med rätta nämner det flytande försvaret före det andra, och skulle således, så vida man här ville infatta de båda makterna i ett formulär, säkerligen kalla dem "krigsmakten till vatten och lands." Vi skola nu likväl icke afvika från den hos oss antagna rangordningen, utan vid beskrifningen af Nord-Amerikanska krigsmakten börja med landförsvaret, öfvertygade om att vi då åtminstone gömma det bästa till sist.

Hvarken den geografiska belägenheten af Förenta Staterna, eller deras nuvarande regeringssätt, eller folkets lynne och vanor äro synnerligen förmonliga för bildandet af någon egentligen så kallad militärisk karakter hos nationen. Ehuru republiken redan varit invecklad i sex särskilda krig, så hafva endast tvenne af dem varit af den beskaffenhet, att man dervid behöft anlita landtrupper. Dessa tvenne voro med Engelsmännen, nemligen sjelfva revolutionsstriden och de fruktlösa Engelska invasionerna åren 1812, 13 och 14 — båda af den natur, att de förmodligen aldrig förnyas. De fyra andra, hvaraf ett med Frankrike, två med Algier och ett med Tripolis, voro åter af den beskaffenhet, att de endast erbjödo fält för marinens verksamhet. I närvarande tid, och med de grannar Förenta Staterna nu ega, är det också nästan lika litet att förmoda, det ett möjligen blifvande krig kan komma att påkalla deras armé, som det deremot är ganska säkert, att ett sådant alltid kom att påräkna deras flotta, och uppmana den till en större verksamhet, än den i alla fall icke obetydliga, den nu eger under den fredligare rolen att på de flesta haf trygga och, om så behöfs, försvara dessa vidt trafikerande staters sjöfart och handel.

Icke heller kan dessa länders republikanska eller, bättre, demokratiska statsförfattning bidraga till att bilda någon synnerlig militär-esprit hos nationen, utan snarare tvärtom. Det i sig sjelf enkla och anspråkslösa sättet, på hvilket styrelsen här handhafves, blir det ännu mera genom den totala brist på all den militära prakt och grannlåt, som åtföljer de högre funktionerna i andra länder. Här finnas hvarken några uniformer eller ordnar och ännu mindre några garder eller paraderande garnisons-regementen, ej en gång i sjelfva hufvudstaden, der man ej kan upptäcka en enkel postkarl framför sjelfva residenspalatset. Till och med vid de högtidligaste tillfällen, som både här och i andra länder kunna komma i fråga, nemligen hyllningen af en ny regerande person, eller hvad man här kallar ombytet af President, skulle det kunna hända, ehuru otroligt det kanhända låter, att man icke skulle få se en enda uniform, så vida icke bland åskådarne, hvaribland antingen någon af de utländska diplomaterna eller möjligen någon närvarande officer af flottan eller armén, kunde på detta sätt utmärkas från den enkelt klädda mängden. Lika litet får man skåda någon militärisk lyx eller parad i de större och folkrikare städerna,

ty man ser der icke en enda uniform hvarken militär eller civil, med undantag likväl af de sällsynta tillfällen, då någon mönstring af milisen eger rum, hvilka emellertid för en fremling snarare skulle kunna förefalla såsom en äkta Amerikansk parodi på våra Europeiska militära parader, än någon verklig alfvarlig mönstring till utrönande af truppernas exercis och hållning. Åtminstone föreföllo oss sådana ett par mönstringar af denna sort, hvilka vi hade nöjet att skåda i NewYork, och hvarvid hela affären, ända från soldaternes klädsel, plie, manöver och handgrepp, upp till officerarnes dito, dito, dito, tycktes förråda en ögonskenlig ovana vid denna handtering, jemte en ömsesidig önskan att slippa från hela tillställningen ju förr dess hellre, då man troligen alla graderna igenom, från Öfversten till trumslagaren, hade vigtigare och nyttigare saker att uträtta hemma på kontoret eller verkstaden, än stå här på gatan och bli begapad af, visserligen icke beundrande, medborgare.

Men hvad som mest af allt är hinderligt för någon militärisk anda, är sjelfva nationalkarakteren, till hvars grunddrag visserligen icke kan räknas mycket af det chevalereska, men deremot en afgjord takt och beräkningsförmåga

uti allt hvad som hörer till det borgerliga lifvet, eller med andra ord, mindre sinne för det tappra och lysande än för det sluga och redbara, och i allmänhet mindre äregirighet, än hvad annan girighet som helst. Som nu hvar man vet, är soldat-yrket, åtminstone under fred, af alla möjliga yrken, väl det sämsta, då frågan är om att förkofra sitt timliga goda, ty det kan verkligen i en dubbel bemärkelse, eller både med afseende på individen och staten, sägas höra till de "tärande." Men detta stånd har äfven en annan egenskap, hvilken lika litet harmonierar med dessa för sin personliga frihet nu mera så ömtåliga republikaner, egenskaper, som man skulle kunna kalla afsvurna fiender till all politisk jemlikhet, nemligen disciplinen och subordinationen. Härmed är likväl icke sagdt, att Nord-Amerikanska armén är i saknad af dessa begge sine-qua-non beståndsdelar för all militärkorps, utan blott att sjelfva det militära ståndet icke är populärt, och att ingen gerna egnar sig deråt, som ser någon af de många här varande utvägar till mera både politiskt och individuelt oberoende.

Af allt detta följer emellertid icke att Nord-Amerikanerna sakna alla militära egenskaper, då det verkligen gäller att slåss, notabene

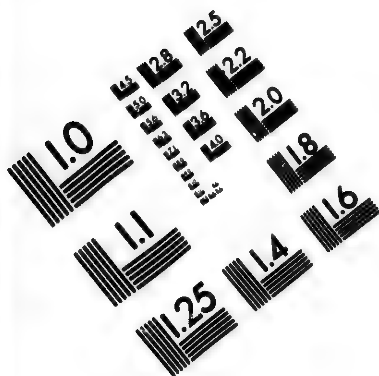
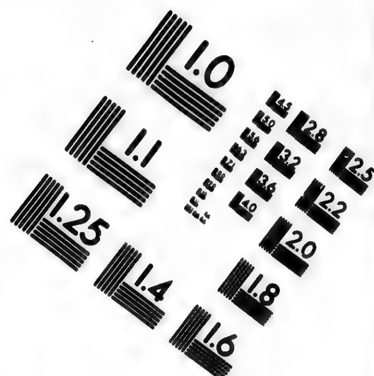
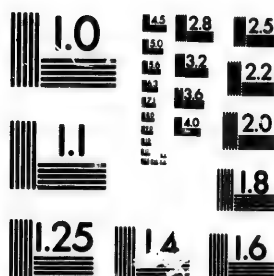
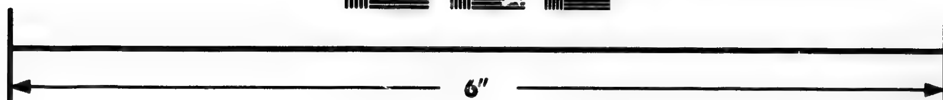
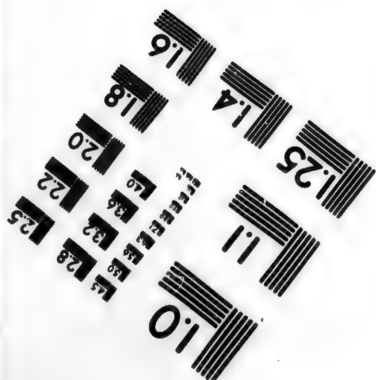
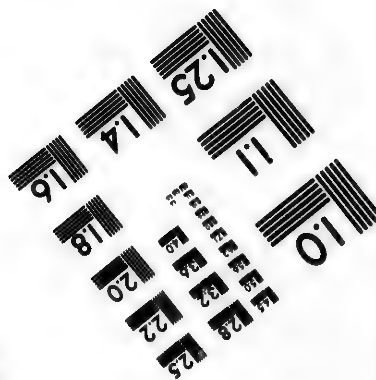

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

likväl, för en sak, som lönar mödan af denna sorts verksamhet, ty det felas dem hvarken personligt mod eller presence d'sprit eller skicklighet att handtera vapen; hvilket också historien om deras krig bäst intygar. Vid alla de tillfällen, der det mera berodde af soldaternas individuella ansträngning än anförarnes skicklighet, der besegrade de nästan alltid sina motståndare; men deremot voro de mindre farliga, der utgången mera berodde af befälhafvarnes planer och den collectiva kraftyttring, som härvid är oumbärlig, men som endast kan förvärfvas genom disciplinen. De voro, med ett ord, bättre som lätta ströftrupper, för att i mindre afdelningar oroa och förstöra sin fiende, än att i större armékorpser bjuda honom spetsen på slagfältet. Detta förhållande följer också naturligen af hvad som i det föregående är ordadt om den ringa militära andan inom nationen, och skall bli detsamma i alla länder under samma omständigheter; ty personligt mod är en moralisk atribut, som icke gerna kan saknas hos ett fritt och i lägsta klasserna så upplyst folk, men deremot skola de högre militära egenskaper, hvilka stöda sig på krigskunskap och disciplin blifva sällsynta om icke alldeles saknas, der man icke äfven under freden syssel-

sätter sig med kriget, eller, med andra ord, der man som här är så lycklig, att man icke behöfver det, utan tillåtes mera öfva sin verksamhet och skarpsinnighet på att skapa och förvärfva, än att skada och förstöra.

Hvad åter sjelfva den fysiska menniskan eller den blott animala styrkan beträffar, så finnes det troligen ganska få länder och enligt vår öfvertygelse knappast något, med undantag kanhända af England, hvarest invånarne i allmänhet förete en så stor kroppsbyggnad och så mycken personlig styrka som härstädes. Detta är också mindre besynnerligt än naturligt, då man betraktar dessa länders milda klimat samt mängden och godheten af födoämnen, hvilka delas af till och med de lägsta och fattigaste klasserna. Lägger man nu härtill den, man skulle kunna säga nästan allmänna, lust och fallenhet för att handtera skjutgevär — en följd af den öfver så stora skogfulla landsträckor utspridda befolkningen — som utmärker denna nation, så finner man att de i dessa afseenden icke skulle formera de sämsta rekryt-ämnen; och ehuru liten fallenhet eller rättare benägenhet de under fredliga tider visa för soldatlifvet, så fordras det emellertid blott ett populärt krig och skickliga officerare, för att af

dem bilda trupper, hvilka blefvo ganska fruktansvärda, äfven för andra fiender än dem, hvilka de för närvarande behöfva att frukta.

Detta är också orsaken till den nuvarande ringa och, för den som derunder tänker på våra Europeiska stående härar, obetydliga styrkan af Förenta Staternas reguliera armé, ty den räknar icke flera soldater, än hvad som oftast utgör ensamt garnisonen i våra hufvudstäder, eller omkring sextusende man. Dessa äro antingen stationerade på vestra gränsen emot Indianerna, eller ock kompanivis förlagda på de poster långs östra kusten, hvarest de militära förråden förvaras. Ehuru liten denna styrka är, kostar den ändå ganska betydligt, eller omkring två millioner piaster årligen, hvilket jemförelsevis är mera än hvad armén kostar i någon annan stat. Men också är både befäl och trupp härstädes bättre betalda, än hvad som vanligen är fallet med militären i andra länder, och soldaten i synnerhet både klädd, född och aflönt vida tillräckligare än troligen någon af dess gelikar annorstädes.

En soldat i Förenta Staternas tjenst tager värfning för fem år, och erhåller derunder en sold af fem piaster i månaden, utom föda och kläder. Dessa sednare bestå af följande artik-

lar, beräknade för hela kapitulations-perioden, nemligen fem paradjackor, tre släpjackor af kläde och tre af bomullstyg; fem par paradbyxor och tio par släpbyxor af kläde samt lika många dylika af bomull; en kappa och tre släprockar; tio par stöfflor och lika många skor; tio flanellsskjortor och lika många af bomull; tio par flanellskalsonger, tio par helstrumpor samt lika många par halfstrumpor; en paradmössa, en släp dito samt två läderhalsdukar, och dessutom tre sängfiltar. Man kan icke neka till att en dylik Amerikansk soldats garderob är tillräcklig för dervarande klimat, äfvensom att våra få nöja sig med en något sämre i ett betydligt hårdare.

Officers-personalen inom denna lilla Armé utgöres för närvarande till det mesta, och kommer framdeles att helt och hållet bestå af utexaminerade kadetter från krigs-akademien på West-Point. Denna militära undervisnings-anstalt ligger, som förut är nämnt, på högra stranden af Hudsonfloden och ungefärligen på halfva vägen emellan städerna NewYork och Albany. Ensam midt ibland de ödsliga och tysta högländerna, men vid sidan af den mest trafikerade ström i Amerika, har denna skola en kanhända den mest passande belägenhet, då

den förenar på en gång ett det mest afskilda läge från allt sådant granskap, som möjligen skulle kunna distrahera studierna, men ligger deremot just i vägen för alla sådana besök, hvilka härledda antingen af ett närmare interesse för inrättningen eller ock af blott kuriositet, i alla fall böra bli från sådana personer, att de snarare måste inverka förmånligt än menligt på en läroinrättning af detta slag.

Ehuru nyttan af en sådan akademi började inses straxt efter revolutionskriget och motioneras i kongressen några år derefter, blef den likväl icke besluten, eller rättare platsen för densamme bestämd, förr än långt derefter, till följe af de många olika åsigter och interessen, som i en fråga af detta slag sökte göra sig gällande, hvaribland jalousien staterna emellan icke var det minsta hindret att öfvervinna. Slutligen öfverenskom man om den under kriget märkvärdiga fästningen West-Point i staten NewYork, och år 1802 organiserades krigsakademien derstädes under den nu afledne General Williams' styrelse.

Kadetternas antal får icke öfverstiga tvåhundradefemtio, och de underhållas helt och hållet på statens bekostnad, samt kosta hvardera nära femhundrade piaster om året. Ansök-

ningarne om platser inlemnas till krigsministern och afgöras af Presidenten sjelf, hvarvid likväl måste tillses att, om möjligt, kandidaterna utväljas från alla staterna, äfvensom att sönerna efter officerare från revolutionskriget hafva företrädet, och derefter sådana ynglingar, hvars fäder såsom officerare stupat under de sednare krigen. Ingen under fjorton eller öfver tjugutvå års ålder emottages, och den utnämnde kandidaten underkastas genast en ganska sträng receptionsexamen, hvilken måste nöjaktigt genomgås, innan han vinner inträde vid akademien, hvarom icke återsändes han genast. Sedermera underkastas novicen ytterligare ett halft pröfningsår, och först, sedan han riktigt bestått detta prof, antages han till kadett, men i annat fall underrättas hans föräldrar eller målsmän om, att han icke passar för detta yrket, utan att de få vara betänkta på att låta honom välja något annat.

Den vanliga terminen för vistandet härstädes är fyra år, under hvilken tid studierna bedrifvas med rastlös ifver. De vetenskaper, hvarmed man förnämligast sysselsätter sig, äro de matematiska, hvilka drifvas till en betydlig höjd; derefter kommer så väl den civila som militära ingeniörkonsten, teckning, kartritning,

landtmäteri och astronomi, äfvensom något kemi ooh mineralogi. Dessutom läses Franska språket, utan att likväl talas, eller blott så mycket som fordras, för att förstå de militära verk, som äro författade på detta språk. Moralen och vitterheten upptaga äfven sina rum på lektions-tabellerna för de högre klasserna vid detta läroverk.

Disciplinen inom akademien är ganska sträng, och i detta afseende anses kadettkorpsen alldeles som en garnisonstrupp och med samma skyldigheter som en sådan, ända från bataljons-exercisen till den mera enformiga och tråkiga pikposten utanför West-Points högvakt. Om sommaren ligga de från sex till åtta veckor i tält, och underkastas då alla besvärligheter af den simple soldatens fältlif. Deremot göra de emellanåt längre exkursioner i smärre afdelningar, så väl på ångbåtarne som till fots, dels för att lära sig marchera längre väg och dels för att bese och rekognoscera landet. Dessa långväga tåg äro icke inskränkta till någon viss årstid, åtminstone hade vi sjelf tillfälle att i december månad se ett dylikt litet kompani af ungefär femtio kadetter inmarchera i Philadelphia, hvarest de inqvarterade sig för natten på ett af de större värdshusen, och andra da-

gen fortsatte marchen söder ut. Det enda vi, åtminstone för tillfället, hade att anmärka emot denna lilla trupp var en sak, hvilken likväl lär vara ett fel, vidlådande hela akademien, nemligen att man icke är nog uppmärksam på att tillhålla kadetterna den för soldaten så nödvändiga plien, eller den upprätta ställning, med afseende på bröstets framskjutande och axlarnes tillbakadragande, hvilken är lika helsosam och naturlig för personer i allmänhet, som den motsatta ställningen är skadlig och högst opassande för militären i synnerhet.

Det mindre proportionerade förhållandet emellan den stora numeralen vid kadettkorpsen, jemförd med armén, eller rättare dennes officerspersonal, utvisar också att regeringens mening med denna inrättning varit af en vidsträcktare åsigt än blott den att bereda skickliga officerare för de reguliera trupperna. Planen med krigsakademien vid West-Point sträcker sig också ända derhän, att småningom kringsprida öfver alla staterna en mängd militäriskt bildade personer, hvilka, ehuru de icke egentligen voro i Unionens krigstjenst, ändå naturligtvis blefvo lika begärliga som passande befälsämnen för milisen, äfvensom de mest tjenliga att till de aflägsna delarne af landet sprida håg för stu-

derandet af de praktiska vetenskaperna och smak för litterära studier, samt, sist men icke minst, att ingifva bättre idéer om nyttan af militär-disciplin och krigskunskaper. Man kan icke neka till att denna plan med krigsakademien är vacker och till och med den vackraste, som troligen någon dylik läroanstalt haft att tacka för sin uppkomst. Många påstå också att denna plan är så idealisk, att den, lik alla idealer, icke duger i tillämpningen, eller att hvad nytta Förenta Staterna kunna hafva af West-Point, såsom helt rätt och slätt en skola för arméns officerare, så kunna de icke räkna särdeles mycket på den i andra afseenden, ty de derifrån utgående ynglingarne, som icke ingå på armén, kosta staten mera än den nytta de möjligen kunna göra genom att sedermera utsprida någon håg för studier eller böjelse för militärisk ordning bland den öfverväldigande massa af deras medborgare, hvilka icke tycka sig behöfva det ena och förakta det andra, under det de anse sig hafva helt annat att göra än befatta sig med dylika struntsaker. På samma gång man icke kan bestrida, att detta påstående för närvarande tyckes hafva sannolikheten för sig — så mycket mera som verkan af dylika uppfostrings-anstalter i allmänhet icke

kan vara annat än högst långsam och just derföre omärklig, hvilket i synnerhet måste bli fallet med denna, som till hela folkmängden står i ett så ringa förhållande — så får man väl ändå medgifva, att den i längden nödvändigt måste medföra en icke obetydlig nytta för landet; hvilket till och med säkerligen skulle kunna skönjas, så vida ett krig utbröt. För öfrigt kan man väl säga med lika tillförsigt om detta läroverk som om alla andra klokt inrättade, att de summor staten derpå använder, äro de mest fruktbärande af alla, samt att upplysning och kunskaper aldrig kunna betalas för högt, hvarken af individer eller af staten, ty om de, med hela kraften af uttrycket, kunna sägas vara ovärderliga för de förra, så äro de i närvarande tid oumbärliga, ja på sitt sätt ovilkorliga för den sednares säkra bestånd.

Men om man i allmänhet i Förenta Staterna med mindre interesse följer allt hvad som har afseende på armén, så är detta för ingen del händelsen med flottan, ty den omfattas deremot af hela nationen med en förkärlek, som oftast från regeringarne fallit på det grannare syskonvapnets lott i andra länder. Då styrelsen härstädes med mycken svårighet skulle kunna i kongressen genomdrifva en jem-

förelsevis obetydlig ökning i den stående härens personal eller materiel, så skulle deremot en mångdubblad utgift för marinens tillökande beviljas ganska lätt; och det har ännu icke varit exempel på, att regeringens propositioner i afseende på flottans förstärkande icke gått igenom, men väl har det händt att representationen voterat större summor till detta ändamål, på samma gång den afslagit en mindre för armén. Detta förhållande är så mycket märkligare, som kostnaden för flottan, åtminstone sedan någon tid tillbaka, haft en större proportion till den för armén, än dessa båda statsutgifter haft till hvarandra i något annat land.

Orsakerna till detta omvända förhållande härstädes äro många, och med ihågkommande af hvad redan är yttradt derom i början af detta kapitel, skola vi blott tillägga att Amerikanernas nationela jalousie om sin medborgerliga frihet icke är en af de minsta deribland. Man hyser nemligen härstädes en slags politisk farhåga för att under fredstider lemna i regeringens händer en större militärisk styrka än den ytterst nödvändiga, som fordras för att bevaka krigsförråderna och vidmakthålla ordningen på gränserna, då man tror sig i andra länders historia hafva sett exempel på att de

stående soldathärarne varit farliga för nationernas frihet; och har man derföre härstädes under ett krig räknat på det förnämligaste försvaret hos väpnade medborgare eller i milisen. En dylik farhåga kan deremot icke gerna utsträcka sig till flottan, ty hvad tjenst den än kan göra regeringen emot dess utländska antagonister, så kan den icke gerna användas emot de inhemska, och ännu mindre begagnas till utförande af några politiska planer inom landet: och skulle man verkligen, med afseende på omöjligheten hos detta vapen, att, lik det andra, kunna ombytas från defensivt till offensivt emot egna medborgare, företrädesvis kunna kalla det nationens försvarsverk.

Men hvad som mera än dessa, nu för tiden temligen öfverflödiga, skrupler — ty en armé kan i våra tider lika litet som en flotta inverka på en fri nations inre förhållanden — gör marinen så populär inom Förenta Staterna, äro helt andra, och snarare positiva än negativa, förtjenster hos det flytande vapnet, hvilka mera harmoniera med detta folks karakter och vanor, samt bättre motsvara dess kalkylerande beräkningar, än alla landtrampande vapen i verlden, de må nu vara gående, åkande eller ridande. Oberäknadt det i högsta grad

smickrande för nationens fåfänga af flottans vackra krigsbedrifter ända från dess första uppkomst, kan dessa kloka republikaner icke undgå att finna hvad för en mera handgriplig nytta de jemt och ständigt draga af sina krigsskepp, med afseende på det skydd de lemna åt deras så betydliga utrikes sjöfart och handel, och den säkerhet, med hvilken deras köpmansfartyg kunna besegla nästan alla möjliga haf. Äfven har regeringen mera än en gång funnit nyttan af att låta flottan slita dylika smärre politiska tvister, hvilka så ofta uppstå under handeln med aflägse mindre civiliserade nationer, och hvilka dels kunna vara nog kinkiga att på annat sätt bilägga, och dels af en för momentet natur, att på annat sätt afgöras, än med dessa de mest vältaliga af alla diplomater, dessa peremptoriskt dundrande språkrör, på hvilka vi någorstädes sett ingjuten den naiva och uttrycksfulla devisen *"Ultima ratio Regum."*

Dessutom fordras det en egenskap hos personalen vid en marin, hvilken icke eger något motsvarande vid armén, på samma gång den i och för sig sjelf utgör hufvudbeståndsdelen i ett yrke, som, om det just icke kan kallas positivt närande, åtminstone är det relativt i en

så utomordentlig grad, att det omöjligen kan annat än vara högst populärt i ett så industriöst land som Förenta Staterna — nemligen sjömanskapen. Samme kalkylerande Amerikan, som måhända med ett föraktligt småleende skulle betrakta exercisen af ett kompani soldater, eller med ovilja beräkna huru mycket nyttigare en rekryts tid skulle kunna användas, samme praktiske man skulle deremot med nöje kunna följa ett örlogsskepps manöver eller åse en matros' arbete, under den öfvertygelsen att de förra sakerna icke duga till någonting, utan möjligen under ett krig, men de sednare deremot ganska användbara och nyttiga äfven under fred. På sitt sätt har väl också vår beräknande republikan icke så orätt, ty den fördelen åtminstone har flottan öfver armén, att innan någonting af det militäriska, som utgör bådas hufvudföremål, kan komma i fråga för den förra, måste nödvändigt föregå en slags kunskap och skicklighet, för att blott kunna röra sig på det element, som utgör fältet för dess verksamhet, hvilka visserligen icke formera den minsta eller lättaste afdelningen i örlogsmannayrket. I detta afseende har också sjökrigsmannen öfver soldaten en fördel, hvilken växer med graderna, att han valt ett yrke, hvartill ovilkorligt for-

dras, om icke högre kunskaper, åtminstone en praktisk skicklighet, som icke allenast kan gagna samhället under fred, utan äfven under många omständigheter trygga dess egna personliga oberoende.

Såsom vanligt med afseende på kolonier och moderland, kunde de Amerikanske sjömännen, före revolutionskriget, icke gerna utmärka sig i militäriskt hänseende på annat sätt än möjligen såsom tjenstgörande på Engelska flottan. Koloniernas historia före denna period omtalar likväl smärre krigsbedrifter på sjön, hvilka, ehuru de egentligen icke kunna klassificeras inom örlogsmanna-daterna, ändå utmärkte sig för både mod och skicklighet, samt i alla fall bevisade att här funnos de elementer, hvaraf en örlogsflotta kunde skapas. De kaperier, hvartill moderlandets krig gåfvo anledning, och som visserligen, lik alla sådana vederbörligen autoriserade sjöröfverier, hade sin första om icke största bevekelsegrund uti låg vinst, antogo emellertid ofta en större anstrykning af ordning och militärisk takt, än man skulle kunna förmoda från dylika band af blott till hälften lagliga äfventyrare. Orsaken härtill låg uti bristen på en egen marin, som kunde upptaga de djerfva lifliga karakterer, hvilka

drifna af en oöfvervinnerlig håg att dela ett sjökrigs äfventyr, sågo sig tvungna att slåss under en tvetydig kapareflagg, men som derunder likväl icke kunde undgå att utveckla sådana egenskaper, som skulle gjort dem till utmärkta officerare äfven i en örlogsflotta.

Det dröjde också icke länge förrän dessa fingo ett bättre och vidsträcktare fält för sin verksamhet, ty redan i första början af revolutions-striden hissade Amerikanerna sin egen nya nationalflagg, och långt från att endast låta den blåsa hemma på deras vikar och floder, svärmade deras kapare omkring i alla riktningar på Atlantiska oceanen ända bort till kusterna af Europa, oaktadt den, isynnerhet på detta elementet, öfverväldigande styrkan hos deras fiender. Nästan hvilket annat folk skulle väl under dylika omständigheter inskränkt sin verksamhet till att hemma försvara sig för moderlandets tilltag; men under det man der, så godt man kunde, kämpade för sin politiska existence, sträckte de ny-republikanske kryssarne sina fiendtligheter till och med ända in på Englands stränder. Ehuru ingenting kunde tänkas mera hopplöst och äfventyrligt för dessa nyfödda stater, än att så der genast börja en strid på oceanen med moderlandet, så upp-

muntrade regeringen icke allenast de privata kaperierna, utan använde äfven en icke ringa del af sina knappa tillgångar på utrustandet af egna bevärade fartyg. Utgången rättvisade äfven denna politik, ty, utom den betydliga skada dessa mindre fartyg tillfogade Englands handel, så gjorde de republiken en oberäkneligare tjenst dermed, att de väckte de andra Europeiska makternas uppmärksamhet på egenskapen af den makt, som sträfvade att upptagas bland nationernas antal, på samma gång de ingåfvo en ökad borgen för sakens framgång, i de synliga bevisen på en tilltagsen verksamhet, som både förtjente förtroende och kunde löna mödan af bistånd. Fastän Förenta Staternas marin under hela detta krig var ganska ofullkomligt organiserad, ty den bestod endast af smärre fartyg med så väl befäl som manskap tagna från handelsflottan, så lemnade den ändå många enskilda bataljer lika blodiga som segrande, samt utmärkte sig ofta för en djerfhet och sjömanskap, som tydligt visade så väl deras antagonister som den öfriga verlden, att denna nya nation, i detta afseende åtminstone, icke vanslägtats från sina förfäder, utan att den egde en mera än vanlig fallenhet för fejden på det våta elementet.

Efter freden upplöstes till det mesta denna i hast fabricerade marin, med undantag af några mindre skonertar, hvilka bibehöllos för bevakandet af kusten till hindrande af lurendrejerier; och det var icke förr än nuvarande stats-skicket infördes, eller år 1789, som Presidenten Washington sjelf proponerade några fregatters byggande, för att dermed tukta Algierarne, hvilka hade oroat Förenta Staternas sjöfart i Medelhafvet. Ehuru denna proposition genast beviljades, så hunno likväl icke fartygen att bli färdiga, förrän saken var bilagd; men Nord-Amerikanska flottan kan emellertid räkna sin rätta tillvaro från denna period, ty de omnämnde sex fregatterna voro icke väl utrustade, förr än både deras och de förut varande fartygens verksamhet påkallades emot en värdigare fiende än några laglösa Korsarer.

Misshälligheter hade nemligen redan uppstått emellan de båda unga republikerna i Gamla och Nya Verlden; och ehuru aldrig någon krigsförklaring egentligen afgafs från någondera sidan, så befunno Amerikanerna sig snart i öppen fejd, åtminstone på sjön, med sina gamle bundsförvandter Fransmännen. Då det här egentligen gällde att skydda sin sjöfart, så ansträngde Amerikanerna alla sina kraf-

ter, för att i hast öka sin lilla marin: och det var en period under misshälligheterna med Frankrike, som man räknade nära sextio kryssare under Förenta Staternas örlogsvimpel. Naturligtvis voro dessa af en ganska olika karakter både i anseende till storlek och duglighet, och om det också funnos några fregatter af betydlig och till och med ovanlig storlek, samt kommenderade af erfarne och skickliga veteraner från revolutions-striden, så voro de flesta mindre fartyg från tjugofyra till sexton kanoner, hvaraf många byggda till kopvardifartyg och flera under befäl af för tillfället konstituerade officerare, tagna från handelsflottan. Ehuru det sålunda uppstod en marin af betydligt olika elementer, och följaktligen ganska olika lemplighet till att uppfylla den tjenst, som fordrades af så väl personal som material, så afbördade den sig icke allenast de skyldigheter man kunde vänta, utan gåfvo äfven i flera heta träffningar nya bevis på den hos Amerikanerna afgjorda benägenhet och skicklighet för sjölifvet, så väl under krigiska som fredliga förhållanden.

Emellertid blef det likväl nödvändigt, att efter freden reducera en stor del af denna så olika flotta, både med afseende på befäl och

fartyg; och på den utgallring, som derigenom uppstod, kunde den qvarblifvande delen naturligtvis icke annat än vinna. Ehuru en särskild flottans styrelse organiserades år 1798, så egde marinen icke något bestämdt freds-etablissement, förr än år 1801, då en kongress-akt bestämde detsamma. Enligt denne skulle flottan bestå af nio fregatter af olika storlek jemte några få smärre fartyg, och af den temligen talrika officerspersonalen bibehöllos endast så många, som erfordrades för dessa fartygs befäl. Från denna tidpunkt ända till närvarande stund har likväl aldrig denna corps blifvit det ringaste minskad, utan tvertom jemt ökad, ehuru under samma period armén varit utsatt för lika många reduktioner som tillökningar, allt efter som den varierande nödvändigheten deraf, under krig eller fred, fordrat.

Tvenne år efter nyssnämnde tid påkallades å nyo flottans tjenst, eller rättare uppmanades till en större verksamhet än den vanliga under fred af kustbevakning och enskilda kryssningar till aflägsnare farvatten. Dejen af Tripolis hade nemligen fått det infallet att bemäktiga sig ett och annat handelsfartyg, tillhörigt de så långt aflägse republikanerna, förmodligen i den tanka, att då man hade ett helt verlds-

haf emellan sig och egarne, det väl kunde löna mödan af att försöka ett så lätt och frestande rof. Han bedrog sig emellertid på det högsta, ty en snart anländ Amerikansk eskader förstörde icke allenast hans galerer, blockerade hans hufvudstad och bombarderade hans residens, utan hade ganska säkert störtat honom sjelf från tronen, så vida icke ett missförstånd mellankommit, som oförmodadt gjorde slut på kriget. Detta orsakades nemligen af en från Amerika nyss anländ regeringens agent, som trodde sig böra sluta fred på de vilkor han medförde, men som icke visste huru sakerna stodo i det inre af landet, der hans landsmän hade ett segrande parti, i spetsen för hvilket stod Dejens broder, som några år förut blifvit störtad från tronen af usurpatorn, hvilken i sin närvarande belägenhet icke lät sig tillbjudas fred tvenne gånger. Vilkoren blefvo naturligtvis de bästa Amerikanerna kunde önska sig, och eskadern hemseglade under den säkra öfvertygelsen, att de så tuktat det "otrogna packet," att de icke så snart vågade utsätta sig för en ny näpst. Striderna under denna expedition voro likväl ofta nog lika hårdnackade som blodiga, och det föreföll bland annat en mängd äntringar af Korsarernas galerer ända

in i Tripolis hamn, hvarunder Amerikanerna och i synnerhet flera af deras yngre officerare utmärkte sig för en personlig tapperhet, hvilken till sjös sällan får tillfälle att yttra sig bättre, än vid dessa afgörande handgemäng, der striden sker man emot man på ett trångt skeppsdäck. Flera af dem stupade också härunder, och det var till förevigande af dessa tappra ynglingars bedrifter, som det lilla monumentet, hvilket vi redan omtalat, upprestes på örlogsvarfvet i Washington.

Amerikanska flottan har också till betydlig del att tacka kriget med Tripolis för den utmärkta disciplin och örlogstakt, hvilka alltsedan dess utmärkt densamma. Här började man nemligen först se befälet på deras krigsskepp lemnadt åt officerare, som ordentligen inom marinen uppstigit från de lägre graderna till de högre, mest maktpåliggande, att kommendera ett eget skepp. Dessutom erhöllo, under eller straxt efter denna expedition, flera af de yngre officerarne sina fullmakter, hvilka som kadetter börjat sin sjömilitäriska bana under kriget med Frankrike; och då dessa till största delen voro af landets förmögnare slägter och följaktligen af god uppfostran, så bidrogo de naturligtvis betydligt till införande af den hö-

gre bildning i tänke- och lefnadssätt, som är så väsendtlig för allt medborgerligt anseende inom ett samhälle, men synnerligen nödvändig för de högre graderna inom ett yrke, hvilket så ofta kommer i beröring med olika folkklasser hos olika nationer.

Från freden med Tripolis till kriget med England, eller från år 1804 till 1812, inskränktes örlogsflottans tjenstgöring till kustbevakning och konvojering samt enskilda kryssningar så väl i Medelhafvet som Westindien och Atlantiska oceanen, till tryggande af handelsflottans verksamhet, hvilken under denna period var mera liflig än någonsin, i följe af Förenta Staternas neutrala karakter till de stora krigförande makterne. Under denna period byggdes en mängd kanonslupar, och en plan uppgjordes att med mindre fartyg försvara hamnarne under ett krig, hvilken emellertid, redan i första början af dettas utbrott, visade sig icke duga, och de dertill konstruerade farkosterne, som icke förstördes af fienden, såldes sedermera såsom onyttiga. Orsaken härtill bör snarare sökas i den brist på egentlig skärgård som Nord-Amerikanska kusten eger, ehuru sönderskuren af vikar och flodutlopp, än i osäkerhe-

ten om nyttan af ändamålsenliga skärgårdsfartyg för en passande lokal.

Vid början af det sistnämnde året kunde Förenta Staternas marin, oaktadt all dess förkofran hittills, likväl snarare anses såsom en blott kärna till hvad den sedermera blef, än en tillräcklig styrka att tillvägabringa några större resultater, synnerligast emot en af de större sjökrigande nationerna. Den var nemligen tillräcklig för att bibehålla både sjömanskap, örlogstakt och kärlek för yrket, äfvensom att tillfredsställa nationens fåfänga i detta hänseende, samt låta fienderna ana hvad den en gång kunde bli, men den var deremot ännu för liten att åstadkomma någon märklig effekt uti ett krig med den största sjömakt i verlden. Den bestod nemligen endast af följande skepp: tre fregatter af femtiofyra, tre af femtio, en af fyrtiofyra och två af tjugosex kanoner, samt dessutom tio korvetter och skonertar om tio till tjugofyra kanoner. Under loppet af kriget kunde endast byggas ett par större korvetter, oberäknadt likväl en mängd smärre fartyg på insjöarne, hvarest kriget med Engelsmännen bedrefs lika ifrigt som på salt vatten, och, i afseende på styrkan å ömse sidor, med mera jemlikhet.

Under det Amerikanska flottan i det nära treåriga kriget icke räknade flera än omkring tjugo segel, påstås det att den Engelska dertill använde närmare etthundrade större och mindre örlogsfartyg. Med afseende så väl på denna stora olikhet i kollektif styrka hos de båda stridande, som äfven egenskapen af Amerikanernas fartyg, hvaribland icke fanns ett enda linieskepp, kunde det naturligtvis under hela detta krig icke bli fråga om några, som man kallar det, ordentliga "rangerade bataljer," till hvilka fordras skepp af en högre rang, om just icke större verklig styrka, än de som funnos i den republikanska flottan. Om äfven Amerikanerna haft några dylika "skepp af linien", så är det likväl temligt säkert att de varit alltför kloka att deraf sammansätta någon eskader, för att bjuda Engelsmännen spetsen eller, med andra ord, riskera den förnämsta och dyrbaraste frukten af deras marina bemödanden uti en af dessa stora drabbningar, hvilkas utgång hufvudsakligast beror af antalet, men som, huru den också utfaller, alltid blir till fördel för den större makten eller rättare den, som fortast kan ersätta den lidna förlusten. Huru man än må bedöma dessa linieflotts-affärer i allmänhet, så är det emellertid säkert, att En-

gelsmännen i detta krig icke skulle önskat något högre, än att deras fiender hade velat koncentrera sin styrka i dylika ordentliga lagliga "*linie-de-bataille*-skepp," då de troligen med ens hade krossat den, eller också efter en möjligen förlorad batalj snart utsändt en ny flotta, som säkert hade gjort det.

Amerikanerna voro, som sagdt är, alltför kloka: för att icke riktigare bedöma både sin ställning och sina dåvarande resurser; och deras handlingssätt så väl före som under hela detta krig är i många hänseenden af en natur väl värd att begrunda af en mindre nation uti frågan om planen för dess maritima försvarsverk, med afseende på en större och ojemförligt mäktigare fiende. Utom det man ända från första början af Amerikanska flottans uppkomst tyckes hafva haft till valspråk *"litet men godt,"* har man äfven vid konstruktionen af de särskilda fartygen gått ut från principer, hvilka, ehuru de nu temligen tydligt bevisat sin riktighet, likväl då icke voro så kända eller åtminstone icke ansågos af den vigt, som de förtjente. Amerikanerna kalkylerade ungefärligen så här. Vi kunna icke på lång tid mäta oss med Engelsmännen i frågan om skepp för skepp; följaktligen blir det inga linieskepps-bataljer,

och således ingen eskader af sådana. Vi behöfva likväl temligen stora örlogsfartyg, för att skydda vår handel och i de flesta fall kunna slåss med fiendens enkla skepp: nu seglar vanligtvis en fregatt bättre än ett linieskepp: den kan således välja affär eller reträtt; följaktligen skola vi lägga oss till fregatter. Men om allting annat supponeras lika, så måste en större fregatt med flera kanoner vara öfverlägsen en mindre; vi skola derföre bygga våra fregatter så stora, att de kunna slå hvilket fiendtligt fartyg af samma klass, som det råkar. Men vi behöfva äfven några mindre fartyg! Nåväl, vi göra på samma sätt med dem. Vi bygga, till exempel, våra korvetter en half gång till så stora, och gifva dem ett halft dussin kanoner mera, än alla andra korvetter i verlden; då skulle det väl vara en bra dålig kapten, som icke med en sådan skuta tog alla småfartyg han träffade, eller strök flagg för något annat än ett tvådäckadt skepp; hvarvid likväl, notabene, hvarken han eller vår nation förlorade något på ärans vägnar. Medgifves. Men vi behöfva ännu mindre fartyg, som kunna gå in på grundare farvatten. Nå väl, här finnas inga kända fartyg, som för sin storlek segla bättre än våra kustskonertar; vi lägga oss icke till an-

dra småfartyg, då inga äro bättre passande till avisfartyg, kapare och, om de äro bra stora, till enkla kryssare; ty de kunna då icke uppseglas af till och med en fregatt. Vi inskränka oss således till dessa trenne sorter, och om vi, jemte deras relativt öfverlägsna storlek, kunna göra dem mera välseglande, samt icke allenast utrusta dem bättre och omsorgsfullare, utan jemväl ge dem en valdare besättning och befäl, än alla andra makter kunna göra — hvilka begge saker äro oss så mycket lättare, som vår flotta är så ringa både emot våra medel och emot vår handelsflotta eller rättare våra matroser — så vore det väl bra besynnerligt, om icke våra krigsskepp skola alltid bli segrande öfver fartyg af deras klass, och i alla fall både officerare och manskap alltid kunna bibehålla denna säkra tillförsigt om en hedrande utgång af deras drabbningar med fiendens skepp, af hvad sort än dessa månde vara, hvilken är en temligen säker borgen för seger.

Dessa beräkningar voro för enkla och sanna, för att icke rättfärdigas af utgången; och det var lika oförmodadt för den öfriga verlden, som det var oangenämt öfverraskande för Engelsmännen, att höra det den ena efter den andra af *deras* fregatter blifvit tagna af *Ameri-*

kanska fregatter. Saken lät också så otrolig, att man hade svårt att öfvertyga sig derom, eller begripa orsaken till ett så litet anadt resultat af nästan alla affärer, der de båda så olika sjömakternas örlogsfartyg träffade tillsamman skepp mot skepp. Slutligen kom man ändå underfund med, eller rättare, man måste beqväma sig till att erkänna, det de föraktade republikanerna hade icke allenast slugare byggt sina skepp, utan äfven klokare utrustat dem, än det gamla, af sjöära uppblåsta moderlandet. Likväl kunde man icke förmå sig till att medgifva allt eller det lika säkra, att Amerikanska sjöofficerarne i allmänhet, och de få engagerade fregatt-kaptenerna i synnerhet, hade öfvat sina besättningar i kanonernas skötande på ett bättre sätt än hittills, åtminstone i allmänhet, varit fallet på Engelska flottan. De hade nemligen kommit underfund med att dessa stora skjutpjeser kunde nyttjas till att sända kulor på längre håll än "pistolskotts", eller hvad som hittills alltid varit fallet i nästan alla Engelska sjödrabbningar, der man aldrig kunde komma för nära sin fiende, och der affären merendels afgjordes sida mot sida med "dubbelt skarpt", och der således det personliga modet, i förening med färdigheten att blott ladda och "fyra

af," för att, på måfå, inom den kortaste tiden inväka den största portionen jern, afgjorde mera än skicklighet i manöver och artilleri. Amerikanerna deremot tilläto dem icke komma sig så nära in på lifvet, förrän de skickat dem några väl riktade lag från sina merändels svårare kanoner; och följden af dessa oväntade helsningar var oftast någon af masternas fall, eller åtminstone en oordning i tacklingen och deraf orsakad svårighet i manövern, hvilken tillät fienden välja den mest fördelaktiga position, för att närmare beskjuta dem.

Detta Amerikanernas sjökrig med Engelsmännen var också lika hedrande för de förra, som det i flera fall var sårande för de sednares national-stolthet, eller åtminstone mindre smickrande för deras gamla häfdvunna maritima öfverlägsenhet. Ehuru dessa unga staters lilla flotta omöjligen kunde hindra de serskilda Engelska större örlogs-eskadrarne från att landsätta trupper och härja stränderne, så tillfogade ändå de Amerikanska enkla kryssarne en så stor skada på Englands kopvardi-sjöfart, och hade i allmänhet en så menlig inverkan på dessa öboars handel, att det icke behöfdes så många olyckliga enskilda affärer emellan sjelfva örlogsmännen, för att reta denna stolta nation

till en högre grad, samt uppmana den till en större omtanka och verksamhet, än man från början hade kunnat föreställa sig behöfliga vid ett sjökrig med hvilken makt som helst, och synnerligast en så nyskapad som Amerikanerna, hvilka de så nyligen släppt ur sin egen skola. Man fann sig nemligen icke allenast föranlåten att bygga större fregatter och nedhugga linieskepp till sådane, utan man utrustade de bästa och starkaste fartyg, som man hade af denna klass, med utvalda besättningar och befäl, endast och allenast för att slåss med de der fördömda "Yankee-fregatterna," och gaf dessutom de öfriga mindre fartygs-cheferna temligen tydliga vinkar, att de icke så der oförsigtigt skulle utsätta sig och national-äran, under det de läto hänföra sig af sin vanliga tapperhet och den gamla vackra Engelska sjömaximen, att en fregatt aldrig får vända akterspegeln till något mindre än ett dubbelrandadt skepp.

Allt detta oaktadt voro likväl Engelsmännen icke så lyckliga att i enskild strid taga någon enda af Amerikanernas största fregatter, ty af de tvenne sådane fartyg, de bemäktigade sig under detta nära treåriga krig, var den ena "Chesapeak," ehuru Amerikanskt stor för sin

klass, ändå blott en "femtia," eller af andra ordningen, och den andra "President" togs deremot af en hel eskader, sedan den likväl först så tilltygat det bäst seglande skeppet, den i Engelska flottan för sin storlek och skönhet då märkvärdiga fregatten "Endymion," att striden troligen fått en hel annan utgång, om de' båda kämparne fått ensamma utkämpa den. Hvad värde likväl Engelska regeringen satte på den förstnämnde affären, visas deraf, att Kapten Broke på fregatten "Shannon," som tog den Amerikanska, genast blef *"knighted,"* hvilken utmärkelse han emellertid ganska väl förtjente, ty förmodligen har ännu aldrig någon sjödrabbning blifvit fäktad, der en fullkomlig seger så hastigt och skickligt afgjordes, hvilken visserligen Amerikanerna med något skäl tillskrifva sin fregatts mindre goda hållning, till följe af en ny, oöfvad besättning under en nyligen ditkommenderad kapten, äfvensom det märkeliga missödet, att fiendens första lag afskjöt drilltåget samt dödade chefen och tvenne officerare — men som Engelsmännen med ändå mera skäl tillskrifva den lika förträffliga, som hittills ej vanliga, skicklighet i kanonernas serverande, hvartill Kapten Broke inöfvat sin besättning under en lång kryssning, hvarunder han endast

brunnit af längtan att få mäta sig med någon Amerikansk fregatt och sålunda aftvå den skymf, hans kamrater lidit i trenne föregående affärer af detta slag.

Emellertid hade Amerikanernas så väl örlogsfartyg som privata kryssare — om hvilka sednares storlek och mängd man någorlunda kan dömma, då det är kändt att besättningarne derpå uppgingo till omkring tiotusende man — icke inskränkt sin verksamhet till blott de Nord-Amerikanska farvattnen, utan de svärmade omkring så väl emellan sjelfva de Brittiska öarne som i Nordsjön, Westindien och sjelfva Söderhafvet, der fregatten "Essex" gjorde priser och förstörde Engelsk egendom till ett betydligt värde. Den märkvärdiga fregatten "Constitution" — som tog den första Engelska fregatten, och för hvars uppbringande Engelsmännen troligen icke ansett något pris för högt — ströfvade som en roffågel omkring på Atlantiska oceanen emellan polcirkeln och eqvatorn, tog Engelska både örlogs- och handelsfartyg och undkom alltid lyckligt sina starkare fiender, oaktadt den trenne serskilda gånger var jagad af hela Engelska eskadrar. Man var också på god väg att sträcka dessa ströftåg ända bort till Ostindien, för att äfven der skada och oroa

Engelsmännens handelsfart, och den redan nämnde stora fregatten "President" hade just ordres att kryssa på dessa aflägsna farvatten, då den på ditvägen blef tagen af en Engelsk eskader.

Kort efter denna händelse slutades kriget, och det var troligen lika lyckligt för båda de krigförande, att det så gjorde, ty, förbittrade öfver det, af sjelfva Engelsmännen medgifna, skamliga sätt, på hvilket deras i Chesapeak och Potomac liggande eskadrar härjade och brände enskildas egendom, hade Amerikanerna beslutit, och voro nära att begynna, repressalier af en förfärlig natur. Just som freden slöts, lågo nemligen segelfärdiga tvenne eskadrar af utmärkt snällseglande skonertar — enkom uppköpta för expeditionen samt med befäl och besättning af frivilliga — hvilka hade ordres att, utan afseende på något annat, direkte afgå till England och der, spridda omkring kusterna, endast sysselsätta sig med korta landstigningar, för att bränna, härja och förstöra det mesta de förmådde. Att en dylik desperat expedition hade, ehuru farlig den måste blifvit, till sitt hufvudsyfte lyckats för denna så djerfva och då af hämd så uppretade nation, är lika säkert, som att dess följder blifvit oberäkneliga så väl

med afseende på längden som karakteren af sjelfva kriget.

Hvad också effekten af ett dylikt vandaliskt stridssätt hade blifvit, så är det väl säkert att kriget åtminstone icke hade slutats med samma fördel eller rättare reputation för den Amerikanska marinen, som det nu gjorde; ty denne hade nu tillkämpat sig ett rykte för både mod och skicklighet, hvilka icke kunde förnekas af till och med deras fiender, men som erkändes af andra nationer och beundrades af deras egen.

Emellertid var detta hedrande krig icke väl slutadt, förrän ett annat mindre äfventyrligt begynte. Nästan alla Barbaresk-staterna, men i synnerhet Algier, hade nemligen begagnat tillfället under den långa striden med England, att antingen sjelfva begå våldsamheter emot Amerikanernas handelsfartyg i Medelhafvet, eller ock tillåta dessas fiender göra det i sina hamnar, hvilka Förenta Staterna, till följd af ännu gällande traktater, ansågo såsom neutrala. En eskader af fem örlogsfartyg, af hvilka tre voro tagna från Engelsmännen, afsändes derföre genast från Amerika, hvilken passerade Gibraltar, mötte och tog en Algierisk fregatt och dito brigg, ankrade i Algiers hamn,

och inom sex veckor efter afseglingen från NewYork, hemsände ett mindre fartyg med den af Förenta Staternas regering fordrade reparationen jemte en fredstraktat, som var den förmånligaste denna röfvarstat hittills gått in på med någon civiliserad makt. På samma sätt gick det nu med Tunis och Tripolis, hvilka, med penningar och befriande af Christna slafvar, måste köpa sig fria från Amerikanernas kanoner, som de, förlåtligt nog, trodde Engelsmännen för lång tid hade tystat. Sedan dessa visiter voro gjorda, återseglade eskadern till Amerika, likväl icke förrän den blifvit aflöst af en annan; ty hädanefter funno Förenta Staterna sin uträkning i att ständigt hålla en dylik i Medelhafvet, både för att hålla sin nationalflagg i vederbörlig respekt, och för att exercera sin marin.

Efter den ofvannämde freden med Engelsmännen var det icke mera än en önskan öfver hela Unionen med afseende på flottan, och det att den icke allenast skulle bibehållas till samma storlek, som under kriget, utan äfven förökas, både till personal och material i en betydligare grad, än hittills varit fallet. Kongressen, som vid dylika tillfällen tager sina impulser från folket, eller rättare måste handla i

öfverensstämmelse med allmänna opinionen, fattade också genast sådana beslut, som innan kort skulle föröka flottan till mångdubbelt af hvad den förut varit. Utom det man under kriget voterat summor för byggandet af fyra linieskepp af icke mindre än sjuttiofyra, och sex fregatter af icke mindre än fyrtiofyra kanoner, hvilka likvisst då icke kunde byggas, så utfärdade man nu en akt "för en småningom tillökning af Förenta Staternas flotta", till följe af hvilken ytterligare åtta linieskepp af icke mindre än sjuttiofyra, och nio ytterligare fregatter af icke mindre än fyrtiofyra kanoner, skulle tilläggas flottan. Dessutom skulle timmer anskaffas för byggandet af trenne så kallade ångbatterier eller fregatter i likhet med den redan omtalade "Fulton." Till åstadkommande af denna betydliga tillökning i materialen anslogs en årlig summa af en million piaster, hvilken likväl år 1822 nedsattes till hälften, att utgå ända till dess skeppen voro färdiga.

Vid dessa ofvannämnde kongressbeslut kan man icke undgå att fästa uppmärksamheten på en omständighet, hvilken är lika ovanlig eller rättare stridande mot andra staters representationers sätt att bevilja summor till regeringarne, som den är karakteristisk för Amerikaner-

na och i alla fall tydligen bevisande den redan anmärkta kloka politiken hos dessa sluga republikaner i frågan om storleken af deras örlogsfartyg. Vanligen plägar nemligen den ena Statsmakten uti sina anslag till den andra snarare utfästa ett maximum i företag och kostnad, öfver hvilket denne icke får gå, än ett minimum, under hvilket den icke får verkställa det ifrågavarande företaget. I de upprepade orden *"icke mindre"* ligger likväl en alldeles motsatt både mening och fullmakt, hvarigenom regeringen på samma gång bestämdt hindras från att låta bygga dessa fartyg mindre än man anser tjenligt, som den deremot gifves öppen rättighet att konstruera dem i en så stor skala som den behagar, eller rättare, som den anser lämplig för ändamålet med dylika skepp. Också har man riktigt vetat att begagna sig af en sådan sällspord fullmakt, och så utsvällt dimensionerna på dessa så kallade "sjuttiofyra-kanonskepp" och "fyrtiofyra-kanons-fregatter," att de, med undantag blott af batteriernas antal, äga, de förra, ej långt från styrkan af en mindre tredäckare och de sednare af vanligt brukliga linieskepp.

Möjligheten af ett sådant förökande af styrkan hos samma certer skepp eller rättare hos

skepp af samma benämning, ligger i de omständigheten, att man i förra tider brukade ganska få och små kanoner på det öfversta däcket och dessa endast för och akter. På detta sätt fanns det, till exempel, i Engelska flottan fregatter med tjuguåtta kanoner på undra batteriet och endast tio på öfra eller, som det het, på "back och skans". Ett sådant fartyg kallades då, och detta med rätta, en trettioåtta kanons-fregatt. Med tiden fann man likväl att man kunde få rum för flere af de lätta pieserna på däck, och man upphögg kanonportar samt förlängde back- och skans-batterierna med det ena paret efter det andra, allt under samma benämning af fartyget, till dess man slutligen hade åtta kanoner på den förra och fjorton på den sednare, eller inalles tjugutvå pieser på däck, hvilka med de trettioåtta på batteriet utgjorde en summa af icke mindre än femtio kanoner, och likväl kallades en sådan fregatt, efter gammalt, ännu en "trettioåtta." På samma sätt gick det med de andra klasserna äfvensom med skeppen, hvilka alla bibehöllo sina gamla benämningar efter kanon-antalet på de undra batterierna, som förblef detsamma, ehuru för öfrigt både skeppets egna, och däcksbatteriernas storlek vuxit till den grad, att man

i stället för en smal, med ett halft dussin smärre kanoner prydd "skans", hade ett långt och bredt "halfdäck" med nära tre gånger så många pieser af stor kaliber, hvilka blott med ett kort gångbord skildes från det i lika proportion tillökade backs-batteriet.

Härmed hade man likväl funnit sig vid att stanna, och det var Amerikanerna förbehållet att utsträcka denna förstoringsprincip ännu längre, eller rättare så långt den kunde sträckas. Hittills hade man nemligen, utom icke-ökandet af undra batterierna, alltid lemnat qvar den medlersta delen af öfra däcket eller gångborden, på hvilka man icke placerade några kanoner, förmodligen af det välgrundade skäl, att däcket härstädes, i anseende till båtarnes plats, då blefve för trångt för manövern af sjelfva fartyget. Amerikanerna kalkylerade emellertid ganska riktigt, att om man, på alla andra håll, än höjden öfver vattnet, tillökade fartygets dimensioner, så finge man, oberäknadt en större välsegling på skeppet, rum för flera och svårare kanoner i batteriet både på nedra och öfra däck, och allt detta utan att öka fartygets gamla rang, eller det namn heder och värdighet, hvarefter dess dater vanligen bedömmas. Sålunda ökade man skrofvens längd, bredd

och djupgående, tillade ett par kanoner i undra batteriet och upphögg portar äfven på de nu så breda gångborden, så att båda däcken hade lika många kanoner, alla af svårt pundigtal, ehuru olika tyngd: och ett sådant tvådäckadt skepp titulerade man nu för en "fyrtiofyra-kanons-fregatt" — efter den hittills i Engelska flottan största benämningen på fregatt — ehuru den aldrig förde mindre än femtiofyra, men kunde slåss med sextio kanoner och var till skrof och tackling så svår som ett linieskepp.

På samma sätt gjorde man med de voterade sjuttiofyra-kanon-skeppen: de hade visserligen icke flera än tvenne täckta batterier, men dessa voro så långa, att de, tillika med det af lika många pieser prydda öfra däcket, tillsamman formerade trenne fulla rader portar för icke mindre än etthundrade kanoner, ehuru dessa fartyg vanligtvis icke föra flera än nittiofyra. Dessa svåra linieskepp, hvaraf man nu byggde åtta, har man i Amerika likväl ansett sig böra titulera "åttio-kanons-skepp", eller af första klassen, då man gifvit en något mindre storlek och bestyckning åt dem af andra, eller de Amerikanskt så kallade "sjuttiofyrorna", af hvilka man endast byggde trenne. Dessa hafva nemligen icke flera än *blott åttioåtta* kano-

ner eller något mera än våra vanliga största linieskepp, och dessutom i sina dimensioner både till skrof och tackling mycket svårare än dessa. Bland de tolf linieskeppen, som skulle byggas *"icke mindre"* än sjuttiofyra kanoner, har man äfven konstruerat en liten nätt tredäckare med icke mindre än något öfver dubbla detta antal kanoner, ty denna verkliga Leviathan till krigsskepp, det största örlogsfartyg, som någonsin blifvit bygdt — hvarom mera då vi komma der om bord — har fyra fulltaliga batterier, med tillsammans . . . . *etthundradesextioåtta* kanonportar!

Sålunda har man för närvarande antingen redan flytande, eller ock på stapeln, inom några veckor färdiga till aflöpning: en tredäckare, åtta nittiofyra-kanon-skepp, tre af åttioåtta, nio sextio-kanons-fregatter och tre af femtio kanoner, samt sexton korvetter, de fleste af tjugufyra kanoner, utom en mängd skonertar, hvaribland flere af aderton kanoner. Oberäknadt dessa inköptes år 1824 en fregatt, som på ett privat varf var byggd för Grekernas räkning, men i brist på medel måste säljas, och är förmodligen den största fregatt i verlden, ty den har icke mindre än sexton portar i laget, eller tillsammans sextiofyra kanoner, alla verkligen mon-

terade, då den är utrustad. Dessutom genomdrefs samma år en akt för byggandet af tio svåra korvetter, och i en följande kongress beviljades en summa af tre millioner piaster, att utgå under sex år, till uppköpande af materialier föı fartyg af sådane klasser, som redan finnas i flottan; och tre år derefter hade man i de särskilda örlogsvarfvens förråder tillämnadt virke för fem linieskepp, fem fregatter och fem korvetter, alla af första eller största klasserna. Dessa komma emellertid icke att byggas, förrän ett större behof påkalla dem, då det i alla fall är bättre att fördröja än påskynda alla sådane skeppsbyggnader, som icke genast kunna sättas i verksamhet, sedan de kommit i sitt rätta element.

Det finnes för närvarande sju örlogsvarf i Förenta Staterna, nemligen, om man börjar norr ifrån, Portsmouth i Staten New-Hampshire, Charleston i Massachusetts, Brooklyn i New-York, Philadelphia, Washington, Gosport i Virginien och Mobile i Alabama, på hvilka alla örlogsfartyg byggas och repareras, de flesta på stapel, men äfven i dockor, hvilka på sednare tider börjat konstrueras.

Personalen har också blifvit jemt tillökad, i förhållande till materialen, och utgöres af

trettiotvå *Captener*, eller hvad vi skulle kalla Commendör-Captener, lika många *"Masters Commandant"*, med samma rang och befäl som våra Captener, tvåhundrade *Lieutenanter*, jemgoda med våra Premier-Lieutenanter, nära dubbelt så många *"Midshipmen"*, i många fall motsvarande våra Secund-Lieutenanter, samt dessutom en mängd under-officerare. Alla dessa äro, utan annat undantag, än någon tillfällig permission, alltid i full tjenstgöring, antingen på de ständigt, till åtskilliga farvatten kommenderade, fartygen eller ock på örlogsvarfven, och erhålla således alltid *"full pay"*, eller den största aflöning som bestås. Denna beräknas månadtligen och är för Commendör-Captenerna hundradesextio piaster, för Captenerna hundrade, Lieutenanterna åttio, och Midshipmännen fyrtio piaster; hvilken likväl varierar något efter olika befäl och befattning, och anses i allmänhet för liten, så att den troligen för närvarande är något förhöjd. Som man ser, äro här icke upptagne några Amiraler, och det finns icke heller någon sådan hög grad inom flottan: om detta skall bevisa, antingen att man i ett kommande sjökrig icke tänker formera någon stor linieskeppseskader, eller ock att man tror en sådan kan slåss lika bra under en Captens, eller som han

då här skulle kallas *"Commodore's"* befäl, till-tro vi oss icke att här afgöra. Det säkra är emellertid, att om Förenta Staternas flotta icke har någon Amiral, så har den åtminstone allt annat fullkomligt värdigt en sådan Flaggmans befäl, och om den verkligen skulle vara i brist på denna grad, så befinner den sig i en precist motsatt cathegori med örlogsflottorna i många andra länder.

Med undantag af några kompanier Marinsoldater och några få matroser vid örlogsvarfven, har Amerikanska flottan icke något annat ständigt manskap, än sådant, som frivilligt låter inmönstra sig från det ena örlogsskeppet till det andra efter slutad expedition, hvilket emellertid icke utgör en ringa del. Deras aflöning är nemligen större än i någon annan Marin, och ibland till och med bättre än de varierande månadshyrorna i sjelfva deras handelsflotta, åtminstone då man tager i betraktande det mindre stränga arbetet och i allmänhet bättre skötseln om bord på en örlogsman. En fullgod matros erhåller nemligen, utom sin portion, tolf piaster i månaden, en mindre befaren, eller hvad vi kalla Jungman, tio, och en pojke sex. Detta gör, att man äfven under fred har ganska lätt att erhålla besättningar till de ut-

kommenderade fartygen. Man annoncerar nemligen i tidningarne, att i de och de hamnarne och på det eller det fartyget enrulleras sjöfolk för flottans räkning, och de samlas på detta sätt om bord på de åtskilliga emottagningsskeppen, hvarest de genast erhålla aflöning, men ingen annan värfning, till dess de med något örlogsfartyg afsändas till de skepp, för hvilka de äro inmönstrade. På detta sätt bemannas för närvarande, utan svårighet, hela den i verksamhet varande flottan, ehuru dess besättningsstyrka ändå varierar omkring sextusende man. — För några år sedan bestod den utkommenderade flottan af ett linieskepp, sex fregatter, tio korvetter och tolf skonertar, fördelade i smärre eskadrar eller enkla kryssare, i Medelhafvet, Westindien, Atlantiska oceanen och Söderhafvet.

Förenta Staternas antagonister, eller rättare *"Detractors"*, som de så expressift kallas på Engelska, påstå likväl att Amerikanerna skola finna det svårt, om icke omöjligt, att bemanna deras så hastigt tillökade örlogsflotta under ett krig. Den består nemligen af femtio segel, med tillsamman tvåtusende-femhundrade kanoner, hvartill fordras icke mindre än tjugotusende man — ett, i parenthes sagdt, ovan-

ligt förhållande inom en marin, men som förklaras af skeppens, relatift till kanonantalet, ovanliga storlek. Af denna erforderliga besättningsstyrka äger flottan icke mera än en åttondedel för beständigt, hvilken utgöres af de redan uppräknade öfver- och under-befälet, sjösoldaterna och några få matroser; det återstår således sju åttondedelar att anskaffa eller något öfver sextontusende sjömän, hvaraf åtminstone nära två tredjedelar böra vara fullgoda matroser. Detta är visserligen en ansenlig portion, och i alla fall en reqvisition, som skulle sätta flera stater i en stor förlägenhet att anskaffa eller till och med blott uppvisa. Detta sednare kan likväl så mycket mindre bli frågan om i Amerika, som det är ganska säkert att dessa staters handelsflotta för närvarande sysselsätter närmare trettiotusende sådana matroser, som på ett örlogsskepps mönsterrulla skulle kunna upptagas som "skickliga sjömän." Men härom är egentligen icke frågan, utan snarare om regeringen äger i sin makt att förmå dessa matroser — hvilka i land äro lika fria medborgare som sina redare — att under ett krig taga tjenst på flottan, inom hvilken, i förbigående sagdt, disciplinen är ytterst sträng och alldeles icke känner till något slags medborgarskap.

Att detta mycket kommer an på sjelfva naturen af kriget, eller om detta är populärt eller icke, är ganska säkert; men derpå beror likväl icke så uteslutande denna fråga, ty regeringen har verkligen i sina händer tvenne medel att tillvägabringa hela sin flottas bemanning, utan att ändå behöfva taga sin tillflykt till det förhatligaste af alla, och som kanhända icke vore så rådligt härstädes, nemligen pressning. Sjöfolk, så väl som annat folk, behöfver nemligen lefva äfven under ett krig, och ehuru de äro långt från oskickliga till andra yrken, så älska de vanligtvis så mycket sitt eget, att de icke gerna öfvergifva detsamma, så länge det gifves någon möjlighet att bli använda på sjön. Under ett krig inskränkes naturligtvis kopvardi-matrosens verksamhet till ett jemförelsevis alltid ringa antal köpmansskepp. Det återstår således för de flesta icke annat än örlogsfartygen eller de privata kaparne. Dessa sednare fartygs antal är likväl helt och hållet beroende af regeringen, som efter behag kan utfärda kaparebref till många, få eller, om den så finner för godt, till alldeles inga. Hittills har detta sista fall aldrig inträffat, ty tvärtom har regeringen snarare uppmuntrat denna rörelse, så mycket hellre som den i

föregående krig haft brist på egna kryssare. Detta hindrar likväl alldeles icke att en sådan fullkomligt konstitutionel åtgärd kunde användas i fall den behöfdes. Skulle denne deremot vara otillräcklig, så eger regeringen en lika laglig rättighet att lägga embargo på alla möjliga privata skepp, antingen de äro kapare eller lastfartyg; och då skulle det väl vara mera än besynnerligt, och otroligt åtminstone för hvar och en, som känner något till egenskaperna af det rätta sjömanslynnet, om icke på en så administrerad örlogsflotta skulle låta inmönstra sig sextontusende matroser från en upplagd handelsflotta, hvilken med smått och stort uppgår till nära en million läster, och således efter vanlig beräkning måste sysselsätta omkring sextiotusende man sjöfolk.

Ehuru betydlig den Nord-Amerikanska örlogsflottan också må synas, och verkligen är, så står den likväl i ett mycket mindre förhållande till dessa staters handelsmarin, än som är fallet i hvilken annan sjökrigande stat. Den kan också med mera skäl sägas hafva tillkommit såsom en nödvändig följd af den sednare, eller såsom ett verkligt behof för en så mycket och så aflägse sjöfarande nation, än såsom en vanlig administrerande åtgärd från regerin-

gen till skyddande af landet och underhållande af statens värdighet eller täflande med någon annan makt; hvarvid ofta storleken kan bli lika onaturlig som sjelfva den verkliga styrkan af vapnet mindre än den borde, i förhållande till hvad den kostar. Det är nemligen icke möjligt att, med någon verklig fördel åtminstone, förstora ett lands flotta utöfver en viss gräns, hvilken åter bestämmes icke allenast af det vanliga råmärket för alla styrelsens steg på dylika vägar, eller statens förmåga och vilja att åtaga sig kostnaden, utan äfven af egenskapen hos sjelfva folket, eller den mer och mindre naturliga fallenheten för sjölifvet och genom vanan uppdrifna skickligheten att handtera sig på det oroliga elementet. Lika vigtig som den förra omständigheten är i frågan att under fred underhålla den alltid dyrbara materialen och, om den skall duga, äfven till en del personalen, lika vigtig är den sednare, då frågan blir om att under ett krig verkligen göra någon nytta med ett vapen, till hvars dugliga skötande man icke kan, såsom till lands, på några veckor inöfva en landman, utan nödvändigt måste kunna räkna på den betydligare delen från någorlunda sjövanda men-

niskoklasser, dessa må föröfrigt kallas matroser, fiskare eller kustfarare.

Amerikanska flottan är också i båda dessa afseenden otvifvelaktigt starkare än någon annan nations; ty, hvad den sednare beträffar, så lika säkert som den hittills kunnat bemanna sina skepp med långt bättre besättningar än någon annan, lika troligt kommer den hädanefter att göra det, efter hvad vi sett af dess ringa förhållande till sitt ursprung, handelsflottan. Sjelfva deras fiender, eller hvad de hädanefter med bättre skäl kunna kallas, deras rivaler, Engelsmännen voro så mycket längre från att bestrida den förstnämnde sanningen, som de deremot alltid åberopade den, för att mildra omdömet öfver sina olyckliga fregatt-envigen med dessa politiska affällingar. Lika mycket som de förres tappra skepps-chefer måste till sin skada finna olikheten af republikanernas svårare material, lika mycket måste de inom sig beundra det sätt, hvarpå den sköttes, och med detsamma afunnas sina antagonister sådana valda besättningar, som till och med en Engelsk örlogsman, åtminstone under ett någorlunda betydligt och långvarigt krig, skulle ha svårt nog att uppvisa. Dessutom kan man, hvad den förstnämde omstän-

digheten vidkommer, med lika säkerhet tillägga, att Förenta Staternas flotta, ehuru betydligen tillökt, alldeles icke öfverstiger Unionens financiella krafter att underhålla äfven under fred — och detta, märk väl, på det *enda* sätt, detta vapen kan underhållas under en sådan period, nemligen medelst en *jemn och i proportion till dess storlek tillräcklig öfning*, utom hvilken det i behofvets stund är bättre att hafva alldeles ingen, ty denna gör troligen lika mycken nytta och kostar säkerligen mindre. Som vi af det föregående sett, är det en betydlig del af Amerikanska örlogsfartygen i en jemn verksamhet, så väl på närmare som mera aflägse farvatten, och ehuru dessa exercis-expeditioner naturligtvis kunna något variera till sin storlek, så lär denna ganska sällan ha understigit en sjettedel, men deremot oftare öfverstigit en femtedel af den styrka, som erfordras för hela flottans bemannande under ett krig; hvilket är en proportion som ingen sjömakt hittills mäktat åstadkomma, med undantag kanhända af den största, hvars hela tjenstbara styrka är så svår att med säkerhet beräkna både till personal och material.

Disciplinen inom Amerikanska flottan är ganska sträng, och till och med strängare än i

någon annan marin. Detta är i synnerhet fallet emellan de åtskilliga befälsgraderna, eller den utmärkta respekt, med hvilken officerarne icke allenast åtlyda utan äfven bemöta hvarandra, så väl i som utom tjensten. Denna omständighet må nu vara huru oväntad som helst hos denna nation, och huru litet som helst öfverensstämmande med dessa republikaners vanliga sätt att vara i samhällslifvet, så är det emellertid lika säkert att den till en utmärkt grad är rådande vid flottan, som att den der är högst nödvändig och icke litet bidragande till dennas höga ståndpunkt så väl hemma som utrikes. Den medborgerliga jemlikheten må vara än så förträfflig i land, så duger den likväl alldeles icke om bord, och om styrelsen af en stat kan till en betydlig del vara demokratisk, så måste deremot den af ett skepp vara helt och hållet monarkisk. Frihets-trädet måtte icke vara någon aquatisk vext, åtminstone blomstrar det icke på sjön, lika litet som dess frukter äro helsosamma inom relingarne; ty det republikanska mångväldet kan omöjligen passa för en så trång stat, der hvar och en måste blindt lyda sin förman och alla den förnämste, så vida icke ändamålet med densamma skall förfelas, och hela det lilla flytande samhället i

högsta grad äfventyras. Huru än förhållandet var på Fransyska, för detta, Republikanska flottan, så har aldrig någon dylik, lika löjlig som farlig, "*Citoyenskap*" kommit i fråga på den Amerikanska; och ehuru man i Förenta Staternas representation icke räknat för rof att i oträngda mål befatta sig med arméns disciplin, så har man ända från flottans första tillkomst varit för klok att sträcka sina visserligen välmenande, men i dylika fall oftast enfaldiga, åtgärder till marinens ännu vigtigare disciplinariska författningar. Så väl regeringen som folket härstädes öfverensstämma också uti, att det icke kan finnas någon politisk jemlikhet på sjön, och derföre äro också, kan hända för många besynnerligt nog, de Amerikanska sjölagarne både till örlogs och kopvardis strängare än hos någon annan nation. Detta är emellertid härstädes lika klokt som högst nödvändigt; ty i ett land, der det finnes så liten skilnad emellan de olika folk-klasserna, eller rättare en så ringa aktning visas af de lägre för de högre, och man i allmänhet affekterar en så klassföraktande jemgodhet, der är det icke öfverflödigt, att man vid inträdandet uti ett yrke, hvarest så mycket beror på hastigt verkställande af hvad som befalles, genast och bestämdt

vänjes vid den stora skilnad emellan befallande och lydande, som formerar principen för all disciplin, och utom hvilken ingen samhällsbyggnad, men aldraminst en på så tillkonstlade grundvalar uppförd, som alla de militäriska, någonsin kan ega bestånd.

Det återstår ännu hos Amerikanska flottan en annan egenskap, hvars ändamåls-enlighet väl icke gerna kan disputeras, men hvars öfvervägande nytta, jemförd med dess oskiljaktiga större kostnad, likväl af många anses mindre säker om icke rent af motsattsen: vi mena nemligen materialens fördelande, eller de ovanligt stora dimensionerna af skeppen. Det kan nemligen icke nekas, att dessa stora klasser fartyg ega en öfvervägande styrka, men de blifva derigenom också så dyra, att man för samma pris kunde byggt flera af hittills brukliga dimensioner, hvaraf man under ett krig skulle hafva mera nytta, påstår man. I stället för att vidlyftigare afhandla detta ämne, skola vi blott anföra en sanning, hvilken är det så mycket, att den gerna skulle kunna användas till motto för alla sådana spekulativa afhandlingar, nemligen, att inget fartyg kostar förmycket, som segrar öfver fiendens, men deremot kan inget kosta för litet, som af honom besegras.

Hvilket är väl också det bästa, antingen att ha en stor mängd små skepp, hvilka endast genom sin kollektiva styrka kunna mäta sig med fiendens, eller ett mindre antal stora, som visserligen formerade till batalj utgöra en kortare linie, derföre icke den svagaste, men som deremot i de flesta andra affärer äro, oberoende af sällskap, öfverlägsna sin fiende. Voro sjökrigen alltid, hvad de nästan tyckas hafva liknat i förra tider, ett slags schackspel, hvartill Amiralerna, liksom efter gifna spelreglor, använde jemgoda pieser, och sällan började striden, förrän de i det närmaste kunde räkna lika många å hvarje sida, då kunde det möjligen hafva skälet för sig, att så långt krafterna räckte utsträcka raden af jemgoda stridsskepp. Härunder är det likväl förutsatt, att kriget är emellan tvenne nationer af någorlunda lika krafter: blir det åter frågan om en mindres försvar emot en störres anfall, eller ett sjökrig, der den ene makten kan icke allenast genast utskicka ett mångdubbladt antal slagskepp, utan äfven har en tillräcklig reserv hemma, der gör den svagare klokast, att icke samla sina krafter, för att dermed afvakta den andres concentrerade anfall, utan snarare sprida dem, och genom enkla kryssningar göra fienden allt det afbräck,

som är möjligt; hvilket krigssätt, rätt utfördt, vi hafva sett icke är det sämsta, och bevisar i alla fall sanningen af den sattsen, att det bästa sätt att slåss med en öfverlägsen linieflotta, är helt simpelt det att undvika den. Härtill fordras likväl både stora och välseglande skepp, och som den sednare egenskapen otvifvelaktigt är en följd af den förra, om allt annat är lika, så bli alltid de stora fartygs-klasserna, äfven i ett färre antal, mest förmånliga för de mindre nationerna, antingen det nu är fråga om linieskepp, fregatter eller smärre seglande fartyg.

Amerikanerna, som man i detta fall icke kan neka en liten erfarenhet, äro också så öfvertygade om denna sanning, att de till och med försäkra, det ingen på fullt allvar kan vilja påstå motsattsen, utan att de, som låtsa göra det, tillhöra sådana nationer, hvilkas flottor redan bestå af fartyg af de gamla klasserna, hvilka man icke gerna kan kassera för att bygga nya, men som man likväl gerna skulle önska kunna bortbyta för ett mindre antal större; och att således dylika personers yttrade omdöme i detta fall kan betraktas ungefärligen som "räfvens om bären." De tillägga ytterligare: hvarföre bygger man nu både i England och Frankrike större fartyg än före vårt krig

med Engelsmännen? Ni hafva sett hvad våra fregatter spelade för en role under detta krig, och i nästa kommer det att visa sig hvad våra stora linieskepp duga till. Om de också kanhända kunna falla in med ett och annat fiendtligt skepp af lika styrka, så skola de väl ändå vid de flesta tillfällen träffa underlägsna: i förra fallet få de försöka sin lycka, och i det sednare medföra de den!

Det behöfs likväl hvarken några Amerikanska exempel, eller några spådomar från Nya Verlden, för att öfvertyga en fördomsfri sjöman om riktigheten af dessa sattser, ty han behöfver blott se på sjökrigs-historien i den Gamla, så finner han ännu tydligare hvad han bör tro i detta fall. Örlogsskeppen hafva nemligen jemt och ständigt fortfarit att tillvexa, och deras dimensioner jemte deras bestyckning hafva förstorats det ena seklet efter det andra; tiden går framåt i detta liksom i allt annat, och den, som vill försöka att hejda den, gör det till sin egen skada. Det är derföre nästan lika dåraktigt att bestrida de så kallade "nymodiga" Amerikanska örlogsfartygens företräde öfver våra vanliga krigsskepp, som att neka dessas öfver de mindre och trångare örlogsfartygen af förra seklet, eller dessas återigen öfver de korta, hö-

ga och smala örlogsskeppen på sextonhundratalet med deras "cartaoer, notslangor och falkonetter." Dessa sjöspöken, med sina små dimensioner och många små kanoner, stå knappast i ett föraktligare förhållande till sina efterträdare i ett annat århundrade, än våra gamla korta och trånga örlogsfartyg med sin öfverlastade bestyckning stå till de motsvarande långa och rymliga certerna af Förenta Staternas flotta. Det är icke många nationer, som äro i detta, så väl som många andra afseenden, så lyckliga att med ens trampa ur barnskorna, och vid uppnåendet af sin nationliga myndighet icke hafva några föråldrade vanor att strida emot, och ännu mindre några gamla ärfda persedlar att utslita, utan vid etablerandet af sitt politiska hushåll kunna välja det för tiden mest passande, och således äfven i frågan om sitt maritima försvarsverk kunna lägga sig till de mest ändamålsenliga sjökrigs-machinerna. Märkvärdigt är det likvisst att den störste skeppsbyggmästare verlden egt, vår egen Chapman, som, lik alla stora män, var något framom sin tid, redan då konstruerade sådana stora skepp, med fulltaliga batterier äfven på däck, som nu börja bli moderna, och i allmänhet använde större dimensioner i förhållande till kanon-

antalet, på alla sina fartyg så väl stora som små, än man sedan gjort i den flotta, som åtminstone icke kan anföra okunnighet om denne mästares kloka idéer. *

Till alla dessa många goda egenskaper hos den Amerikanska flottan kan man äfven lägga den kanhända vigtigaste af alla, nemligen en utmärkt noggranhet i valet af officerare, och en sträng fordran på genomgångna prof af så väl praktisk skicklighet som theoretisk underbyggnad, innan denna, mera än vid något annat vapen maktpåliggande, militära grad erhålles. Midshipmännen uppfostras här, liksom vid Engelska flottan, i den för dylika studenter bästa skolan, nemligen de seglande skeppen; men, utom det man kanhända är mera nogräknad vid första valet af dessa officers-ämnen,

* Se för öfrigt Capten Carlsunds förträffliga Resa i England, hvilken i de sednare kapitlen utvecklar dessa förhållanden mera omständligt och tekniskt, än både planen och förmågan i *denna* medgifva. På samma gång vi nämna denne utmärkte konstruktions-officer, hvilken i dubbelt hänseende kunde kallas Chapmans efterträdare, kunna vi icke underlåta att beklaga des alltför tidiga, och för Svenska flottan svårligen ersatta, bortgång, under den önskan, att dess efterlemnade arbeten och åsigter icke måtte bortdö med honom, utan snarare vinna det ökade interesse och popularitet, som någon gång posthuma arbeten äga öfver samtidas.

är det här, mera än der, Chefens ovilkorliga pligt, att vaka öfver deras studier och moral, samt i öfrigt tillse att deras litterära uppfostran går i bredd med den praktiska, och i allmänhet hindra — hvad som annars lättligen inträffar på dessa flytande gymnasier — att den humana bildningen tillbakasättes för den i denna ålder mera attraktiva sjömanskapen. Det finns tvenne distinkta grader af dessa sjökadetter med olika rang och aflöning, och innan de avancera från den ena till den andra, måste de undergå flera examina, hvarvid alltid deras uppförande, så väl i som utom tjensten, noga undersökes, och har i allmänhet ett lika stort inflytande på deras befordran, som kunskaper och skicklighet, men i ett negativt fall ännu mera, ty ett dåligt uppförande skiljer dem ganska lätt från tjensten. Man berättar en händelse, som tydligen visar huru härmed tillgår, äfvensom huru litet man tåler några *"demagogische umtrieben"* vid den republikanska flottan. En midshipman, som på något sätt förbrutit sig, straffades derföre rättvisligen af sin Capten, hvarvid han likväl fann sig så förnärmad, att han hotade med att "appellera till folket," hvilket beslut också Captenen fann sig befogad att inrapportera till högre ort. Med nästa post

kom en skrifvelse från Marin-Ministern, att, "som herr kadetten var en medborgare af en fri stat, så hade han också en obestridlig rätt att 'appellera till folket', och på det han måtte kunna göra det så mycket mera obesvärad af någon tjenstebefattning, så bifogas härmed hans afsked från flottan."

Sedan Midshipmännen vederbörligen genomgått alla prof, hvartill åtgå åtminstone sex om icke flera år, erhålla de först sin officers-fullmakt, och man kan således vara temligen säker om att inga andra insläppas i denna grad, än de, som både för sin lust, fallenhet och skicklighet verkligen förtjent den, så mycket mera som inget slags *"interest"*, som det kallas i Engelska flottan, eller någon af dessa närmare rekommendationer kunna göra sig gällande, hvilka så tydligen visa att vänskap och slägtkärlek icke äro så sällsynta dygder, som man i allmänhet påstår. Sjelfva Presidenten skulle här icke kunna *"poussera"* sin egen son ett enda steg framom den plats hans ålder och tjenstgöring berättiga honom till, ty Senaten, som kan ogilla utnämningar, skulle säkert hindra det. Samma opartiskhet råder med afseende på officerarnes vidare befordran och kommenderingar. En Kapten är lika säker om att

i sin tour erhålla ett befäl, som han deremot måste ha en god ursäkt för att icke emottaga ett sådant.* Då man härtill lägger den ständiga öfning flottan äger, utom hvilken också alla dessa goda författningar endast voro en död bokstaf, så kan man icke neka till att Amerikanerna gjort mera än många andra nationer, för att bilda skickliga officerare och bibehålla sådana befälhafvare, utom hvilka en flotta, den må vara än så väl administrerad i annat, ändå aldrig uträttar någonting stort; ty det kan knappast kallas öfverdrifvet, om man påstår, att det vid många tillfällen ligger mera vigt på en Skepps-Chefs personliga egenskaper, än på någon annan enkel individs i hvad befattning som helst. Vi åtminstone äro öfvertygade om att en sådan person, oftare är man tror, ensam är orsaken till sitt skepps öde, åtminstone i dessa enkla affärer fartyg mot

* Man ser att Amerikanerna, genom den stränghet de iakttaga vid beviljandet af första officersgraden, äfvensom den derefter jemna öfningen, icke anse sig behöfva den vidare utgallring från en lägre till en högre officersgrad, som är så oundvikligen nödvändig vid alla andra flottor med mindre exercis, i förhållande till personalen, eller med andra ord vid alla mariner, som icke äro beräknade på den kloka maximen *"litet men godt"* utan snarare på den skrytande *"mycket men hjelpligt."*

fartyg, hvilka man också i flera än ett afseende kan kalla skepps-envigen: och att den Chef, som eger nog moral och bildning, för att vara högaktad af sina officerare och älskad af sin besättning, nog skicklighet i sitt yrke för att rätt sköta och handtera sitt skepp, nog köld och rådighet då det gäller, samt framförallt nog karaktärsstyrka för att icke anse sig öfvervunnen förr, än han verkligen är det, och knappt då — att med färre ord, en sådan riktig gentelman och officer till Chef identifierar, så till sägandes, sig sjelf med sitt skepp, och gör detta, om icke oöfvervinnerligt, åtminstone sådant, att dess flagg icke strykes utan för en betydligt öfverlägsen fiende.

Men det är tid att sluta ett kapitel, för hvars ovanliga längd vi icke hafva någon annan ursäkt än ämnets synnerliga interesse, om icke för läsaren, åtminstone för författaren. Det är nemligen omöjligt att icke ofta låta hänföra sig vid beskrifningen af ett yrke, hvilket ända från yngre åren mest sysselsatt ens tankar och ännu eger den stora tjusningskraft, som dess i så många fall lika egna som sköna natur icke kan undgå att ega öfver de flesta, som med någon naturlig böjelse följt detsamma. Det skulle blott derföre vara förlåtligt, att man med

förkärlek följt den Amerikanska flottans förhållanden, äfven om man derunder icke skulle funnit omständigheter af en så mycket interessantare natur, som de i flera än ett afseende låna sig åt en närmare tillämplighet på en af fosterlandets vigtigaste angelägenheter.

KAPITLET XIV.

NORD-AMERIKANERNA.

"Det måtte i alla fall vara ett bra otrefligt folk de der Amerikanerna för hvar och en, som sett andra nationer?" — började en medlem af ett sällskap, hvari talet föll på Förenta Staterna. — "Tvertom!" — inföll genast en annan — "de äro den förnuftigaste nation i verlden, och kunna ju icke vara annat än omtyckta af hvar och en klok man?" — "Ja, men de måtte vara bra plumpa och oangenäma i umgänget", — afbröt en tredje — "och derföre obehagliga för bildadt folk?" — "Åh strunt!" — genmälde en annan — "de måtte på det hela taget vara lika angenäma menniskor som alla andra, nota bene för hvar och en som icke plågas af dumma fördomar?" — "Herrskapet tyckes alla vara så säkra på sin sak" — svarade slutligen den egentligen tillfrågade, som nyli-

gen hemkommit från det omtvistade landet — "att mitt omdöme är öfverflödigt, och skulle i herrskapets ögon snarare utmärka min egen karaktär än Amerikanernas!"

Så är också i allmänhet förhållandet med nästan hvar och en resbeskrifvare, som nu för tiden vill tala om huru han funnit dessa märkvärdiga republikaner, hvilkas både nationella och individuella karaktär blifvit en politisk partisak, som hvar och en äkta politikus således måste känna, "ty den *kan* ju icke vara annorlunda:" och denna öfvertygelse kan icke rubbas af till och med ett ögonvittnes berättelser. Resultaten deraf gälla nemligen endast såsom bevis på den resandes egen personlighet eller med hvad ögon han betraktat det, som hvar och en i andanom skådat mycket säkrare, än såsom upplysande bidrag till kännedom af ett folk, som, åtminstone i det fallet, är det märkvärdigaste under solen, att det är bäst kändt af dem, som aldrig sett det, och på samma gång den förträffligaste och sämsta af alla nationer i verlden.

Då vi alldeles icke tillhöra något af dessa partier, och i allmänhet hålla före att det är förhastadt, om icke vågadt, att genast berömma eller klandra en hel nation, liksom man bedöm-

mer en enkel person, men i synnerhet att draga ett streck öfver ett helt folk, som bebor så vidsträckta länder och dessutom innefattar så många olika elementer både till färg, ursprung och religion, som Förenta Staternas nuvarande befolkning — så skola vi, åtminstone till en början, undvika dessa generaliserande spekulationer, utan blott framställa några strödda anmärkningar öfver landets inbyggare, hvilka inverka på dessas karaktär, och hvilka läsaren sjelf må sammanfoga till hvad resultat han behagar.

Ehuru de hvita folkstammarne visserligen äro både de talrikaste och de, som man egentligen förstår under benämningen "Nord-Amerikaner," så utgöra de icke uteslutande befolkningen inom Förenta Staterna, ty den räknar äfven af de röda och svarta mennisko-raserna; och om den förstnämnde af dessa, eller Indianerna, icke göra mycket i räkningen, då de äro både få och på sitt sätt afskilda, så göra deremot de svarta, hvaraf finnas både slafvar och fria, det så mycket mera; ty de uppgå till icke mindre än fullt upp en sjettedel af hela befolkningen, mer och mindre utspridda bland de hvita, och kunna således icke undgå att i flera afseenden hafva ett icke ringa inflytan-

de så väl på republikens inre politiska förhållanden, som äfven till en del nationens karaktär.

Ända till några år efter de Amerikanska kolonierna förklarat sig independenta existerade slafveriet öfverallt derstädes, ehuru till mindre betydlighet i de nordöstra än de sydliga staterna, till följe af klimatets olikhet och deraf orsakade olika fältarbeten. Massachusetts var den första som utfärdade en lag, hvilken upphäfde slafveriet, och dess exempel har småningom blifvit följdt af alla de sju norra och mellersta gamla staterna, så att numera åtta af de tretton ursprungliga staterna antingen redan upphäft, eller stiftat sådana lagar, som småningom upphäfva detta onda. Egenskapen, eller rättare belägenheten af de sedermera i Unionen upptagna nya staterna, har likväl snarare ökat än minskat proportionen af de slafhållande landsträckorna till dem, hvaruti äfven de svarta äro fria. Alabama och Mississippi utgjorde nemligen delar af det heta slafuppfyllda Georgia; lika som Kentucky och Tenessee lågo inom gränsorna af det gamla af Negrer odlade Virginien. Då egarne till dessa vidsträckta stater afträdde en del af dem till de nya staternas formerande, ville de naturligtvis icke gå in på att neka sig sjelfva eller sina ef-

terkommande rätt att emigrera vesterut med den slags egendom, som här gör det möjligt, eller med sina slafvar; och följaktligen blef slafveriet utsträckt äfven öfver de nämnde fyra staterna. Louisiana, Missouri, äfvensom Florida erhöllos genom köp, och liksom all annan jordegendom behöllo samma natur äfven med förändring af egare, så att jemväl dessa ökade de slafhållande staternas antal. Under tiden tillökades å andra sidan Unionen med de mindre staterna Ohio, Indiana och Illinois, hvilka organiserades af det förut såkallade Nordvestra Territoriet, som upptog landsträckor med ett mera tempereradt klimat, der slafvar voro mindre behöfliga. Dessa, tillika med den nordligaste af alla eller Maine, ökte således de icke slafhållande staterna med blott fyra jemförelsevis mindre stater, på samma gång de slafhållande blifvit tillökade med sju af en betydligt större areal, om icke just befolkning.

Man förebrår i allmänhet den Nord-Amerikanska nationen, att den, som affekterar en sådan frihet och jemlikhet, icke helt och hållet afskaffar slafveriet, som, huru det än bedrifves, alltid blir på samma gång en inconsequence uti en fri statsförfattning, som en parodi på den "bästa af alla republiker." Häruti gör man

dem likväl orätt; ty, så vida nemligen det någonsin var en skillnad emellan att vilja och kunna, så är det väl i frågan om slafveriets afskaffande i allmänhet, och i synnerhet i de flesta af de slafhållande staterna af Norra Amerika; och om man å ena sidan måste debitera dem för tillvaron af detta onda, så får man likväl å andra icke underlåta att creditera dem för hvad de redan gjort och ännu göra, att både upphäfva och mildra detta mensklighetsen förnedrande tillstånd.

Det finns knappast något ämne, som man i allmänhet mindre förstår, men säkrare tror sig kunna bedöma, än det om slafveriets afskaffande. Detta kommer sig förmodligen deraf, att denna fråga är af en sådan natur, att den tager våra känslor i större anspråk än vårt förnuft, eller rättare så utslutande bemäktigar sig tankarne för det ädla och sköna i sjelfva ändamålet, att det icke lemnar tillräckligt qvar för det mindre hänryckande i medlet att erhålla detsamma. Mängden ropar nemligen huru fasligt det är att anse och behandla sina medmenniskor som kreatur, och huru nödvändigt med en upplyst tids fordringar det är att genast upphäfva ett sådant barbari, samt huru obegripligt det är att man i våra dagar ännu

kan tåla ett så onaturligt tillstånd; men frågar man huru en så önskvärd sak skall kunna åstadkommas, så får man antingen icke något bestämdt svar, eller ock ett sådant, som är mera rekommenderande för den tillfrågades goda hjerta än för dess skarpsinnighet, och bättre intygar hans filanthropiska åsigter än hans bekantskap med alla de många omständigheter, som ingå i detta lika kinkiga som vigtiga ämne.

Då vi hvarken hafva plats, lust eller förmåga att afhandla detta rika ämne i sin vidd, skola vi blott framkasta några derpå syftande frågor, innan vi gå vidare. Är egandet af slafvar — i synnerhet i länder, som icke kunna skötas dem förutan, och der de således utgöra den rätta eller enda förmögenheten — icke en egendom, som bör respekteras lika väl som all annan rättfången? Eller kan man med fog begära, att sådana menniskor skola godvilligt skänka bort åtminstone halfva men snarast hela sin förmögenhet, blott för det andra, som icke lida något deraf, önska det? Skulle väl de flesta af alla dem, som ropa på slafveriets afskaffande, vilja bidraga dertill med uppoffrandet af blott en mycket mindre del af sin egendom? Eller — ty ingenting är bättre än att flytta dylika frågor så nära hemmet som möjligt — äro

icke många af våra fattigaste folk-klassers belägenhet, med undantag af friheten, som, tyvärr! för dem icke betyder rätt mycket, i många afseenden lika dåligt om icke sämre lottade, än många slafvar, som åtminstone hafva alla sina naturliga behof uppfyllda? Skulle icke sådana uslingars nöd kunna afhjelpas till en betydlig del, om alla de förmögnare klasserna i ett land delade med sig något af sin egendom? Skulle en sådan åtgärd vara underkastad farligare följder för samhällets bestånd och säkerhet, än frigifvandet på en gång af en mängd slafvar i ett land, der populationen mest utgöres af sådana? Om nu dessa slaf-egare — hvilka i allmänhet icke äro större vilddjur än andra menniskor, och i alla fall kunna båda ega och affektera lika mycken känslofullhet som sina hvita medbröder i andra länder — skulle säga till dem: "Vi gå in på edra filanthropiska idéer, och skola frigifva våra slafvar, ehuru vi icke kunna inse att deras tillstånd derigenom för närvarande betydligt förbättras; men deremot se vi ganska tydligt, att edra fattiga medmenniskor både frysa och hungra samt fara i allmänhet mycket värre än edra husdjur, hvilket gör oss ondt; och vi hoppas således att ni hafva lika mycken skonsamhet för våra känslor,

som vi hafva för edra, och derföre viljen använda lika mycken del af er förmögenhet till afhjelpandet af dessa stackares behof, som vi måste uppoffra, då vi frigifva våra slafvar!" — hvad svar skulle de likväl få på en dylik proposition?

Men vi lemna dessa många tröttande frågor — ty det finns väl ingenting i verlden mera tröttande än frågor, och inga personer odrägligare än de som jemnt göra dem — med den, vi hoppas det, öfverflödiga anmärkningen, att vi, långt från att vara någon advokat för slafveriet, tvertom skulle önska att kunna vara det för dess afskaffande; men just derföre att detta ämne synnerligen interesserat oss, och vi dessutom varit i tillfälle att skåda slafvarnes behandlande i olika länder, så hafva vi, liksom många andra, kommit till den öfvertygelsen att, ehuru smärtande det alltid måste vara, att se en medmenniska, den må vara svart eller hvit, förnedrad till djur, så är slafveriet numera i allmänhet icke så svårt, som man föreställer sig, och dess afskaffande på en gång om icke omöjligt, åtminstone ännu så farligt för de hvita och så litet nyttigt för de svarta, att en sådan åtgärd snarare skulle vara att frukta än att önska. Detta stora mål, hvarpå man nu

nästan öfverallt arbetar, och till hvilket man en gång måste komma, kan likväl icke hinnas på en gång, utan måste, likt alla i samhället djupt ingripande förändringar, ske småningom och med försiktighet, så vida icke en af de farliga skakningar skola inträffa, som kullstörta hela samfunds-byggnaden. Äfven i sådana länder som de Engelska Westindiska öarne, hvilka hafva den af andra saknade förmånen att ega ett rikt moderland, som betalar slafvarnes friköpning, kan detta likväl icke ske utan långsamt; ty på samma gång man befriar dessa menniskor från de starka band, som hittills hållit dem i ordning, är det nödvändigt att pålägga dem andra, visserligen både lättare och mera naturliga, men derföre icke mindre nödvändiga för deras egen trefnad och andras säkerhet: eller med andra ord, man måste småningom tillvänja dem att tänka som fria menniskor och handla som sådana, innan man lossar de tyglar, med hvilka de blifvit styrda som oförnuftiga djur.

Frågan kan således icke gerna bli hvarföre man i Förenta Staterna icke afskaffat slafveriet, utan snarare hvad man der gjort och gör, för att en gång hinna till ett så önskadt mål. Ehuru dessa stater i afseende på deras

klimat, men ännu mera för möjligheten af deras stora utsträckning i samma latitud, äro de som mest skulle vinna på att ega slafvar, så voro de likväl de första, som förbjödo slafhandeln eller rättare slafvars införande från Afrika och hvilket annat land. Men om de häruti voro de första, så äro de ännu de enda uti en annan åtgärd, för att på en gång befria sig sjelfva från dessa stackars Negrer och försätta dem uti ett bättre tillstånd genom det de återsända dem fria till deras gamla fädernesland eller Afrika. Man har nemligen på vestra kusten af denna verldsdel anlagt en koloni benämd Liberia, till hvilken man kostnadsfritt sänder alla fria Negrer, som önska utbyta sitt nuvarande fädernesland för sina förfäders. Denna plan att afbörda sig den svarta befolkningen, må nu ha lyckats mer eller mindre, så är emellertid ideen både vacker och filanthropisk.

Utom hvad redan är sagdt om slafveriets afskaffande i mera än hälften af Förenta Staterna, hvarest det likväl förut existerade, så är opinionen i allmänhet så mycket för dessa olyckligas emancipation, att den i ena delen af Unionen fordrat så mycket och kanske mera än den borde göra, och i den andra deremot medgifvit, om icke fullt så mycket som menniskovän-

nen skulle önska, åtminstone i det närmaste så mycket som omständigheterna tillåta och rimligtvis kan begäras af dem, som äro så olyckligt interesserade uti dess bibehållande. Slafveriet är nu redan utträngdt till de södra Staterna, och således inskränkt till de länder, der klimatet gör dem mera nödvändiga. Af dessa är det likväl några, hvarest de äro mindre oumbärliga än i de öfriga, och då de slafhållande Staterna äro icke allenast så besvärade af de andras påståenden i detta hänseende, utan äfven tydligt inse fördelen af det fria arbetet öfver det tvungna, och de icke-slafhållande Staternas företräde framför deras, så göra de hvad de kunna för att ännu mera förminska det öfverklagade onda; så att det är kanhända icke för mycket sagdt, att den tid icke är så aflägse, då slafveriet inom Förenta Staterna blir bortträngdt till de låga och heta stränderna vid Atlantiska Oceanen, Mexikanska Golfen och Mississippi strömmen, hvilkas sumpiga peståugande jordmån icke kan arbetas af andra än Negrer, och troligen icke blir det af andra än slafvar, ehuru begärliga och dyrbara än deras afkastningar äro i verldshandeln.

Det är visserligen en omständighet, som ännu tillbakahåller slafveriets afskaffande i de

norra slafhållande Staterna, men som med tiden kommer att försvinna, och detta är sjelfva handeln med dessa olyckliga, varelser eller den fördel, med hvilken en slaf-egare i de gamla staterna kan uppföda och sälja slafvar till plantage-egarne i de nya, hvarest de äro mera nödvändiga och följaktligen begärligare samt dyrare. Naturligtvis skall denna afskyvärda trafik aftaga i den mon de nya staterna hinna bli försedda med denna olyckliga nödvändighets-artikel; men intilldess existerar det likväl en slafhandel emellan Maryland, Virginia och Kentucky å ena sidan, samt Georgia, Alabama och Louisiana å andra, hvilken är lika vanhedrande för de södra staterna, som den är ett rättvist mål för de norras bittra klander.

De ständiga stridigheter, som detta ämne underhåller emellan de tvenne så olika delarne af Unionen, äro kanhända af en både skadlig och nyttig natur: skadliga, då man betraktar dem från en blott politisk synpunkt, ty de störa åtminstone harmonien inom konfederationen, om de icke hota med upplösning; men nyttiga deremot från en högre, eller om man så vill kosmopolitisk, åsigt, ty de icke allenast sträfva att med tiden utrota slafveriet, utan äfven att under tiden göra det mindre svårt, der det

ännu existerar. Genom de många anspelningar på detta ämne, som öfverflödar icke allenast i tidningarne, utan äfven i representationens debatter från de norra staterna, tvingas nemligen de södra till successiva åtgärder för slafveriets mildrande, på samma gång deras slaf-egare se sig föranlåtna till en uppmärksamhet på slafvarnes behandlingssätt, hvilken annars kanhända icke skulle fallit dem in, men som nu likväl är lika mycket mildrande dessas elände, som den är nödvändig för deras egen reputation hos deras klandrande medborgare. Följden är också den att slafvarne i allmänhet — ty undantag kan finnas häri som i allting annat — äro bättre behandlade i Förenta Staterna än kanhända i något annat land.

Man har derföre, på det hela taget, mindre skäl, än man kanhända vid första påseendet skulle tycka, att förebrå den Nord-Amerikanska republiken att slafveriet ännu existerar derstädes, ty den har både gjort och gör lika mycket för dess afskaffande, som något annat land i samma svåra belägenhet kunnat göra. Ehvad Förenta Staterna än lyckas mer eller mindre uti att slutligen utrota ett ondt, hvarom de alla äro öfvertygade, så är det väl i alla fall orätt att förebrå dem tillvaron af ett

sådant, hvartill de egentligen äro mindre orsaken än deras slafhandlande förfäder i England, Frankrike och Spanien, som skaffat dem ett dylikt elände på halsen.

Hvad åter de fria svarta beträffar, så utgöra de ungefärligen en åttondedel af slafvarnes antal. De hafva tillkommit genom slafveriets afskaffande i de norra staterna eller ock genom friköpning på ett eller annat sätt från de södra. Deras antal ökas likväl ganska obetydligt, dels derföre att de i allmänhet tillhöra de lägsta tjenande klasserna, hvilka icke synnerligen föröka sig, och dels derföre att de af dem, som se sig i stånd att på annat sätt skaffa sig bergning, lemna gerna ett land, der de i alla fall för sin färg hafva så liten trefnad, och emigrera till Mexico eller de Syd-Amerikanska republikerna, der de mörka kulörerna äro både talrikare och mindre nedsatta. I flera af de norra staterna anses de emellertid *constitutionelt* såsom medborgare, och såsom sådana tillåtas votera vid valen till republikens embetsmän. I NewYorks statsförfattning heter det, till exempel, att kulörta personer ega röst-rättighet, om de hafva varit medborgare i samma stat trenne år, samt egare af en egendom af tvåhundra-femtio piasters värde. Vilkoren

för det hvita medborgerskapet äro betydligt mindre, eller blott ett år, och på förmögenheten göres intet afseende. Någon nuance i dessa olika färger, eller blandning af Afrikanskt och Europeiskt blod, kommer nästan aldrig i fråga, ty, olikt de Syd-Amerikanska republikerna och Westindien, ser man här ganska sällan någon Mulatt eller andra Batarder, då det alltid funnits, och ännu råder en stor prevention å de hvitas sida för någon dylik blandning af racerna.

Af Indianerna, dessa länders förra inbyggare, återstår det för närvarande icke många inom de egentliga Förenta Staterna eller på östra sidan om Mississippi floden, och dessas antal är så mycket svårare att beräkna, som de icke upptagas i de vanliga census öfver republikens befolkning, till hvilken de också både till antal och afseende kunna sägas stå i samma förhållande, som dessa gamla svaga hjonelag, hvilka "sitta på undantag" på samma egendom de förut besutit, men nu icke kunna sköta. Deras tilldelade boningstrakter kallas också ganska expressivt *"reservations."* Ehuru det icke finns någon stat, som icke hyser mer och mindre svaga kolonier eller rättare kringrända öfverlefvor af någon af de fordna mäktiga Indianstammarne, så är det allenast i de sydligare

staterna, som de ännu finnas till någon betydligare mängd. I Georgia, Florida, Alabama, Mississippi och Tenessee lefva de nemligen ännu i fem serskilda stammar, hvilka måhända tillsamman uppgå till omkring tjugotusende personer. På andra sidan om Mississippi eller "den stora floden," som de kalla den, lefva likväl en mängd olika Indian-nationer, blandade om hvarandra på de vidlyftiga jagtmarkerna, dessa ofantliga landsträckor erbjuda; och ehuru en sådan kalkyl rättast skulle kunna kallas en gissning, så anser man för närvarande hela antalet af dessa röda ur-infödingar, som dväljas emellan Atlantiska och Stilla hafven, icke öfverstiga sex gånger antalet af de redan nämnda.

Af de inom Förenta Staterna vistande äro de, som bo närmast sjön, de bäst lottade; ty då dessa menniskors förnämsta eller rättare käraste bergningsmedel äro jagt och fiske, så råka de, som mest befatta sig med det sednare, naturligtvis icke så ofta i kollision med sina närboende hvita grannar, som de jagande. I afseende på trefnad och odling äro de icke heller så långt efter de lägsta och fattigaste klasserna i flera andra länder. Många af dem fara till sjös som ordentliga matroser, och man ser dem i synnerhet om bord på hvalfiskar-farty-

gen, äfvensom ibland på sjelfva örlogsskeppen, hvarest de äro kända för lydnad och en för yrket ganska passande vighet, men deremot icke för någon synnerlig styrka. Det har varit exempel på att de tjent sig upp till en post, som i vissa fall fordrar mera praktisk sjömanskap än någon annan, nemligen märskapten; och en fregatt-chef hade under kriget sin gigg bemannad med endast Indianer.

De, som bo i reservationer inom de gamla staterna, och således i närmare granskap med de hvita, sysselsätta sig något med förfärdigande af qvastar, mattor och korgar, som de sälja för filtar, gevär och krut samt andra lyxartiklar, till hvilka de genom umgänget med de närboende blifvit vanda. Det finns visserligen äfven spår till jordbruk i somliga af dessa kolonier, men odlingen kan i både fysisk och moralisk bemärkelse sägas gå trögt hos ett folk, som ännu anser arbete som en förnedring, och dessutom har en starkare afsky för den dertill erforderliga kropps-ansträngningen, än den, som är menniskorna i allmänhet medfödd. Jagten är en sysselsättning, som roar dem mera och bättre öfverensstämmer med deras fordna vanor, men då detta yrke blir mindre fritt, i samma mon nybyggena bli tätare, så händer det ofta

att regeringen är tvungen blanda sig i deras tvister med grannarne. Förenta Staternas lagar gälla också inom dessa reservationer i alla mål, hvaruti någon hvit är part, ehuru Indianerna föröfrigt tillåtas emellan sig sjelfva skipa rättvisan på sitt eget vis. Sålunda äro köp, uppgående till ett visst värde, icke gällande emellan dem och de hvita, på samma gång dessa icke tillåtas att tillhandla sig någon bit af deras jord.

Regeringens omtanka för dessa Indianer sträcker sig äfven derhän, att på sin bekostnad förse dem med skolor och religions-lärare; och ehuru dessa sednare till det mesta utgöras af missionärer, så betalas likväl de flesta af Statens medel. Det finns också ett serskildt Kontor "för Indianska affärerna," subordinerande under krigs-departementet, åt hvilket alla dessa angelägenheter äro uppdragna. Detta embetsverk uppgör nemligen alla traktater med Indianerna, afslutar köp om deras landsträckor, liqviderar deras årliga räntor, presenter och hvad dessa olika betalningar heta, samt drager försorg om deras möjliga civilisation; och de summor det årligen använder till dessa ändamål, uppgå till det betydliga beloppet af en million piaster eller nära en tionde-del af regeringens

löpande utgifter. Om man å ena sidan kan säga, att de afträdda landsträckorna icke äro betalda med dessa summor, eller åtminstone återgälda dem mångdubbelt, så kan man väl å andra icke neka till att Förenta Staterna *kunde* betala dem med mindre, och att de i alla fall bevisa, det de gamla egarne till dessa länder behandlas af de nya på ett mildare sätt, än vanligt varit händelsen i dylika fall.

Det ofvannämnde *"Indian Office"* har likväl för någon tid sedan uppfattat en mera genomgripande plan, hvilken, så vida den går i verkställighet, skulle bättre befordra Indianernes trefnad, än alla föregående bemödanden i denna väg. Vester om Mississippi äger nemligen den federativa regeringen stora landsträckor, hvilka ännu icke tillhöra någon serskild stat eller territorium, och som den således kan disponera efter godtfinnande. Nu skulle de serskilda stammarne och reservationerna, hvilka äro utspridda öster om den ofvannämnde floden, proponeras att utbyta sina egor, hus, inhägnader och boskap, eller med ett ord, allt hvad de besitta inom Förenta Staterna emot motsvarande jord, bohag och inventarier på andra sidan Mississippi-strömmen. Skälen, som skulle förmå dem till ett sådant utbyte, blefve följan-

de: beständighet åt deras etablissement, medelst en borgen för att ingen vidare flyttning mera kommer i fråga; säkerhet för de vilda Indianernas anfall genom skydd af Unionens truppar; organiserandet af en egen stats-, eller, som det för närvarande skulle kallas, territorial-styrelse, och således dermed följaktig rättighet att sända representanter till national-kongressen, i likhet med alla de andra territorierna.

Skulle detta vackra projekt gå i verkställighet, så formerades genom ett dylikt Indian-territorium en kärna, omkring hvilken alla de andra vilda Indianerna vesterut, som hade någon böjelse för ett mindre vildt lif, kunde samla sig, och med tiden en Indian-stat tilläggas Unionen, hvilken blefve en säker borgen att icke denna i många afseenden märkvärdiga mennisko-race, med tiden alldeles bortdog, på samma gång den blefve ett mera värdigt och trefligt hem för denna verldsdels förra egare, än de många spridda "undantagen" hvilka de nu besitta. Då ett dylikt ordentligt samhälle naturligtvis skulle både fordra och inbjuda de hvitas delaktighet, och det dessutom icke finns någon aversion bland dessa att gifta sig med de röda, så kunde härigenom med tiden en amalgamering af de båda racerna uppstå, hvar-

på åtminstone de sednare icke skulle förlora. Ett märkvärdigt bevis för den sednare sattsen är, att det i Förenta Staterna finnas flera bättre familjer, som säga sig ega Indiansk blod i sina ådror, och det är till och med många ansedda personer, som skryta med att de härstamma från någon af de gamla Indian-höfdingarne.

Men vi hafva nu kommit något väl långt vesterut bland Indianerna, och det är nödvändigt återtaga våra steg, om vi någonsin skola komma till de rätta Amerikanerna. De första hvita personager vi då träffa äro de så kallade "*Squatters*", hvilka dväljas på yttersta kanten af civilisations-strömmen och formera ett slags amfibier emellan de så kallade vilda och civiliserade menniskorna. Då de nedslagit sina bopålar i sådana aflägse trakter, som ännu icke äro vederbörligen uppmätta af Regeringen, så hafva de också ingen annan egande rätt till dem, än den andra vilda djur ha till sina bon. De framlefva också ett lif, som närmar sig lika mycket till det Indianska som till de hvitas; och om de ega en hydda och en täppa såsom stödjepunkt och en bostad för sin familj, så ströfva de likväl oftast omkring i ödemarken med bössan på axeln, både för att nedlägga

villebråd och för att schackra med Indianerna, i hvilkas sällskap de också äro mera roade än i de hvitas, De fly åtminstone undan för de sednare som för pesten, och de hafva icke väl känt lukten af Nybyggen, förrän de, gripande studsaren och yxan, vandra åstad längre vesterut, der de äro mindre besvärade af de hvita kamraterna eller rättare deras många dumma lagar och författningar, för hvilka de icke hysa något serdeles tycke, utan föredraga det friare lif bland skog, vilddjur och Indianer, der man är sin egen herre och icke bryter emot andra lagar, än dem man sjelf stiftat.

Näst efter dessa praktiska naturfilosofer, komma de så kallade "*Backwoodsmännen*", hvilka vi redan beskrifvit såsom visserligen mindre sällskapslika varelser, men ändå sådana, som föredraga umgänget med sina likar framför Indianerna, och som i alla fall mera använda sin tid på odling än på jagt, samt dessutom sköta en egendom, hvilken de tänka betala om de icke redan gjort det, och för resten erkänna de samfundslagar, utom hvilka ingen säkerhet till en dylik besittning finns.

Efter dessa komma vi till de egentliga nybyggena, köpingarne och småstäderna, eller hvad man vill kalla alla dessa större och min-

dre jordbrukande, handtverkidkande eller handlande samfund, som formera de så kallade nya staterna och territorierna eller de mest afläg-se delarne af de gamla staterna, och hvaruti det nyligen utvecklade samhällslifvet i sig sjelf eger någonting eget och utmärkt, på samma gång olika med alla andra länders, som förträffligt lånande sig till de karrikatyrer, hvilka skola föreställa Amerikanska national-karaktären. Lika alla sådana starkt färgade målningar, kunna dessa visserligen icke nekas likhet med originalet, men utom det de i allmänhet äro något för mycket skuggade, så göra de pretention på en allmännare tillämplighet, än den olika naturen af ämnet tillåter, Det "bättre folket" så väl i städerna som på landsbygden i de gamla Förenta Staterna, eller långs Atlantiska kusten, hafva nemligen lika mycket tycke af deras jemlikar i Europa, som af deras mindre bildade medborgare i de uppväxande Staterna; äfvensom det finnes en nära lika märkbar olikhet emellan de högre klasserna i de Södra och Norra, eller rättare de slaf- och icke slaf-hållande staterna. Dessutom utmärka sig de lägre och medelklasserna i de Östra staterna, eller det förr så kallade Nya England, ganska betydligt från sina gelikar i alla de andra, på samma

gång de formera rätta typen till alla de national-karakteriserande utkast i den vackrare genren, som skola afbilda Amerikanerna, och äfven af dem sjelfva erkännes och sammanfattas i det nationella öknamnet *"Yankees"*.

Hvad nu vidkommer den förstnämnde afdelningen, som hufvudsakligen utgöres af folket i allmänhet i de nya Staterna och de lägre klasserna i en del af de gamla, eller den minst bildade och således starkast markerade delen af Amerikanska nationen, så är det just denna del, som gör mesta skälet för alla de större och mindre fel, hvilka Engelsmännen, och efter dem andra, vilja pådyfla sina politiska affällingar under ett annat nationelt öknamn eller *"Jonathan"*. Det är nemligen synnerligast dessa klasser, som man icke utan rättvisa kan förebrå den plumphet i uppförandet och grofhet i umgänget, jemte i allmänhet mindre förtrolighet med det bildade sällskapslifvets fordringar, som i mångas ögon är icke allenast ett fel utan till och med ett brott. Detta omdöme må nu vara strängt eller blott rättvist, då det är frågan om sådana klasser, hos hvilka man för uppfostran och umgänge har rätt att vänta motsatta egenskaper, men det säkra är att det är både förhastadt och löjligt, då det användes på

de Amerikanska folk-klasser, hvarom nu är fråga. Felet ligger deri, att man förvexlar de olika samhällsklasserna, eller med andra ord, förebrår en lägre klass att han icke äger alla en högres egenskaper, då man kanhända rättare borde berömma honom för det han har några sådana, hvilka just orsakat denna förvexling.

Saken är nemligen den, att det i Förenta Staterna icke finns någon dylik folk-klass, som motsvarar hvad man i Europa vanligen menar med bönder, om icke dessa ifrågavarande klasser, hvilka emellertid så väl för landets fria institutioner, som den ovanliga mängden af skolor, * och den demokratiska andan af regeringssättet jemte en mängd andra orsaker, äro helt olika deras, om man så vill, synonymer i Gamla Verlden. I anseende till kännedomen af sitt lands författningar, interesset för dess politiska förhandlingar och den större tillförsigten i sitt handlingssätt i allmänhet, som en någorlunda human bildning föder — äro de jemgoda, om icke just öfverlägsna, medelklasserna i flera andra länder. Men just dessa egen-

* Vid bortsäljandet af de nya landsträckorna undantagas alltid af regeringen vissa delar, för underhållandet af folkskolorna. — Hvad det är dumt, att icke alla länder blifvit befolkade på samma sätt som dessa fördömda Fristater!

skaper, eller rättare den falska ståndpunkt, hvarpå de i en fremlings ögon genom dem försättas, göra att alla de andra — hvilka de måste sakna i den verkliga ställning både till umgänge, sysselsättning och bildning, hvaruti de egentligen befinna sig — framlysa så mycket tydligare. Hvem skulle det väl falla in att förebrå vår allmoge att den är sluskigt klädd, sitter illa till bords, brukar knif i stället för gaffel, eller spottar på golfvet och nyttjar hatten till ficka; men hvem skulle icke snarare förundra sig öfver att se en dylik grobian åka i täckvagn, läsa tidningarne och besluta om Landshöfdingars tillsättande, disputera om bolagsreglorna för privatbankar eller kommentera paragraferna i sista tulltaxan. Sådan är likväl allmogen i Förenta Staterna: den har fått tillräcklig både skolundervisning och medborgerlig underbyggnad, för att känna sitt land och deltaga i dess politiska angelägenheter, samt handla som en fri medborgare, hvilken känner det värde han som sådan eger; men den hvarken har, eller kan rätt gerna ha, den högre belefvenhet, som man endast borde fordra af menniskor med en mera sorgfällig uppfostran och umgänge med bättre folk. Naturligtvis skall så väl denna kännedom om egen vigt i samhällets

angelägenheter, som äfven den enskilda välmåga, hvilken är utspridd öfver dessa så väl lottade länder, ingifva en dylik halfbildad bonde en tillförsigt i både handlings- och talesätt, som, på samma gång den oftast urartar till plumphet och skryt, måste förefalla fremlingen lika obehaglig som besynnerlig. — I detta fall behöfver en dylik menniskoforskare likväl icke resa så långt, ty han kan understundom finna samma resultat af samma orsaker mycket närmare sitt hem: skillnaden ligger blott deri, att, hvad som på ena stället hör till undantagen, utgör regeln på det andra.

Hvad här är sagdt om bönder, *"farmers,"* jordbrukare eller hvad man nu vill kalla dem, gäller precist lika mycket för de andra näringarne, som samlat sig i köpingar och städer; ty det hvarken finns, eller kan egentligen finnas, någon annan skillnad i dessa jemgoda medborgares öfriga bildning, än den olika skicklighet, som erfordras för plogen, verkstaden eller boddisken. Då det här icke finnas några skrån, utan hvar och en kan välja det yrke han har bästa lusten för, och hvarje lärling dessutom är utlärd, då han ser sig i tillfälle att sjelf försörja sig, så har man naturligtvis hvarken lust eller tid att länge qvardröja hvarken i den ena

eller andra skolan, besynnerligen i ett land, som bäst af alla uppfyller ynglingens medfödda lust att "bli sin egen". Härifrån den saknad på hvad man i våra sydliga provinser kallar skillnad emellan bönder och "köpstadfolk", hvarmed man egentligen menar den synliga olikheten emellan sämre och bättre personer; och härifrån äfven den allmänna brist på någon högre kunskap eller bildning, hvaröfver man här med lika mycket skäl klagar, som man deremot har skäl att yfvas öfver den allmänt utspridda triviala: man sysselsätter sig icke gerna med studerandet af vetenskaper, som i alla fall tillbjuda ett mera aflägse anseende, i ett land der de praktiska kunskaperna genast försäkra om en säkrare bergning.

Att hela samhällen af dylika mindre bildade folk-klasser, eller om vi tillåtas så uttrycka oss, endast skrubbhyflade medborgare, skola framställa många löjliga skarpkanter, är lika säkert, som att dessa synnerligen skola falla i ögonen i ett land, der folkets verksamhet alldeles icke är inskränkt till det privata lifvet, utan tvertom, till följe af sjelfva statsförfattningen, måste utsträcka sig till det publika i en så hög grad som härstädes. Man kan icke lika lätt aflägga sin rätta natur, som man här

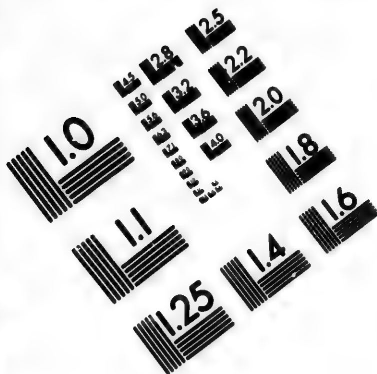
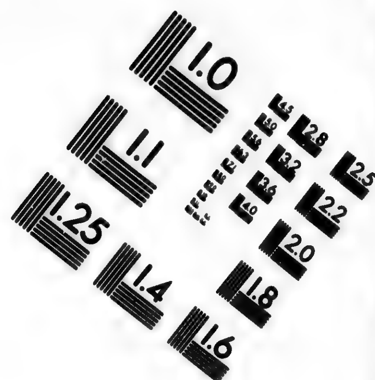
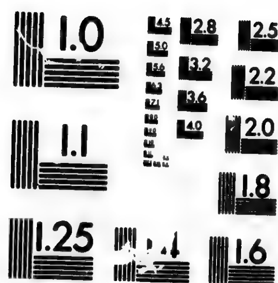
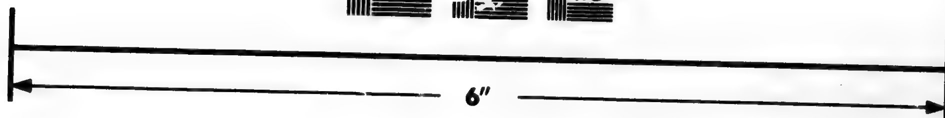

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

kan bli vald till juryman, anförtrodd högre municipalitetiska befattningar eller medlem af statsregeringen, och till och med representant i kongressen, i synnerhet som man här uppriktigt kan säga att på belefvenheten göres mindre afseende än på dugligheten eller kanske rättare det medborgerliga förtroendet. Härifrån de många olater af flerfalldig beskaffenhet, hvarföre stackars Jonathan i allmänhet måste lida smälek både rättvist och oförskyldt, och härifrån äfven de mer och mindre qvicka karrikatyrer, hvaröfver Engelsmännen skratta sig mätta på Amerikanernas bekostnad.

Efter vi nu kom att nämna dessa, begagna vi tillfället att upplysa en citation i denna bok, som kanhända förefallit flera läsare fremmande, nemligen sjelfva motton på titelbladet. En af de märkvärdigaste sceniska artister verlden egt, en Engelsman vid namn Matthews, som för några år sedan visade sig i England, hade nemligen en så beundransvärd talang att uppfatta allt det komiska en enda persons karaktär kan ensamt utveckla på theatern, att han gaf solo-representationer, hvarvid han narrade sitt publicum att nära kikna af skratt. Det förnämsta ämnet för dessa monologer, och som äfven väckte hans ryktbarhet, var de löjliga dra-

gen i Amerikanska national-karaktären, hvilka synnerligen roade Engelsmännen; likväl stannade han icke dervid, utan framställde äfven drag af deras egen, med hvilka han till och med slutligen roade sjelfva Amerikanerna under de visiter han hos dem aflade. I de förstnämda rolerna uppträdde han alltid under namnet *"Jonathan"*; och någonting löjligare än hans härmande af de omtalda folk-klasserna bland dessa republikaner ha vi sällan hört eller skådat. Det var naturligtvis, som all annan karrikatyr, något öfverdrifvet, men sjelfva utkasten voro ändå sanna, annars hade det hela varit utan något synnerligt värde. Det är vid ett af dessa tillfällen, som han yttrar den qvickaste persiflage på Förenta Staterna med afseende på slafveriet, under det han föreställer en ung man från Virginien, som i Liverpool blifvit af polisen hindrad från att slå sin svarte betjent, och som dervid med blandad förtrytelse och förundran utropar: *"Is this the land of liberty, where a free man is not allowed to broil his own negro?"* — Vi hafva till motto valt ett annat af hans favorit-uttryck, både derföre att det till ordalydelsen är så äkta Amerikanskt och dessutom till sin mening

innefattar, i vår tanka, lika mycken sanning som skryt.

Men vi måste lemna Jonathan, om icke i Engelsk, åtminstone i den här begränsade bemärkelsen, samt draga oss närmare kusten och de större städerna, hvarest samhällslifvet utvecklats till en högre grad. Att äfven här skall finnas mycket af den så kallade Jonathanismen bland de lägre klassserna, är lika säkert som naturligt, då nästan alla de orsaker, hvilka formera densamme, äro, ehuru i mindre grad, verksamma härstädes; men om den också sträcker sig till någon del öfver medel-klasserna, så har den redan förlorat mycket af sin identité, och kan så mycket mindre spåras hos det högre mest bildade folket, som effekten af all hög bildning är just den att afpolera alla de större och mindre ojemnheter, som utmärka den ena nationen och individen från den andra. Derföre likna de högre klasserna hvarandra så mycket i åtminstone alla sådana länder, till hvilka civiliserade nationers bildning kan komma. Att vilja misstänka de högre klasserna i Amerika att stå efter sina jemlikar i andra länder i belefvenhet och umgängeston, vore derföre det samma, som att påstå det antingen den Europeiska högre bildningen icke

mäktat öfver oceanen, eller ock att Förenta Staternas invånare voro af en annan menniskorace. Båda dessa sattser äro lika orimliga för hvar och en, som känner namnet på deras förfäder och den lifliga kommunikationen emellan denna republik och de tvenne mest bildade nationer i Europa. Lika enfalldig är den tanken, att den politiska jemlikhets-hvirfveln icke skulle kunna afsätta nödiga elementer för formerandet af hvad vi kalla de högre samhälls-klasserna. Den, som förmodar det, känner hvarken naturen af alla möjliga samhällen, eller naturen af menniskor, eller naturen af penningar. Här finnas slägter, som äro lika stolta öfver sitt namn, som trotts någon högvälboren familj på denna sidan oceanen; och om de icke kunna skryta med sina ärfda anor, så kunna de göra det med andra arfvedelar, hvilkas värde äro, i dubbel bemärkelse, af en mindre disputabel natur.

Vi lemna derföre dessa högre klasser med den anmärkningen, att de både i verkligheten och till utseendet måste vara mindre betydliga härstädes, än i våra gamla länder, hvarest sjelfva samhällsförfattningarne, tvert emot fallet härstädes, både bildat, underhåller och erkänner dem. Aristokratien härstädes har inga

privilegier, den står helt och hållet på egen botten, och har icke att tacka staten för någonting. Man påstår att penninge-aristokratien skall vara odrägligare än börds-aristokratien: detta kommer sig förmodligen deraf, att den enes attributer äro i allmänhet kurantare än den andres, och följaktligen den förre mera afunnad af mängden än den sednare. Rikedomarnes prerogativer äro universalare än adelskapets; man slår sig i längden bättre ut med de förra än med de sednare. För resten är väl den enes pretentioner, om icke lika löjliga, åtminstone lika föraktliga som den andres, så vida de icke äro åtföljda af de individuella företräden, som begripas under sjelfva ordet. Den rätta och egentliga aristokratien, och som ändå, mer eller mindre, erkännes öfver hela verlden, ligger lika litet i börden som penningar, utan i personlig öfverlägsenhet; och det beror blott på de olika samhällenas mer eller mindre civilisation, om detta företräde skall vara intellektuelt eller fysikt. Det finnes samhällen, der snille, kunskaper och bildning värderas mera än börd och rikedom; och det finnes sådana, der en stark, väl proportionerad bonddräng skulle anses som bättre adelsman än en

svag, illa-vuxen ädling, äfven om denne kunde räkna sina anor från sjelfva Adam.

Det gifves också i samhällena att tredje aristokratiskt element, som, om det icke alltid eger, åtminstone borde ega större personliga förtjenster, än de andra begge, nemligen den så kallade embetsmanna-aristokratien; ty hvad som hos de förra vore blott önskvärdt, det blir deremot hos denna en laglig fordran, eller rättare ovilkorliga attributer för dess existence. Huru härmed nu må vara verkliga förhållandet, så utgör denna arristokrati ändå i de flesta stater en ganska betydlig förstärkning till de andra tvenne, i synnerhet då det är frågan om den högre bildning, som man fordrar hos de bättre klasserna. Detta är icke till samma grad förhållandet i Förenta Staterna. Dels aflönar man här icke en sådan mängd "högre tjenare," utan åtager sig sjelf något af besväret under de många municipala befattningarne: och dels tillsättas de flesta embetsmän, om icke direkte af folket, åtminstone på sätt och vis genom dess ombud, som kunna gilla eller klandra utnämningen; och dessutom bero alla dessa sistnämnda helt och hållet af folkets opinion. Ehvad sjelfva de allmänna göromålen härigenom bedrifvas bättre eller sämre, hör icke till vårt

förhanden varande ämne; här är blott frågan om hvad effekt detta mindre antal af embetsmän, som mera bero af allmänna opinionen, än af relationer "på högre ort," kan hafva på den både verkliga, men i synnerhet för fremlingen synbara, förfiningen af sederna. I detta afseende skulle gerna den aristokrati, som i Förenta Staterna formeras af embetsmän och representanter, eller regeringens och folkets ombud, kunna sägas förhålla sig till sina vederlikar i många andra länder ungefärligen som en så kallad national-armé till reguliera trupper. Hvad effekt den förra må göra på rent alfvare, så är det temligen säkert att han är den sednare underlägsen i både utseende och disciplin, samt i allmänhet den militäriska takt och hållning, som karakterisera den ständige soldaten och underhåller militär-esprin. — Härifrån mycket af Jonathans mindre goda reputation i belefvad sällskaps-mässighet.

Men om man i Förenta Staterna icke märker så mycket af de högre klasserna som i andra länder, så ser man icke heller till så mycket af de aldralägsta, som mot dem bilda en så skarp kontrast. Dessa olika folk-klasser stå nästan alltid i samma förhållande till hvarandra i alla länder. Ju flera och rikare de för-

näma äro, ju talrikare och uslare äro de sämre klasserne, och tvertom. Detta ligger också i naturen af sjelfva saken; der förmögenheten är hopad på ett ställe, kan den icke räcka till på ett annat. Sprides den åter mera jemt ut öfver landet, så täcker den bättre; och detta är mera förhållandet i dessa stater än i något annat land. Medelklassen är också talrikare här än annorstädes, och till följe af landets fria institutioner och politiska jemlikhet, tillvexer den i både verklig och än mera synlig måtto på de andra båda klassernas bekostnad. Om den derföre, på ena hållet, inskränkt de lägsta klasserna nära nog till blott Negrer och Europeiska emigranter, hvaraf tjenstfolket mest utgöres härstädes, så har den också på andra hållet sträckt sig högre upp, än man är van att skåda den i andra samhällen, eller, om man så vill, usurperat platser, hvilka den icke så vederbörligt kan representera. Härifrån mycket af det mer och mindre billiga klandret öfver den bristande belefvenheten och i allmänhet mindre raffinerade umgängestonen här än annorstädes: Det är billigt, då man blott betraktar förhållandet sådant det ofta nog förefaller, men det är det mindre då man tager de omständigheter i öfvervägande, hvilka här

orsaka det samma; och som framställa samma resultat öfverallt der industrien kapplöper med bildningen, eller rättare lemnar denna så långt bakom sig, som den alltid skall göra i ett fritt uppblomstrande land, hvarest den lemnas lösa tyglar. Man anser det nemligen sällan löna mödan afqvista ett ungt träd, innan det hunnit väl rotfästa sig, och man afklipper icke gerna de vanprydande utvexterna, förrän träden hunnit den storlek att de skymma hvarandra. Man studerar icke belefvenheten der man ännu har så mycket att sköta med att förkofra lefnadsmedlen; och i ett land, der man i allmänhet mera affekterar att figurera på börsen än i salongen, kan man icke billigtvis vänta att Chesterfield räknas till de populära auktorerna.

Förhållandet är likväl i detta fallet, till någon del, olika i de södra och norra staterna. Man träffar nemligen flera, i detta afseendet, fullkomligare gentelmän i de slafhållande staterna än i de icke slafhållande. Ehuru besynnerlig än denna omständighet än må förefalla, så är den nästan lika mycket erkänd af Amerikanerna sjelfva, som den intygas af de flesta resande. Detta förhållande är också icke annat än en naturlig följd af förut antydda lika na-

turliga orsaker. Der medelklassen jemförelsevis är mindre och de lägsta klasserna talrikare och uslare, der äro jemväl de högre klasserna på en gång mäktigare, rikare och mera bildade. Om man här anser de många slafvarne, hvilka på sina ställen uppgå till öfver dubbla antalet af de hvita, för — hvad de visserligen äro — de lägsta klasserna, så formera deremot deras egare en förmögen aristokrati, som uppsugit allt det välstånd, både i materielt och intellektuelt afseende, som borde varit mer och mindre utspridt öfver hela folkmängden, såsom förhållandet är i de lyckligare syster-staterna. Samma orsak har samma verkan öfverallt: Vi ha ett mera tydligt exempel derpå mycket närmare, nemligen i Irland och Skottland. Ingenting, knappast nyssnämnde slafvars tillstånd, kan väl vara uslare och kreaturligare än lägre folk-klassernas i det förstnämnde landet; och deremot medgifva Engelsmännen sjelfva, att man sällan finner någon mera "*perfect gentleman*", än bland dem, som tillhöra Irländska Aristokratien. Å andra sidan råder det en lika märklig välmåga bland de lägre klasserna i Skottland; men hvad än den högre Adelns bedrifter hafva varit derstädes i fordna tider, och till hvad obestridlig höjd deras lärda och litteratörer hunnit i våra dagar —

icke är Skottska aristokratien ändå sådan, att Engelsmännen åtminstone, rekommendera den, då det är frågan om den mest fullkomnade verldsbildning.

Hvad Skottland i många afseenden är till England, det är de förr så kallade Nya Englands provinser till de öfriga Förenta Staterna. Isynnerhet märkes detta förhållande i den jemförelsevis lika skiljaktiga karaktären hos invånarne i allmänhet. Samma slughet, verksamhet, sparsamhet, beräkningsförmåga, och hvad allt dessa goda egenskaper heta, som konstituera föd-geniet och trygga utkomsten i denna verlden, hvilka Engelsmännen tillägga Skottarne, samma skarpsinniga förmögenheter besittas äfven af Ny-Engländarne i en högre grad, än hvad vanligtvis är fallet inom Unionen; och detta är således icke obetydligt. Då en stor del af Förenta Staternas befolkning utgått från dessa tätt bebodda länder, och det numera icke finnes en enda stat, som icke räknar emigranter derifrån, så ha dessa stater också haft ett starkt inflytande på folk-karaktären öfver hela Unionen; och i deras skarpare markerade drag kan man också bäst studera Nord-Amerikanska nationalfysionomien.

Dessa länders invånare kallas med ett ge-

mensamt namn *"Yankees"*, både af deras öfriga landsmän och af sig sjelfva. Derivationen af detta öknamn är svår, och Amerikanerna sjelfva äro icke ense derom. De fleste anse det emellertid som en förändring af ordet *"Yengeese"*, hvarmed Indianerna först utmärkte Engelsmännen, och var åter deras sätt att prononcera *"English"*. Numera användes det af Amerikanerna i en dubbel bemärkelse: i en allmännare och en speciellare, eller rättare i en national och provincial. Det händer nemligen ofta, att man får höra en sådan tala med en fremling om saker och personer, tillhörande de Södra Staterna, hvarunder han skryter med dem, just under det han benämner dem med epitetet Yankee. På samma gång kan man få höra tvenne andra republikaner, från olika stater, disputera med hvarandra, hvarvid den ene förebrår den andra att han är en Yankee. Denna ordets tvetydiga bemärkelse kan icke förklaras på annat sätt, än att folket från Nya England anses af sina öfriga landsmän ega några smärre karaktärsdrag, hvilka dessa icke bry sig så synnerligen om att dela, på samma gång de besitta en mängd andra märkligare egenskaper, hvilka äro erkända såsom hedrande för hela nationen. Huru det nu också förhåller sig här-

med, så användes ordet oftast såsom en personifiering af Amerikanska nationen både af dem sjelfva och af andra, ungefärligen lika som *"John Bull"* personifierar den Engelska; och då ingen afmålning är på en gång lättare, sannolikare, om icke just säkrare, än dessa porträtter af enkla personer, föreställande hela nationer, så skola vi nu sluta detta kapitel med en kort afmålning af Herr Yankee sådan han förefallit oss. Vi nyttja derunder det lättare förnamnet Jonathan, dels derföre att det är lättare uttaladt, och dels derföre att det bättre påminner om mannens extraktion.

Hvar och en vet nemligen, att Jonathan härstammar från John Bull, och till och med är närmare beslägtad med Gubben, än denne sjelf vill tillstå. Att han icke var en "äldre son", är så mycket säkrare, som många påstå att han blott var en naturlig. Huru härmed är fatt, har han likväl vanslägtats betydligt, och detta af ganska giltiga skäl. Redan som ung vandrade han från fädernehuset, der han icke hade någon synnerlig trefnad, och kom sedan aldrig tillbaka, utan bosatte sig långt från hemmet. Fader John, som på visst sätt hade sparkat slyngeln på dörren, tog honom likväl nu till nåder, och såg med glädje att det gick honom

väl, synnerligen som det icke gällde hans egen pung eller minskade hans andra söners arfvedel. Han hjelpte Jonathan både med råd och dåd, men då denne slutligen blef så pass gammal, att han icke mera behöfde någon sådan förmyndare, så uppstod en mängd tvister dem emellan. Detta gick slutligen så långt, att Jonathan tog bladet från munnen, uppsade all sonlig lydnad och ville alls icke hafva mer att göra med Gubben, som han nu öppet kallade stjuffader. Skilsmässan skedde likväl icke utan både ovett och träta, och Jonathan trumfade till slut så hårdt i bordet, att Gubben fann det vara alfvare, och sedan den tiden har aldrig far och son råkats mera.

De passa icke synnerligen för hvarandra: Jonathan har, som sagdt är, vanslägtats mycket både till kropp och själ, ej mindre till sin fördel än till sin nackdel, genom det friare, sjelfsvåldigare lif han nu så länge framlefvat. Den gamle Squiren, som alltid varit, och ännu affekterar att vara, en fullkomlig gentelman, utmärker sig för en ädel hållning, som tillika med den utmärkta snyggheten i klädseln, ger åt hans långa, på sednare åren något korpulenta figur, en viss värdighet, om icke förnämhet. Jonathan har visserligen pappas långa starka

växt, men icke dess sätt att föra sig: han går krokig i knäna, lutar kroppen och slänger med armarne; hvilket efter hans eget påstående kommer sig af strängt arbete — ty han är icke rädd för att taga i — men egentligen är bara sjelfsvåld, som tydligen visas i klädseln. Denne är icke alltid väl passande till figuren, och tycktes ofta vara påslängd i rappet, samt för öfrigt icke så väl borstad; hvilket Jonathan alldeles icke disputerar, ty han påstår, att han har annat att göra än kläda sig, och kan använda sina pengar bättre än att löna en sådan dagdrifvare till kammartjenare, som han aldrig kunde tåla hemma hos pappa.

I den gamle Squirens stora hushåll, der allt går hederligt till, löntes äfven tvenne andra personer, med hvilka Jonathan under yngre åren icke kunde väl komma öfverens, och som man påstår voro mycket orsaken till att han lemnade hemmet. Dessa voro hus-kaplanen och informatorn. Aversionen för den förres dryghet och stora pretentioner har Jonathan ännu bibehållit, och håller sig derföre hvarken något eget kapell eller huspredikant, utan går i kyrkan när och hvar han kan. Härigenom har han icke förlorat i gudaktighet, men vunnit i fördomsfrihet och tolerans, och är i detta fall

både klokare och älskvärdare än sin herr Far. Motviljan för Informatorn försvann, så snart ynglingen kom utom pedantens territorium; och det har sedan djupt ångrat Jonathan att han icke flitigare begagnade lektionerna och mindre utsatte sig för käppen. Han är nemligen för slug, att icke inse huru nyttiga vetenskaper skulle vara äfven på hans nyodlade farmer; och han söker, så mycket hans andra göromål medgifva, att reparera sitt fel. Han lånar derföre jemt böcker ur det stora familjebibliotheket, och ehuru Squiren är rädd om sina väl bundna volymer, så skaffar han sig dem ändå på ett eller annat sätt, och låter genast afskrifva dem. Sålunda besitter visserligen Jonathan inga högre kunskaper, men han är deremot mera försvarligt hemma i de mest nyttiga, än många andra.

Denna vårdslösade uppfostran, jemte umgänget med sämre folket, som utgjorde Jonathans enda sällskap i hans aflägsna landsort, har haft ett stort inflytande på hans sätt att vara. Han är något för mycket rätt fram, mindre artig mot fremmande af viss pretention, ehuru gästfri mot alla. Han kan nemligen aldrig lära sig att buga eller dansa, och är i allmänhet mindre angenäm sällskapsman. Han är nog

mycket fallen för skryt, och smickrar mera sig sjelf än andra: han förstår icke den första enkla regeln i konsten att behaga. Han är i synnerhet mindre belefvad mot fruntimmer, ehuhan tror sig vara det. Det är likväl med hans artighet mot könet, liksom med Pappas gudsfruktan; för att icke jemt vara generad deraf, gör man ifrån sig på en gång. John Bull concentrerar sin religiösa fromhet i söndagens helgande, hvarunder han hermetiskt instänger sig från verldens göromål och nöjen: Jonathan illfänas innan han får lemna hedersrummet åt hvarje qvinligt individuum han råkar, men dermed punkt: han lemnar henne ensam der, glad att ha sluppit för så godt köp. Jonathan har dertill några olater, som icke passa för fruntimmers-sällskap: han icke allenast snusar, som Pappa lärt honom, utan äfven rökar och tuggar tobak, hvilket deremot Gubben icke kan tåla. Dessutom är det en skillnad i dieten emellan far och son, hvaröfver den förre grufvar sig, men den sednare skrattar. Squiren förtär nemligen aldrig något spirituöst före middagen, som han äter sent på dagen, men är deremot icke rädd för att hemma på aftonen taga sig ett rus. Jonathan är alldeles icke slaf af några gamla vanor: han både äter och dric-

ker när eller hvar han kan och vill, och faller det honom in, kan han väl taga sig en och annan nobis-klunk midt på blanka förmiddagen.

Å andra sidan har Jonathan mycket vunnit på att han kom så tidigt ut i verlden och bland fremmande menniskor. Han har inga fördomar och ingen fåfänga, ovanlig verksamhet och mycken slughet. Han är sparsam och hushållsaktig, sällan förlägen och aldrig rådlös. Då han först tog i tag med sina stora odlingar, hade han ingen synnerlig hjelp af andra: han måste således anlita sin egen duglighet, och har derigenom uppöfvat sin naturliga skarpsinnighet och händighet. Han är derföre ett slags, som han sjelf kallar det, *"Jack of all trade"*, eller duglig till allt. Han är fredlig till sinnes och slåss icke utan då han blir öfverfallen, men då är han farlig att tas med, ty han har goda vapen och förstår att handtera dem. Han är idog, och förstår sig bättre på att samla pengar än att med smak förstöra dem. Han kan likväl icke kallas snål, är till och med gifmild emot de fattiga, men han tåler alldeles inga lättingar. Så snart någon tiggare visar sig, ger han honom något att syssla, men vill denne icke arbeta, så kör han honom genast på porten. Förbryter sedan en sådan stackare sig,

så griper han honom visst, men icke för att hänga upp honom, som Far hans gör, utan för att tvinga bofven till det arbete han förut tillbjudit uslingen. Han är mera tolerant än andra, och disputerar aldrig i religionssaker, utan låter hvar och en tro hvad han behagar: han tycker likväl icke om lata prester eller feta munkar. Han är moralisk i sina seder och huslig så mycket hans utsysslor och den stora egendomens många bestyr tillåta; dessa kalla honom likväl ofta från hemmet, och han ses derföre ofta flacka omkring på egorna.

Han tillser nemligen det mesta sjelf, och tåler inga dyrlejda inspektorer eller ladufogdar, som han påstår suga bönderna. Det är också en stor skillnad emellan fadrens hushållning och Jonathans. John Bull, Esq. är stolt öfver sin titel och lefver som en respektabel egendomsherre, har en mängd högre och lägre tjenare, alla väl födda och lönta, men också finns det många fattiga på det stora godset, der arrendena äro dryga. Jonathan bryr sig icke om att kallas annat än rätt och slätt M:r Yankee, lefver sjelf som en tarflig landtjunkare och älskar välmående bönder lika mycket som han hatar granna betjenter. Den gamle Squiren har dessutom en annan besynnerlig fåfän-

ga, att likt och olikt blanda sig i grannarnes tvister, och anser sig skyldig att oombedd ställa till rätta öfverallt, hvilket kostat honom vackra styfrar; också sitter Gubben i skuld öfver öronen. Jonathan ger fan hela verldens gräl, blott han sjelf får sitta ifred, älskar mera arbete än slagsmål, har derföre redan afbetalt sitt odlingslån och infriat inteckningarne, fastän han hade toma händer att börja med. Han har med ett ord goda affärer och är icke plågad af kreditorer, på samma gång Pappa John har nog göra att underhålla sin värdighet på det graverade fideikommisset.

Hvad som mycket hjelpt Jonathans omständigheter, är den kloka hushållningen inomhus. Han har nemligen en högst tarflig hustru. Han gifte sig efter eget tycke, emot fadrens önskan; gjorde en så kallad mesalliance, men lefver som han sjelf påstår det lyckligaste lif i verlden. Frun är icke af "familj", ehuru hon haft slägtingar, som i fordna tider voro mycket mäktiga. Hon är i högsta grad borgerlig och huslig, samt en riktig fenix bland så förmögna fruar: hon är nöjd med ganska små hushållspengar och begär alldeles inga knappnålspengar. Hon hatar all lyx, går mycket simpelt klädd, men har fått den besatta idén

att för fremmande mindre kokettera med granlåt och kalaser, än med sina många barn. Dessa äro visst friska och raska plantor, men föröfrigt en svärm af så näsvisa, sjelfkloka och sjelfsvåldiga ungar, som någon gäst varit plågad med på en "hvardagsmiddag." Både pappa och mamma prisa emellertid deras förstånd och lägga vidt och bredt ut huru kloka de äro, och huru mycken nytta de redan hafva af dem; under det de ostyriga sällarne stoja och hålla ett väsen med tallrikar och knifvar, som vore oförlåtligt om det fanns några andra betjenter vid serveringen. Barnen tura nemligen om vid uppassningen, och springa derföre många onödiga fjät kors och tvärs i rummet. Härunder nappa de som oftast "farbror" i skörten, göra honom dumma frågor, och undra om han har så god mat hemma, eller om "kusinerna" ha, som de, fått stöflar.

Jonathan lefver ett lyckligt lif hemma, och är en i botten klok, dugtig karl, fast hvarken han eller familj äro rätt behagliga för fremmande.

KAPITLET XV.

ÅTERRESAN.

Det var en vacker vintermorgon vi, på kuskbocken af en till Baltimore gående stagecoach, reste från Washington. Från en klar mörkblå himmel sken solen ner på den af en lätt rimfrost hvitmenade jorden, och dess strålar bröto sig i alla regnbågens färger emot de fina iskrystallerna, som hängde i träden, buskarne och gräset. Vädret var kallt och lugnt, och de fyra kamparne trafvade åstad på en hård frusen väg, hvarpå hofslagen hördes lika tydligt, som deras flåsande andedrägt kunde skönjas i de hvita ångmoln, som hvirflade omkring deras hufvud. Kusken bröstade sig i en reputerlig *"comforter"* eller väldig yllehalsduk, hvilken knappt tillät honom utstöta sitt *"hip-hip!"* under det han med skråmässig skicklighet klippte förlöparnes öron med yttersta spetsen af sin

långa fina smällpiska. Så väl dessa uppmuntrande åtgärder, som äfven vagnens ringa laddning och de uthvilade hästarnes traflust, försatte hela equipaget i en fart, som tillika med de andra behagliga omständigheterna gjorde resan angenäm och försatte passageraren i denna glada drömmande sinnesstämning, hvilken kännes så lifligt då man i vackert väder färdas fram i ett fort rullande beqvämt åkdon.

Finns det väl någon angenämare rörelse, än den att så der en vacker morgon flyga åstad, och njutande af den sköna naturen låta dess åtskilliga dekorationer passera förbi sig liksom i en panorama. Huru jemt och ändå omvexlande trakteras icke de yttre sinnena, och huru ledigt sväfva icke tankarna, likt fjäriln emellan blommorna, från det ena föremålet till det andra: huru omärkligt halka de icke under denna glädtiga flygt från verklighetens bilder in på fantasiens tjusande fält. Är icke en behaglig resa, liksom en skollofs-utsläppning från verldens tråkiga tvång och samhällenas prosaiska lektions-tabeller, hvarunder man, fri från katheder, lärare och kamrater, tillåtes ensam ströfva omkring bland ängar, lundar och bäckar. Hvad bekymmer man än lemnat eller går att möta, så är man ändå under sjelfva

resan fri från dem; man har inpackat dem jemte kläderna uti kappsäcken, och de framträda icke förr än man vid framkomsten åter packar upp. Man är fri som fågeln i luften, hvilken i glädjen qvittrar öfver ens hufvud, och den lemnade eller kommande buren må vara än så trång, så andas man nu friska luften, njuter af naturens herrlighet och tillåtes bygga sina luftslott så stora och präktiga man behagar.

Detta är förmodligen icke litet bidragande till den stora attraction resor hafva för de flesta, som af smak eller böjelse mycket varit utsatta för detta längre eller kortare förflyttande af sin person. Vi medgifva visserligen att denna tafla, liksom alla andra, har sin skuggsida, och att till och med sjelfva det mekaniska af resan kan antaga en så litet poetisk natur, att hvad sinnesförfattning den må uppväcka, icke uppmuntrar den luftslotts-byggmästeriet, om icke kanhända på det sättet, att man önskade nästa gästgifvaregård vore resans mål eller första hus ett gästfritt slott: exempli gratia färden på en skjutskärra en regnig dag i smutsiga vägar, med en dum skjutstbonde, en uttröttad häst, och en egen våt, utlakad och utskakad lekamen, som täflar med båda de

nyssnämnda kamraternas i olust, sömnaktighet och ilska emot hvarandra — på en gång det löjligaste och ynkligaste triumvirat man kan tänka sig, och en icke opassande afbild på denna verldens vedermödor. Men detta hör till undantagen, eller rättare måste anses som ett syndastraff för den, som fjäskar i ogjordt väder eller icke förstår bättre ställa för sig. Vi skänka derföre sådana resande ingen annan uppmärksamhet än vår uppriktiga medömkan och önskan, att de kunde utbyta väderlek, åkdon och väglag med det vi nu begagnade.

Sanningen att säga, är likväl en Nord-Amerikansk diligence eller hvilken annan postvagn i verlden, icke den resvehikel vi föredraga, då det är frågan om att i fullt mått njuta af det fria behag resor i allmänhet erbjuda. Dessa stora reguliert gående vagnar må vara än så förträffligt uppfyllande sitt egentliga ändamål, att fort och säkert förflytta menniskornas personer från ett ställe till ett annat, så hota de, men ännu mera de nymodiga vigare transportmedlen, att helt och hållet betaga resor deras största behag och helt simpelt förvandla dem till en fora från ort till annan. Menniskor och varor inpackas i dessa postväskor efter rymd och taxeras efter vigt, och man gör ingen

annan skillnad emellan passagerarne och deras kappsäckar, än att man inläser dem på olika ställen: de få qvarblifva der, till dess man kommer fram, och det beror af händelsen, om den då utstigande resande sett mera af landskapet eller njutit mera af resan, än hans koffert, kvilken nu äfven slipper från sitt gömställe. Ofta nog är utstigandet det behagligaste af hela affären, ty långt från att man under en sådan passage är befriad från denna verldens mennisko-trängsel och samhällenas tryckande atmosfer, så vidlåda de en i en mera concentrerad och condenserad natur än någonsin.

Men hvad är ändå alla postvagnar, hållvagnar, omnibussar, och hvad alla dessa af hästar eller andra djur dragna åkdon heta, emot dessa vidunderliga fordon, som drifvas med ånga, der menniskor och kreatur flockvis instufvas och flyga med hull och hår, väl icke till helfvetet, men åtminstone med en fart, som troligen icke öfverträffas af alla till Blåkulla qvastridande kärringar. Den onde tycks drifva sitt spel med både åkande och ridande, eller åtminstone någon öfvernaturlig kraft skjuta på vagnarne likasåväl som på trollpackornas käpphästar. Men, åsidosättande nyttan — hvilken nog talar för sig sjelf — finns det i

längden något tråkigare, enformigare, mera betagande så väl land- som sjöresor deras gamla originella behag, än dessa dumma ångvagnar och ångbåtar. Finns det en enda gnista poesi i rörelsen af alla dessa mekaniska vehiklar, som framdrifvas af denna mest prosaiska af alla krafter, denna fördömda ånga. Nog kommer man både fort, säkert och utan äfventyr, det kan visst icke nekas, men det sker verkligen i mångdubbel bemärkelse mekaniskt. Det går icke allenast *med* machin och *som* machin, utan man är sjelf alldeles icke annat än *en* machin, och följer med liksom en annan del af det invecklade machineriet. Man sättes i rörelse, framsläpas och stannar med och på samma gång som detta allsmäktiga machineri. Hvad ångvagnarne särskildt vidkommer, så bär det visst af med fart, det skall gud veta; men det är med dem, liksom med kulan från kanonen, hvars största förtjenst är att den flyger fort, rakt och säkert träffar målet. Hvad åter de der ångbåtarne beträffar, så äro de, liksom sina rykande kamrater på land, förträffliga inrättningar att forsla både folk och fä — ja till och med ega andra farligare förtjenster än någon annan seglande eller roende farkost — men nämn dem aldrig på samma gång som andra

seglande fartyg: de likna dessa till utseende och rörelser endast så mycket som kamelen liknar hästen. Det är just vackra skepp, dessa puckelryggiga skrof, med en rykande skorsten till mast, och ett par qvarnhjul till segel, der en nersotad machinist för manövern, en automat står till rors, och kolbrännare kallas matroser. Det finns mera behag och nautisk tjusningskraft i en seglande lotsbåts rörelser än i plaskandet af ett ångfartyg med aldrig så många hundrade hästkrafter. Och hvad sjömanskapen å båda sidor beträffar, så är det som att jemföra Arabens skicklighet att styra sin eldige häst, med Hinduens, som med en käpp styrer elefantens makliga rörelser. Det är en ren lycka för yrket, att dessa paddlande missfoster icke, som de öfriga etheriska varelserna, blott lefva af vatten och vind, utan tvertom äro vämjeliga storätare, och kosta så mycket i föda, att man icke kan föröka rasen allt förmycket på de andras bekostnad, annars vore det troligen snart förbi med seglande fartyg, dessa de skönaste af alla byggnader och de mest poetiska af alla möjliga vehiklar.

Men vi återkomma till de mest behagliga på land, hvilka i vårt tycke hvarken äro ångvagnar, postvagnar, eller i allmänhet några

sådana vagnar, der man dussintals inpackar sina passagerare, och ganska ordentligt aflemnar dem på faststäld tid och ort, men föröfrigt frågar lika litet efter deras önskningar, som efter deras resbylten. I detta afseende preferera vi en vanlig bondvagn, ja till och med en skjutskärra — ehuru denna annars icke är att rekommendera — ty der är man ändå sin egen herre, kan resa när man vill och stanna när man önskar, samt köra huru fort eller långsamt man behagar — det likvisst förutsatt, att man icke behagar det fortare än hästen orkar. Men det ligger ändå ett tvång i till och med vår så medgörliga skjuts-ordning, hvilket mer och mindre vidlåder alla länder, der kommunikations-anstalterna äro någorlunda uppdrifna. Nej! gif oss en häst, en mulåsna, en Indianrygg eller blott en ledsagare, eller en bössa och våra egna ben, eller en palankin, en kanot, eller en segelbåt, och föröfrigt berg, skogar, floder, skärgård eller den så kallade vilda naturen med sina träd och blommor, fåglar och djur, antingen närmare eller fjermare, helst det sednare: och vi skola i utbyte lemna alla railvägar, chausséer och kanaler i verlden, jemte deras beqvämligheter, och de stora "animerande ressällskapen" till på köpet. Vi skola vara fullkom-

ligt belåtna med det lilla hvarmed vi åtföljas, och det stora hvaraf vi omgifvas, samt skratta åt fatiger, under det vi i rågadt mått njuta af den ädla frihet och det omvexlande behag, som endast under sådana resor rigtigt erbjudas.

"Sakta min gosse!" skrek kusken till en af de främsta hästarne, som gjorde en cabriol för ett föremål på gatan, och vi uppväcktes på samma gång från våra reverier som vi anlände till Baltimore. Det har gått temligen fort, tycker måhända läsaren, men, utom det att det alltid tyckes gå fortare på återresan än utfarten, då man färdas samma väg, så hafva vi nu längre uppehållit oss med sättet att resa, än vi möjligen kunnat med beskrifvandet af föremålen på en så enformig och af oss redan känd väg, som den emellan Washington och Baltimore. Sak samma hädanefter med den hastiga middagen på det gamla stora hotelet, embarkeringen samma afton på en ångbåt, debarkeringen vid midnatten i Frenchtown, landresan genast derifrån till Newcastle, återembarkeringen innan solens uppgång på en annan ånghåt, och slutligen ankomsten till Philadelphia på förmiddagen. — Dessa ångbåtar och postvagnar äro ändå icke så rasande, då man, som vi nu, har brådtom att komma hem.

Vi måste likväl se oss om några ögonblick i Pennsylvanias trefliga hufvudstad och "brödrakärlekens" residens. Det står så ofta i geografierna: "en vacker och reguliert anlagd stad"; om någonsin en stad förtjenar detta videtur, så är det i sanning Philadelphia; ty den är så regulier, som snörräta gator och fyrkantiga qvarter kunna göra den, och så vacker, som skön architektur på de flesta publika byggnader och en utomordentligt omsorgsfull hållning af både gator och hus kunna göra den. I det sednare afseendet täfla de förnämsta gatorna med till och med Londons west-end, och kanhända öfverträffa i de nätta jernstaketten, de blankt polerade dörrbeslagen, samt trappsteg, dörr- och fönster-ramar af hvit marmor. Den är för öfrigt liksom alla mycket reguliera städer, ganska villsam för en fremling, ty gatornas synbara likhet hindrar honom att åtskilja dem. Det är endast ett undantag i den breda, staden genomskärande avenuen, kallad Market street; tvärgatorne äro numererade från 1 till 15 och deröfver, samt de förnämsta långgatorna alla uppkallade efter träd, och infattas i följande lokala distichon, hvilket det är godt att kunna utantill:

"Chesnut, Walnut, Spruce and Pine;
Market, Arch and Rose and Vine."

Bland vackra byggnader utmärka sig Förenta Staternas Bank af hvit marmor, efter Pantheons modell, och kanhända den vackraste moderna byggnad näst Börsen i Paris. Pennsylvanias Bank, efter Musernas tempel; och en tredje Bank, Gerards, med sin sköna Korintiska portik. Af de nittio kyrkorna finnas deremot inga synnerligen utmärkta, och de flesta äro utan torn. Qväkarne äro lika modesta i sin gudsfruktan som i sin klädsel, fast deras redbarhet och klassiska smak kunna på en gång skådas i de många vackra templen helgade åt Pluto.

Till stadens märkvärdigheter räknas äfven Stadshuset, hvarest visas den salen, der den märkvärdiga *"Act of Independence"* underskrefs för ett halft sekel sedan. Man får likväl en bättre idé om huru detta rum såg ut genom Trumbulls sköna målning på Capitolium i Washington, än af dess nu förfallna eller rättare oförsvarligt förändrade utseende. — Ett Museum och ett Målningsgalleri, i hvilket sednare — utom en lång rad medelmåttiga porträtter, för hvilken genre Amerikanerna äro alldeles oförklarligt svaga — visas en ofantlig tafla, föreställ-

lande en Anaconda-orm, eller så kallad Boa constrictor, som lindar sig omkring en häst och karl, alla i naturlig storlek, och det hela af ett obehagligt intryck.

Likaså *Penitentiary* eller statsfängelset, som kan rymma tvåhundra-femtio arrestanter och kostar femhundra-tusen piaster. Det är bygdt i form af en cirkel, hvaruti uppsyningsmannens rum formerar centern, och radierna utgöras af passager, på båda sidor om hvilka ligga fångarnes celler. Dessa upplysas från taket, äro tolf fot långa och åtta fot breda samt försedda med en jerndörr, i hvilken man genom ett hål kan se fången, utan att denne kan märka det. Idén med detta fängelse är att hålla brottslingen ensamt insluten både natt och dag, utan att låta honom se eller tala med någon menniska: dess enda sällskap är en bibel och det arbete han får sig ålagdt. Detta hårda system följes på flera ställen i Förenta Staterna under namn af Philadelphia-systemet, och skiljer sig betydligt från det så kallade Auburn-system, hvarunder man väl instänger fångarne hvar för sig under nätterna och måltiderna, men låter dem om dagarne vara tillsamman vid arbetena, hvarunder de likväl aldrig få tala med hvarandra. Fördelen af detta sednare, jemförelsevis

mildare behandlingssätt är väl ännu icke afgjordt, men torde ändå vara betydlig både för dess mindre kostnad för staten och det möjliga förbättrandet af sjelfva fångarne, af hvilka flera antingen begå sjelfmord eller blifva sinnessvaga under det hårdare Philadelphia-systemet.

Franklins graf hör äfven till Philadelphias eller rättare traktens märkvärdigheter: och hvem skulle icke vilja se stället, hvarest den menniskoälskande och älskvärde Franklin — denne Nya Verldens Sokrates — hvilar, om icke för annat, för att se om den humoristiska grafskriften ännu är bibehållen, som man ända från skol-åren kommer ihåg, att Filosofen författade åt sig sjelf. Denne kan likväl så mycket mindre upptäckas, som den aldrig funnits, ty Franklin skref visst ett sådant qvickt epitafium, men hade för god smak att icke inse att den, så väl som nästan all grafstens-litteratur, skulle hos läsaren uppväcka en annan känsla än den åsyftade, och att man i allmänhet gör klokast att förkorta detta slags författarskap så mycket som möjligt. På en vanlig flatt liggande marmorsten läsas endast Doktorns och hans hustrus namn: *"Benjamin and Deborah Franklin"*; och detta säger lika mycket som

"sörjande makar", "smärtande minnen", tårar, sentencer, versar och mera dylik grannlåt.

Utom staden ligger ett märkärdigt vattenverk kalladt Fair Mount, genom hvilket staden förses med dricksvatten från Schuylkill strömmen, hvarifrån det uppumpas medelst fyra stora tryckpumpar. Till en början ville det icke lyckas att bringa vattnet till den erforderliga höjden: hjulen gingo och pistonerna arbetade ganska ordentligt, men vattnet ville icke visa sig. Ingeniörena stodo flata och förlägna. En bland åskådarne, en simpel person från Massachusetts, en Ny-Engländare af äkta racen, en *thorough bred Yankee*, med ett ord, småskrattade och frågade hvad de ville ge honom, om han skaffade upp vattnet. Man bad honom säga sin mening. "Huru mycket betalen J?" — svarade vår man — "Pengar först, och sedan råd." Man tog honom afsides, ty man kände slägten om icke just personen. — "Gen J mig tiotusen piaster, så skall jag ge Er vatten" — vidhöll den slipade klipparen. Hvad var att göra? Man gaf honom en förskrifning på summan, i fall han lyckades. Mannen bad dem blott luta cylindrarne i stället för att ha dem upprätt stående; och Philadelphia fick dricksvatten och Jonathan sina pengar.

Det märkvärdigaste vi sågo i Philadelphia var likväl hvarken vatten-verket eller andra mekaniska inrättningar, hvilka vi, uppriktigt sagdt, icke mycket förstå oss på, utan deremot trenne saker, som någon hvar kan begripa och beundra utan hjelp af högre mekaniska studier: nemligen en qvinna, ett djur och ett skepp. Vi sågo härstädes det vackraste fruntimmer, det största kreatur och det största fartyg, vi någonha sett och — fastän skönheten visserligen beror mycket på tycket, så skulle vi nästan vara frestade tillägga — de flesta menniskor hafva sett. Denna Helena var en ung aktris, som just debuterade på theatern härstädes, och hvars ovanliga skönhet var så stor, att till och med de kalla Amerikanerna knappast läto henne spela för den handklappande förtjusning, hennes blotta utseende uppväckte. Att hon icke hade att tacka de vanliga aktris-medlen för någonting, syntes under det starka rodnandet och bleknandet, som publikens galanteri uppväckte hos den lika lyckligt som olyckligt förlägna. Läsaren såg kanhända för några år sedan i tidningarne, att man i Förenta Staterna visade en skön flicka för pengar: om hon var vackrare än denna, veta vi icke, men att den, vi nu omtala, lönte värdet af en spektakelbiljet, det

är säkert. Nå, men huru såg hon ut då? Hon var cendrée; men föröfrigt hänvisa vi till porträtterna på hjeltinnorna i alla möjliga romaner: hon var vackrare än hela samlingen.

Nu till djuret. Detta var likväl icke lefvande utan blott ett skelett af ett, för gud-vet-huru-många tusende år sedan, i hvad man nu kallar staten New-York, lefvande Mamouth-djur, som visas på ett museum i Philadelphia. Denne fyrfotade jätte står i ett eget rum, liksom i ett fodral, och är icke mindre än tre goda manslängder lång, och så hög som två grenadierer stående ofvanpå hvarandra. I magen eller rättare den bur, som formeras af refbenen, skulle beqvämt kunna arrangeras ett vira-parti, till och med på fyra-manna-hand; och under spelrummet, emellan de fyra benen, skulle gerna kunna dansas en af gamla tidens qvadriller. En qvick idé är att denna ofantliga koloss hvilar högra framfoten på en liten glaslåda, i hvilken står skelettet af det minsta fyrfotade djur, en liten vanlig husråtta.

Den tredje märkvärdigheten, en Mamouth i sin sort, är det här på stapeln stående linieskeppet Pennsylvania, hvilket ännu var under byggnad och skjul på örlogshvarfvet härstädes. Denne ofantlige tredäckare är större än någon

i nutidens flottor och således större än något krigsskepp, som någonsin flutit på vattnet. Lik alla Amerikanska fartyg har den ingen hytta, utan hvad man kallar glatt däck, och är dessutom rundgattad, så att batterierna formera fyra likformiga ovaler med fyrtiotvå kanonportar på nära samma afstånd från hvarandra. Det är likväl icke meningen att montera flera än hundra-fyrtiofyra pieser, eller som det kallas aderton kanoner i laget. Detta är likväl en portion ansenlig nog, och då man besinnar Amerikanska fartygens stora dimensioner emot kanon-antatet, så är det hela en koloss, som icke har sin like och, en gång i sitt rätta element, blir troligen lika fruktansvärd, som den emot alla enkla fartyg har en öfverväganade styrka. Den skulle då kunna kallas Stormästaren för alla Oceanens vandrande Riddare: den måste icke allenast anfalla utan äfven besegra hvarje fiendtlig krigare den möter: den får vika endast för två, och dessa skola icke vara några stackare.

Dagen efter gingo vi om bord på en annan "Pennsylvania", nemligen en ångbåt med detta namn, som förde oss till Trenton. Man lider i allmänhet brist på benämningar i Förenta Staterna, och uppkallar somliga favorit-

namn både likt och olikt, så att man i fr.gan om både fartyg och ställen lätteligen kan misstaga sig, då det finnes så många liknämda. På eftermiddagen embarkerade vi i Brunswich en annan ångbåt med namnet Ætna, en mera opassande än passande benämning på en ångbåt. Vi hade icke hunnit mer än halfva vägen till NewYork, förrän vårt Ætna stannade på en sandbank, och stod der ett par timmar så orörlig som berget af samma namn. Under det besättningen roar sig med att arbeta den loss, skola vi begagna tillfället att, efter löfte, omtala en annan sort ångbåtar, hvilka, hvad de än må stöta emot med sina långa skrof under sin hårda fart, så stöta de åtminstone icke emot bottnen med kölen.

Vi mena de, i slutet af förra delen nämnda, tvilling-båtarne eller de numera i Amerika nyttjade snabblöpande ångfartyg, bestående af tvenne långa och lätta skrof, hvilka framdrifvas af ett emellan dem gående stort vattenhjul. Det var en M:r Burden, som förlidet år i Juni månad gjorde det första försöket med en sådan af honom uppfunnen ångbåt, hvilken, redan första gången den gick, gjorde tjugoen Engelska mil i timmen; och man trodde sig med en annan dylik farkost, som då var under bygg-

nad, kunna hinna till tjugosju mil på samma tid. — Dessa fartyg bestå af tvenne håltoma, paraboliska spindlar eller rullar, trehundrade fot långa och åtta fots diameter på midten, men jemt aftagande åt båda ändar, hvarest de sluta sig i en spets. Dessa tvenne långa smala bojar äro gjorda på tunnbindare-sätt, men sammanhållas likväl icke med tunnband, utan med långa jernskrufvar, som, fästade med hufvudet i stäfverna, concentriskt ingå till mindre jernringar, i hvilka de fastskrufvas medelst muttrar. Dessa begge skrof äro sedan parallelt hopfästade, sexton fot från hvarandra, medelst tvärbalkar, på hvilka åter däcket ligger. Ofvanpå detta däck stå machinrummet, hjulhuset och salongerna. Vattenhjulet är trettio fot i diameter och hälften så bredt samt försedt med dubbla skoflar. Roret består endast af en jernplåt af sex fots längd och fem tums bredd, samt sitter midt emellan båda rullarne. Då fartyget är stilla, ligger det två fot djupt, men då det är gående med full fart, lyfter det sig så mycket, att dess djupgående endast är sjutton tum. M:r Burden har sålt sitt privilegium på dessa tvillingbåtar för hundratusen piaster, och en annan Amerikan, M:r Bethune, har i Quebeck tagit patent på en *trillingbåt*, efter sam-

ma princip, men med tvenne hjul emellan de trenne skrofven. — Att denna uppfinning, med afseende på den nära tredubbla farten emot vanliga ångfartyg, kommer att göra epoch i ångbåts-historien, är säkert; äfven om den icke skulle kunna begagnas i öppna sjön, der man med skäl fruktar att sjögången skulle bräcka skrofven från hvarandra. I nuvarande mekaniska tider är det likväl klokast, att icke anse någonting omöjligt; och den tid torde icke vara långt borta, då man får se dessa verkliga sjötroll flyga öfver oceanen, bringa verldsdelarne några dagsresor från hvarandra, och hafva en lika oberäknelig effekt på hela jordklotets förhållanden, som railvägar och ångvagnar redan börja hafva på särskilda länders.

Men vi återvända från denna digression om ångbåtar till vår egen, hvilken vi lemnade på grund emellan Brunswich och NewYork, och vi göra det så mycket hellre, som besättningen under tiden hunnit lösrycka nämde farkost från sandbanken. Snart voro vi också under full fart igen, och vårt Ætna utsprutade nu med förnyad kraft eld, gnistor och rök, liksom ville den i så fall göra skäl för namnet, som dess skorsten i det påfallande mörkret möjligen hade något tycke af den höga pro-

totypens krater. Huru härmed kunde vara, så tycktes både eldningen och farten utvisa, att Cycloperna nere i machineriet ville taga sin skada igen för det opåräknade uppehållet, och vi surrade åstad med en sådan hastighet, att vi redan före klockan åtta på aftonen voro debarkerade på Castle-Gardens brygga i NewYork.

Vi voro nu således för tredje gången i detta Amerikas London, hvilket emellertid i anseende till den nu inträffande stränga kölden och myckna snön på gatorna, snarare hade tycke af våra mera nordliga Europeiska hufvudstäder. Så väl de nätta hyrvagnarne som de eleganta privata åkdonen hade nemligen blifvit utbytta för släddon, hvilka likväl hvarken i beqvämlighet eller smakfullt utseende voro efter de förra, men deremot betydligt före dem i farten, ty de ilade åstad isynnerhet på den breda och raka Broadway emellan Batteriet och Parken, med en hastighet, som icke skulle vanprydt ett Svenskt slädparti, på samma gång den skulle varit mer än äfventyrlig på vår hufvudstads smala, icke med trottoirer försedda, gator. Kölden var också vid vissa tillfällen, och i synnerhet under nätterna, så stark, att den alltför tydligt kändes i de med otäta fönster och dörrar samt små öppna

spislar försedda rummen; ty lika mycket här, som på nästan alla andra ställen utomlands, saknade man de förträffliga defensions-anstalter, hvarmed våra Svenska Ingeniörer vetat försvara våra husliga fästningar från den ovedersägligen mest råa och barbariska äfvensom mest naturliga af vårt kära fosterlands fiender.

Ehuru stark köiden var härstädes, förmådde den likväl icke hindra sjöfarten hvarken på Hudsonfloden eller East-River, hvilka båda farvatten af den här rådande ebb och flod fredades för någon annan isläggning, än den af sönderbrutna isstycken, som ständigt flöto fram och tillbaka i dessa hamnar, pådrifna af vinden eller det ständigt omvexlande tidvattnet. Lika förmonlig som denna omständighet i allmänhet är för NewYorks sjöfart, lika lycklig var den det nu för oss, som skulle afsegla härifrån, eller rättare vi skulle verkligen råkat i en icke ringa förlägenhet, om den så hastigt påkommande vintern hade hindrat vår ämnade afresa från denna hamn. Detta var så mycket mindre fallet, som paquetterna till Europa afgingo lika säkert och ordentligt som under sommarmånaderna, eller fyra gånger i månaden till Liverpool och tvenne gånger under samma tid till Havre-de-Grace. Det var öfver

England vår hemresa var bestämd, och vi kunde således icke allenast begagna en god lägenhet, utan voro äfven i tillfälle att välja fartyg, då det afseglade ett sådant hvar åttonde dag till vår destinationsplats; och det nöje, hvarmed vi mönstrade de sköna skeppen, för att göra detta val, var verkligen icke mindre än den tillfredsställelsen, vi sedermera hade af att hafva prefererat ett sednare afgående skepp för ett, som afseglade en vecka förut eller just på den dagen, som vi från början hade bestämt för vår afresa. Detta sednare, ett lika stort och kanhända i de flesta passagerares ögon vackrare fartyg, råkade nemligen icke fullt upp så mycket tillfredsställa vårt tycke uti några småsaker i tacklingen, som det förstnämnda, och följden af denna jemförelse blef ett val, som vi sjelfva då ansågo nästan barnsligt, men som i längden visade sig vara ganska förnuftigt eller rättare liknande en af dessa dunkla aningar om tillkommande händelser, hvilka man påstår understundom komma öfver menniskornas sinne.

Emellertid fördröjde denna omständighet vårt vistande ännu en vecka i Nya Verlden, och på samma gång detta dröjsmål alldeles icke var oangenämt, ehuru mycket vi började längta

efter den Gamla, var den äfven på sitt sätt interessant nog, då vi derunder lärde känna en splitter ny theori om *hela* verlden, om hvilken förmodligen den största delen af våra läsare är i lika djup okunnighet, som vi sjelfva voro och troligen ännu skulle vara, så vida icke bramstängernas tackling på den ena Liverpool-paquetten hade råkat vara lättare än på den andra. Vi sutto nemligen en afton och bläddrade genom dagens tidningar, då vår uppmärksamhet fästades på en annons, hvaruti allmänheten underrättades, att en Capten Symmes nu var anländ till staden och började samma afton föreläsningar öfver sin nya theori om verldsbyggnaden. Sjelfva ordställningen i detta tillkännagifvande tycktes förråda, att hvarken professorn eller hans ämne voro obekanta för New-Yorks publikum, hvilket också bekräftades då vi tillfrågade en närvarande bekant, för att få veta hvad det var för en filosof, och hvad nytt han kunde ha att säga om vår verld — "Kors!" — utropade denne — "har ni icke hört talas om Capten Symmes? - - - Jo, den må ni tro är ett äkta original, som påstår ingen ting mindre, än att vårt jordklot är håltomt, och att det finns menniskor likaså väl inuti som utanpå

detsamma, och att man kan helsa på hvarandra genom tvenne stora hål vid polerna!"

Idén var verkligen originel, det kunde icke nekas till, och ämnet i alla fall så interessant, att det väl kunde löna mödan och en half piaster, som entréen kostade, att besöka den nya filosofens lärosal, i synnerhet som han höll sina föreläsningar just i ett hus, som låg midt emot det, hvarest vi bodde, och man väl, åtminstone för en gång, borde kunna vänta sig lika mycket nöje af herr Captenens lection, som af en gammal, förut sedd theaterpjes, hvilken annars hade blifvit vårt tidsfördrif för aftonen. Som tiden var inne för båda dessa förlustelser, så vore vi snart utom dörren på vårt hotel, och i stället för att styra uppåt Broadway till theatrarne, gingo vi blott tvärs öfver den breda gatan till ett stort kaffehus, hvarest föreläsningen var annonserad.

Efter att vid Baren hafva utbytt *"half-a-dollar"* för ett kort med namnet Symmes och sigill på, visade man oss upp för trappan, der denna biljets aflemnande öppnade dörren till en temligen stor och måttligt upplyst sal, med många stolar på golfvet, men ganska få personer på dem, samt ett litet bord i andra ändan, framför hvilket satt en medelålders man

af ett ganska medelmåttigt utseende, med ett litet urhålkadt träklot i ena handen och ett tändt ljus i den andra. Ehuru tyst vi insmögo oss genom dörren, tyckte vi ändå att vår ankomst bemärktes af professorn med en af dessa hastiga sidoblickar, hvarmed somliga stackars konstmakare icke kunna låta bli att tälja sin församling, och med detsamma beräkna recetten för aftonen, och som i alla fall visar att ett annat interesse lika mycket sysselsätter deras uppmärksamhet som det föremål, hvarmed de traktera sitt publikum. Denna omständighet må nu vara huru likgiltig som helst i vanliga fall, så gjorde den här ett mindre behagligt och för professorns anseende mindre förmonligt intryck på oss, och vi nedsatte oss på en af de många toma platserna med en känsla, hvari löjet öfver att hafva låtit locka oss till denna charlatans katheder, blandade sig med medlidandet öfver samma stackares knappa inkomst för aftonen.

Lektionen tycktes nyligen vara började och inskränkte sig ännu för en längre tid till den matematiska beskrifningen af den jordglob, hvilken, enligt professorns påstående, skulle vara en modell af vårt jordklot. Denne glob var fullkomligt sferisk och alldeles liknande en vanlig jordglob, med den lilla skillnad blott, att

den var håltom och hade ett hål vid hvardera polen något mindre än polcirklarne. Tjockleken af sjelfva jordskorpan eller skalet var störst omkring eqvatorn, der den ungefärligen kunde vara en fjerdedel eller något mindre af hela globens radie, men afsmalnade emot polöppningarne till kanhända hälften och var afrundad öfver sjelfva kanten, så att den formerade en jemn öfvergång från den yttre till den inre ytan. De båda öppningarnes centra lågo icke i polerna eller rättare i den linea som förenade begge dessa punkter, utan något på sidan om dessa, eller sålunda att hvarken eqvatorn eller polcirklarne voro paralella med nämnde öppningar; hvilket gjorde att verldspolerna icke hängde såsom imaginära punkter i luften, utan liksom på våra vanliga verldsglober voro markerade föreningspunkter för alla meridianerna, hvilka stötte tillhopa något nedan om kanten af öppningarne eller på inre sidan af jordskorpan. På denna omständighet lade professorn en synnerlig vigt, då den var honom af stor nytta så väl vid besvarandet af en mängd inkast, som äfven vid förklarandet af orsaken till de mindre tillfredsställande resultaterna af de polar-resor, hvilka hittills blifvit företagna.

Efter denna förelöpande ingress ryckte

Captenen närmare på saken och började utveckla skälen för sin besynnerliga hypothes. Dessa voro af en både moralisk och fysisk natur, äfvensom stödda på erfarenheten. Han påstod nemligen, att det vore oförenligt med den rikedom af organiskt lif, som man öfver allt finner utspridd i skapelsen, och ett orätt uppfattande af skaparens vishet, att tänka sig jordklotet såsom en solid klump bestående af hvad sten- eller jord-arter som helst, men beröfvad vilkoren för det organiska lifvet: ljus och luft. Derefter förklarade han, att det vore till och med fysiskt omöjligt, att hvarken vårt jordklot eller hvilken kropp som helst, formerad under en omrullande rörelse i luften, kunde bilda sig till en solid massa, utan att den nödvändigt måste antaga den håltoma form med tvenne öppningar vid polerna, som modellen utvisade, och som egdes af alla de meteor-stenar, hvilka nedfallit från luften. Han hade flera sådana af olika storlek liggande på bordet, hvilka nu upptogos och jemfördes samt alla syntes hafva varit af samma form, som den håltoma globen, ehuru de nu voro tillplattade, till följe af deras nedfallande på jordytan. Man såg åtminstone tydligt, att de varit både sferiska och

håltoma samt försedda med tvenne öppningar midt emot hvarandra.

De stöd för denna sats, hvilka erfarenheten lemnade, indelade professorn i tvenne slag, nemligen dem han sjelf iakttagit, och dem han kommit till genom ett uppmärksamt studerande och jemförande af alla de beskrifningar och berättelser, som hittills utkommit öfver så väl resor som längre vistande i polartrakterna. Han hade nemligen sjelf, såsom Capten vid Förenta Staternas Milis, en längre tid uppehållit sig i de nordvestra landsträckorna, under hvilken period han först kom på dessa tankar genom observerandet af en mängd olika flyttfåglars flygt och deras besynnerliga förändrande af boställe vid olika årstider; hvilket han tyckte, till en början, stå i rak motsägelse till hvad man förut i den vägen anmärkt vid dylika fåglars tågande åt södern vid vinterns annalkande, och återigen åt norden då den blidare årstiden inträffade. Här uppe hade han deremot funnit ett alldeles motsatt förhållande, då han flera år efter hvarandra sett dylika dragfåglar äfvensom några andra djursorter om hösten förfoga sig norr ut och återigen vid vårens annalkande komma tillbaka från samma håll, för att tillbringa den varmare årstiden på en me-

ra sydlig latitud. Häraf tog han sig anledning att förmoda, det klimatet verkligen måtte vissa årstider vara mildare norrut eller, efter den theori han sedan uppgjorde, på den inra jordytan, än på sjelfva kanten af polar-öppningen, hvarest han då befann sig.

Nå, men — utropar säkert läsaren, så vida han annars kan tala för skratt — huru i all verlden hänger det här väl tillhopa med hvad man hört berättas om alla de resor, som blifvit företagna i så väl det norra som i det södra ishafvet? Och fanns det då ingen förnuftig varelse i galningens hela auditorium, som kunde fråga honom, huru det kom till, att inga andra och klokare tvåbenta varelser än hans flyttfoglar lyckats besöka denna inre mildare verld, hvilken åtminstone skulle erbjudit rätt trefliga förfriskningspunkter för de stackars uppsökarne af en nordvest passage? — Härpå få vi uppriktigt svara att, ehuru liten församligen var, fanns det likväl flera än en, som gjorde både denna och en hel hop andra ej mindre impertinenta frågor; men det kuriösaste af alltsammans var, att den förhärdade fantasten icke allenast besvarade dem, utan äfven vederlade dem med en säkerhet, som tillkännagaf, att han långt före detta öfvertänkt dessa saker.

Han påstod nemligen, att det i synnerhet var tvenne orsaker, som hindrat upptäcktsresorna både till nordpolen och genom nordvestpassagen: den ena, att man företagit dem just på den orätta tiden eller om sommaren, då här uppe alltid fanns mera is än om vintern; och den andra, att man aldrig styrt de rätta kursarne, för att hinna målet. Det första af dessa påståenden stödde han derpå att de ismassor, hvilka uppe i dessa polar-regioner bildade sig under vintern, under vårmånaderna lösrycktes af stormar och strömdrag, som orsakade deras kringdrifvande söderut under sommarmånaderna, under hvilken tid navigationen också vore farligare i ishafvet, än den skulle vara under sena hösten eller början af vintern, då isbergen voro mera skingrade och inga nya ännu hunnit formera sig. Den andra satsen bevisade han åter medelst sin jordglob eller rättare de meridianer, hvilka derpå voro markerade, och som tydligt visade, att om man envisades att styra det kompasstreck man hittills gjort, man aldrig kom tillräckligt långt ner på den inra jordytan, för att kunna lyckas i sitt företag. Dessa meridianer svängde sig nemligen, till följe af den besynnerliga håltoma formen, på ett sådant sätt öfver kanten vid

polar-öppningen, att det var nödvändigt att styra flera särskilda kursar efter hvarandra, för att nedkomma till de inra regionerna, i annan händelse gick det alltid så, som det hittills gått, eller att man väl kom något inom kanten, men att samma kurs slutligen förde en tillbaka igen öfver densamma till vår gamla yttre jordskorpa.

Vi äro verkligen ledsna öfver att vi icke genast upptecknade alla kursar och distancer, som denne äkta mästerlots eller rättare oförliknelige lots-capten anvisade för rätta farvattnet till den inra verlden, men vi skulle ändock hafva känt värre samvete öfver att hafva glömt dessa *"directions"*, om icke Professorn försäkrat, att en sådan upptäcktsresa ändock svårligen kunde lyckas med ett seglande fartyg, möjligen med en ångbåt, men att den, med bästa hopp om framgång, borde företagas till lands med hundar och slädor midt i vintern.

Hvad för öfrigt angick det supponerade tillståndet i den inra verlden, så trodde Professorn, att det temligen mycket liknade det i vår yttre, både till klimat och andra naturförhållanden, och att både ljus och värme inströmmade tillräckligt, i synnerhet då man ihogkommer solstrålarnes refraktion eller bryt-

ning i horisonten. Han påstod nemligen, att vår atmosfer består af luft- eller gas-partiklar, som alltid stå vinkelrätt emot jordytan, och således om de kunde ses, skulle presentera sig på rundningen af polar-öppningen liksom jernfilspånen på runda ändan af en magnetiserad kropp, eller kanhända tydligare, ungefärligen så som de upprättstående taggarne på ett retadt piggsvin. Solstrålarne skulle medelst denna tillställning ledas öfver den rundade kanten vid polar-öppningarne ner till de inra verldsregionerna.

Efter lektionens slut hade vi ett privat samtal med denne originele geolog, hvarutaf inhemtades, att han förgäfves tillbjudit Förenta Staterna de nya upptäckter, han ville göra i den inre verlden — hvilket förmodligen kom sig deraf, att dessa stater aldrig vilja lägga sig till några kolonier — och att han derföre ämnade sig till Ryssland, för att tillbjuda Kejsaren dessa nya verldsdelar, hvilka kunde bli artiga tillökningar till hans öfriga vidsträckta besittningar. Vi hafva sedan hvarken sett eller hört talas om denne moderne Columbus, men frukta, att han ännu icke lyckats intränga till sin inre verld. Mannen var föröfrigt interessant att tala med, och lika öfvertygad om tillvaron

af sin nya verld som den odödlige Genuesaren var om sin.

Nyårsdagen lemnade vi Nya Verlden på ett af dessa förträffliga Paquet-skepp, hvilka vi förut beskrifvit, och som redan hafva gjort kommunikationen emellan Förenta Staterna och Europa lifligare och lättare, än den ännu är emellan somliga länder i vår gamla verldsdel. Af tretusende resor hafva icke flera än tre förolyckats, och medeltiden för passagerna har varit tjugo dygn för utresan och tjugufem för hemresan; hvilken skillnad orsakas af de i denna del af Atlantiska oceanen rådande vestliga vindarne. Att de nu omtalade ångbåtarne komma att göra resorna på ännu kortare tid, är lika troligt, som det är möjligt att de kunna bli utsatta för olägenheter under denna i alla fall betydliga väg, hvilka man icke en gång anar på ett seglande skepp. Det är i detta hänseende med ångbåtars och andra fartygs långresor, likasom med den olika marchen af en kavallerist och en infanterist. Den förre är måhända bättre lottad och kommer fortare, då det är frågan om kortare, afbrutna dagsresor i landskaper, der han jemt kan påfylla tornistern och fouragera sin häst; men blir det åter frågan om flera dagars march i svåra vägar och

ödemarker, der man är tvungen sjelf medföra munprovision för både häst och karl, der uthärdar infanteristen bättre fatigerna och kommer säkrare fram. Det är visserligen sant, att, om nöden påfordrar, är ryttaren så inrättad, att han kan skilja sig ifrån sin obrukbare häst; men både för ovanan och svårigheten att marchera med sin för gåendet mindre passande equipering, blir han nu betydligt underlägsen sin enklare utrustade krigskamrat. Sammalunda är förhållandet med ångbåtar och seglande fartyg.

Härmed må det nu förhålla sig huru det vill — fördelen af ångfartygen växer med hvarje år, och de olägenheter, de ännu äro utsatta före på oceanen, kunna, vi hoppas det, mildras om icke afhjelpas — det säkra är emellertid, att vi, tills dato, preferera de seglande fartygen, då frågan är om längre resor, och det af en hel hop skäl. Ett bland de icke minsta är, att vi tycka så mycket om sjelfva farkosterna, deras gång och deras handterande, att vi anse sjelfva resan mindre besvärlig än behaglig, och göra följaktligen mindre afseende på att komma fort än angenämt fram. Tycke och smak äro visst olika, det medgifves: vi lemna derföre åt hvem som helst nöjet af sot, talgos och stenkolsrök samt det eviga enformiga plaskan-

det, under det vi taga för oss det lätta galopperandet öfver oceanens vågor, den rena luftens susning i de hvita seglen, den ostörda musiken från sjön emot bogen, efter hvars olika melodier det smakfullt klädda skeppet gungar fram med ett behag och en stolthet, som vore löjligt att begära af en naken och hjulbent, smått trippande ångbåt.

Det är illa, att Poeter så sällan göra längre sjöresor, men ännu väre, att de merendels äro sjösjuka; annars kunde man oftare få svart på hvitt, att sjölifvet tillbjuder scener, som kunde löna mödan och kostnaden af en passage öfver oceanen. Hvem har, till exempel, någon rigtig idé om hvad en sol-uppgång eller nedgång vill säga, utan den, som sett det glödande klotet uppstiga eller försvinna i hafvet. Hvem har anat hvad en storm är, utan den, som sett en sådan rasa öfver oceanen. Hvem kan föreställa sig huru lugnet och det omätliga kan uttryckas, utan den, som skådat hafvets obegränsade spegel, från det midtuti, såsom en obetydlig punkt, liggande skeppet. Huru mångfaldigt kunna icke dessa rika thema varieras, och huru omvexlande äro icke alla de stora scenerna på denna naturens omätliga opera, der himmel och haf utgöra theatern,

molnen och himlakropparne dekorationerna, samt vindarne och vågorna orkestern. — Sjölifvet är i sanning i många afseenden mindre enformigt, än man i allmänhet föreställer sig: åtminstone tillbjuder det mera variation, än en mängd andra, för den, som vill eller rättare kan njuta det.

Vi ämna likväl icke försöka öfvertyga Läsaren härom under denna vår fart öfver oceanen, ehuru den var så behaglig, som man under denna årstid kunde önska; utan blott tillägga, att vi på tjugoförsta dygnet efter vi lemnat Amerika, fingo sigte af Irländska kusten, och jagade af en hård sydvest, skyndade uppåt kanalen emellan de Brittiska öarne, med en fart, som snart utsträckte den höga klippstranden af Wales för våra blickar. Stormen fyllde de få segeln med en häftighet, som icke hade tillåtit deras förande, om den icke varit gynnande, och upprörde sjön på ett sätt, som gjorde lotsens emottagande äfventyrligt. Sedan denne väl kommit om bord, påsattes ännu mera segel, och det ädla skeppet ansträngde all sin förmåga att hinna sitt mål innan den sömniga Januari-solen gick till sängs. Det flög åstad undan de höga hvitskummande vågorna med en fart, som knappast kunde mätas på

annat än de hastigt förbiilande stränderna, af hvilka den venstra visade sig i skarpa men mörka konturer på den af solen upplysta vestra horisonten, men den högra deremot framstod i ljusare och tydligare drag, påskinda af den nedgående solens purpurstrålar. Man kunde tydligt urskilja föremålen på Engelska sidan, och de fleste af passagerarne sysselsatte sig med att betrakta de trefliga landskapen, som leende helsade dem välkommen. En af dem rigtade kikaren åt ett mindre föremål på sjelfva stranden, och frågade med detsamma den närstående lotsen, hvad det kunde vara. "Det är den sista NewYork-paquetten" — blef svaret — "hon förlorade totalt, fast besättningen, postväskan och alla passagerarne, utom en, blefvo räddade."

Som anteckningarne under denna och de föregående resorna icke hade kommit med i postväskan, äfven om vi sjelfva hade gjort den ämnade passagen med detta skeppsbrutna fartyg, så är det säkert, att Läsaren i sådan händelse gått miste om dessa beskrifningar, äfven om icke en lika tvetydig förlust skulle inträffat genom en vakans i Kongl. Maj:ts Flotta.

SLUT.

a, af
men
ve-
am-
inda
Man
ka si-
satte
som
dem
elfva
när-
t är
t —
post-
plef-

de
ed i
den
far-
hän-
fven
äffat